

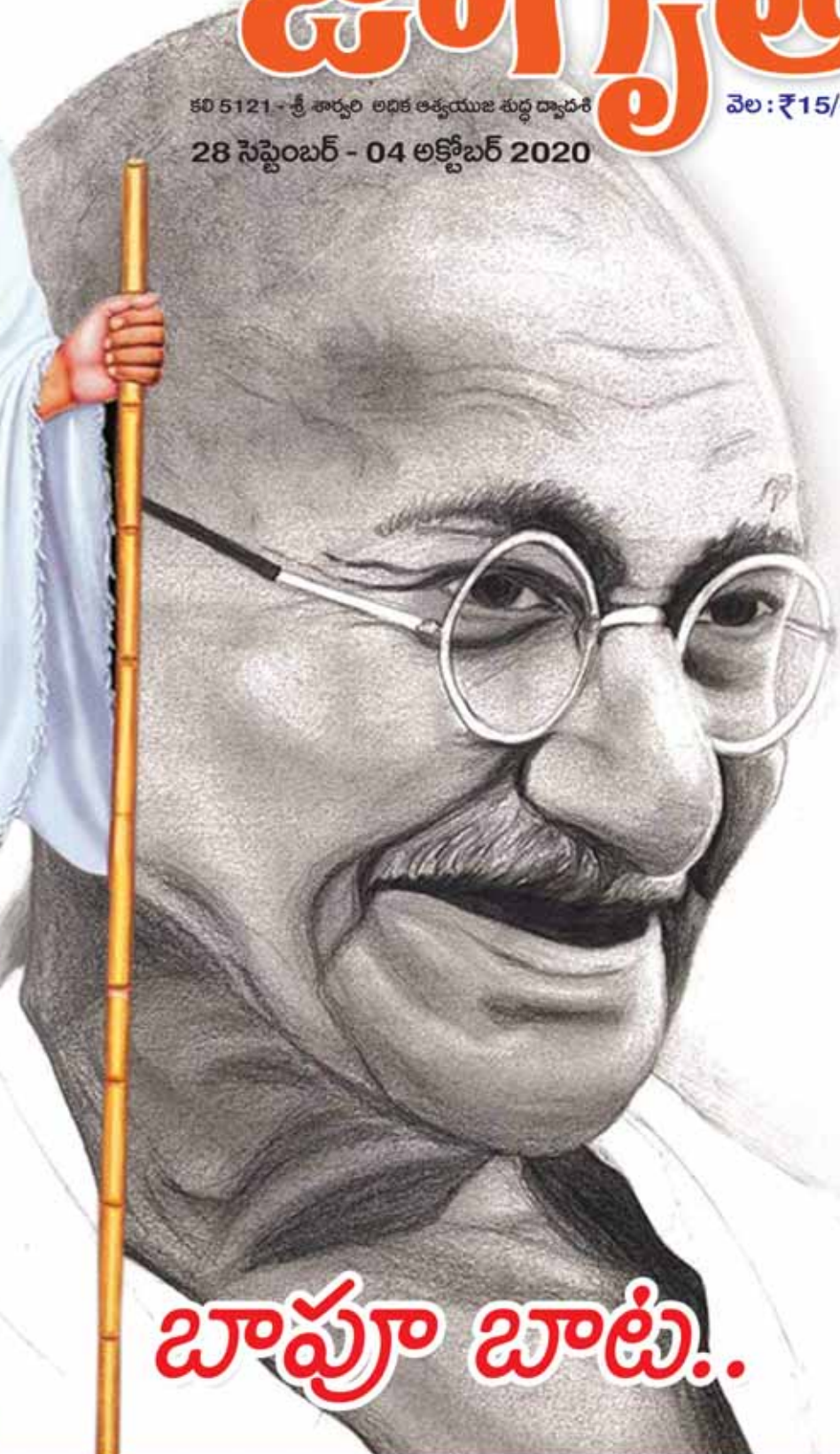
సంపుటి: 72 సంచిక: 50 పుటలు: 52

జాగృతి

కవి 5121 - శ్రీ శార్వరి లలిత ఆత్మయుజ శుద్ధ ద్వాదశి

వెల: ₹15/-

28 సెప్టెంబర్ - 04 అక్టోబర్ 2020

బాపూ బాట..

జాగృతి చందాను చెల్లించడానికి పక్కనున్న క్యూఆర్.కోడ్ను మీ మొబైల్ తో స్కాన్ చేయండి. లేదా <http://payit.cc/14814> అని బ్రౌజర్ లో టైప్ చేయండి.

72 ఏళ్లుగా వెలువడుతున్న జాతీయ తెలుగు వారపత్రిక

తామెవరూ, ఎటువంటి ఘనచరిత్రకు వారసులూ
మన భావితరాలకు తెలియాలి గదా!
ఆ దృష్టితో రూపొందించినదే ఈ బాల పుస్తకమాల

భారత భారతి

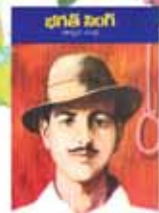

నవేలత

అతి తక్కువ ఖరీదులో లభిస్తున్న అత్యంత ఉపయోగకరమైన
భారత భారతి పుస్తకమాలను మీ ఇంటిలో,
పాఠశాలలో చదివించండి.
మీ పిల్లలు సవ్యమైనది ఎదగడానికి దోహదపడండి.

భారత భారతి బాల పుస్తకమాలగా ఇప్పటికీ వెలువడిన
166 పుస్తకాలు విడివిడిగా ఒక్కొక్కటి 15 రూపాయలు.
మొత్తం సెట్ 2150 రూపాయలకే లభిస్తుంది.

సాహిత్యనికేతన్

3-4-852, కేశవనిలయం,
బర్మత్పురా, హైదరాబాద్ - 27.
దూరవాణి : 040-27563236

సాహిత్యనికేతన్

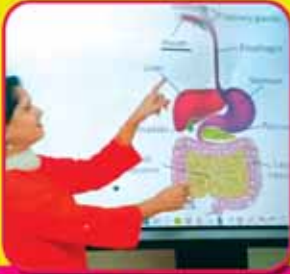
ఏలూరురోడ్, గవర్నరుపేట,
విజయవాడ - 2.
దూరవాణి : 9440643348

విద్యారంగంలో... అద్భుత అవకాశం

ఒక దృశ్యం వేయి మాటలకు సమానం.

- ✓ ఈ స్కూల్‌లో 5 Mantra Learning Academy బోధనా రంగంలో విప్లవాత్మక మార్పులు తెస్తోంది.
- ✓ పూర్తి సిలబస్ 2D, 3D యానిమేషన్ల రూపంలో దృశ్యరూపం ఇస్తోంది.
- ✓ తెలుగు విద్యార్థుల కోసం World Class Content ను అతితక్కువ ధరతో అందిస్తోంది.
- ✓ విద్యావేత్తలు, పాఠశాల యాజమాన్యాల ప్రశంసలు అందుకున్న మా అద్భుతమైన Digital Content ను మీ పరిధిలో ఉన్న Private Schools కి పరిచయం చేసే సువర్ణ అవకాశం.

RELATIONSHIP CHART

5 Mantra

- 1. విద్యుత్ బోధనా పద్ధతులతో కూడిన డిజిటల్ బోర్డులు.
- 2. అభివృద్ధి పరిశోధనల ప్రకారంగా కావాల్సిన విషయ సమీకరణ.
- 3. అర్థం అయ్యే రీతిలో సబ్టైల్స్ చేప్పగల సమర్థవంతమైన అధ్యాపకులు.
- 4. ఆన్‌లైన్ మరియు ఆఫ్‌లైన్ ద్వారా కూడా అందుబాటులో బోధనా పద్ధతులు.
- 5. అందుబాటు ధరలో విద్య.

Students

- 1. ప్రత్యేక దృష్టి మరియు ఉత్సాహం.
- 2. సబ్టైల్స్ సంపూర్ణ అవగాహన.
- 3. కష్టమైన విషయాలు సులభంగా అర్థం చేయటం.
- 4. పాఠ్యాంశాలపై సరియైన అవగాహన నైపుణ్యం.
- 5. ఉన్నతమైన పని తీరు మరియు ఉన్నత వికాసం కలిగేలా విద్యా సంవత్సరం.

Institutions

- 1. సంస్థ పేరు ప్రతిష్ఠలు పెంపొందించే విధంగా చేయటం.
- 2. పోటీలో సాటిలేని విధంగా తయారు చేయటం.
- 3. అద్భుతమైన ఫలితాలు రాబట్టడం.
- 4. తల్లిదండ్రుల సంకల్ప మేరకు పనితీరు.
- 5. మెరుగైన ఆర్థిక ఫలితాలు.

విద్యారంగంలో PROలు, జర్నలిస్టులు, మార్కెటింగ్ నైపుణ్యం కలవారు, NGO, స్వచ్ఛంద సంస్థలు 5 Mantra డిజిటల్ విద్యావ్యాప్తిలో భాగస్వాములు అవ్వండి, లక్షల్లో ఆదాయం పొందండి.

మరిన్ని వివరాలకు సంప్రదించండి: 9550435534, 9866877430 | e-mail : 5mantraedu@gmail.com

Plot No.13, Kavuri Hills, Near D-Mart Lane, Opp. Madhapur P.S. Madhapur, Hyderabad - 81.

Printed & Published by **Nagol Sreenivas Reddy** on behalf of **Jagriti Prakashan Trust** and printed at Kala Jyothi Process Ltd, 1-1-60/5, Musheerabad, RTC 'X' Road, Hyderabad-500 020. And published at Jagriti Bhavan, 3-4-228/4/1, Lingampalli, Kachiguda, Hyderabad -500 027.

Editor : Dr. Goparaju Narayana Rao.

సంపాదక మండలితో సంప్రదింపుల కోసం

(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య)

కె. దుర్గారెడ్డి	అసోసియేట్ ఎడిటర్	9959310103
కె. హరీష్	సబ్ ఎడిటర్	9959991304
డీఆర్ఎస్ సరేంద్ర	సబ్ ఎడిటర్	9441433188

డిజైనర్లు : సిహెచ్. కుమార్, జి. తుకారాం

జాగృతి చందా - సూచనలు

5 సం॥ల చందా రూ.3000, సంవత్సర చందా రూ.650, విడి ప్రతి రూ.15

- ◆ అద్రసులో పేరు, ఇంటి నెం., గ్రామం, మండలం, జిల్లా, పిన్కోడ్, మొబైల్ నెం. సమగ్రంగా ఉండాలి. లేకుంటే కంప్యూటర్ ఆమోదించదు.
- ◆ తాత్కాలిక రసీదు చేరిన 15 రోజుల తర్వాత చందా నెం., ప్రారంభ తేది వివరాలు మీకు ఎన్.ఎం.ఎస్. చేస్తాము. ఆ వెంటనే సంచిత కూడా అందుతుంది. మీరు చందా నెం. నోట్ చేసుకోవాలి.
- ◆ పత్రిక అందకపోతే వెంటనే సంప్రదించగలరు. చిరునామా మారితే కార్యాలయానికి విధిగా తెలపండి.

చందా కట్టించే వారికి సూచనలు :

- ◆ చందాలు వసూలు చేసే పంపేవారు తమ పూర్తిపేరు, సెల్ నెం. రాయాలి.
- ◆ రశీదుపై చందాదారుని పూర్తి చిరునామా, పిన్కోడ్, సెల్ నెం., ఈమెయిల్ ఉండాలి. వివరాలు jagritiweeklysub@gmail.comకు మెయిల్ చేయాలి.
- ◆ బ్యాంకు ఖాతాలో నగదు వేసేవారు చార్జీల కింద మరో రూ.50 పంపాలి. ఆన్లైన్/చెక్ ద్వారా చెల్లిస్తే చార్జీలు ఉండవు. డబ్బు పంపాక 040-27561453, 9959997013 నంబర్లకు తెలియజేయాలి.
- ◆ మరిన్ని వివరాలకు చందాపుస్తకంలో మొదటి రసీదు వెనుక చూడగలరు.

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

- ◆ 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-500 027.

జాగృతి బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు :

- ◆ A/c Name & No. Jagriti Prakashan Trust, 62170399960, SBI, Isamia Bazar Branch, IFSC : SBIN0005895, PAN : AAATJ3829L
- ◆ చెక్కు డిడిపై Jagriti Prakashan Trust అని అంగ్లంలో రాయాలి.

మార్కెటింగ్, సర్క్యులేషన్, వ్యాపార ప్రకటనల వివరాల కోసం

(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య)

బి. నాగరాజు సర్క్యులేషన్ మేనేజర్ 040-27561453/9959997013

‘ఎవరో కొద్దిమందిని చూసి మొత్తం పరిశ్రమనే అవమానపరచవద్దు’ అంటున్నారా ప్రముఖ బాలీవుడ్ నటి జయ బచ్చన్. బాలీవుడ్, శాండల్వుడ్లను ప్రస్తుతం కుదిపేస్తున్న మత్తుమందుల వ్యవహారం మీద మాట్లాడుతూ జయ రాజ్యసభలో ఈ మాట అన్నారు. అంతకు ముందు సినీ పరిశ్రమ మత్తుమందుల సమస్యతో సతమతమవుతున్న మాట నిజం’ అని భోజ్పురి నటుడు, బీజేపీ ఎంపీ రవీకిషన్ వ్యాఖ్యానించారు. ఈ మాటకే జయకు తీవ్ర అగ్రహం కలిగింది. అన్నం పెట్టిన చేతినే కొందరు కొరుకుతున్నారంటూ ఉపన్యాసం సందర్భంగా ఆమె అన్న మాట చాలామందికి నచ్చలేదు. ప్రస్తుతం దేశంలో సినీ పరిశ్రమలో ఆ ‘కొద్దిమంది’దే మెజారిటీ అని నెటిజన్లు దుమ్మెత్తి పోస్తున్నారు. అక్కడ అన్నం దొరుకుతున్న మాట నిజమే అయినా, అది ఎవరూ ఉచితంగా, దానంగా పెట్టడం లేదనీ, కళాకారులు, సాంకేతిక నిపుణులు కష్టపడితేనే నోట్లోకి ముద్ద వెళుతున్న సంగతినీ సీనియర్ నటి గుర్తించాలంటూ ముఖేశ్ ఖన్నా వంటి నటులు స్పందించవలసి వచ్చింది. దేశంలోని సినీ పరిశ్రమ ప్రత్యక్షంగా యాభయే లక్షల మందికీ, పరోక్షంగా మరొక యాభయే లక్షలమందికీ ఉపాధి కల్పిస్తున్నదని, ఆ రంగం మీద ఇలాంటి నిందలు వేయడం అవచారమని జయ వాదన. వీరెవరిదీ అక్కడ వడ్డించిన విస్తరి కాదని గుర్తు చేస్తున్నారా చాలామంది సినీ కార్మికులు, కళాకారులు.

సుశాంత్సింగ్ రాజ్పుత్ అనే నటుడి అంతుచిక్కని మరణం, ఆ దుర్ఘటనతో కదిలిన తీగ ఇప్పుడు రంగుల ప్రపంచం అనే ఆ డౌంకను కదుపుతున్న మాట నిజం. ఈ క్రమంలోనే దర్మాపు తిరిగి తిరిగి మత్తుమందుల వాడకం అనే విషయం దగ్గరకొచ్చి మజిలీ చేసింది. ఇది ఏదో కొందరు సినీ ప్రముఖుల వ్యవహారంగా ఇప్పుడు భావించే అవకాశం లేదు. సుశాంత్ మరణం అనేక ప్రశ్నలకు తావిచ్చిన తరువాత ప్రముఖ నటి కంగనా రనౌత్ కొన్ని అరోపణలు గుప్పించారు. ఈ విషయాలు ఆమె ప్రముఖ అంగ్ల టీవీ చానెల్ రిపబ్లిక్ టీవీకి ఇవ్వడం వివాదం విస్తరించడానికి కారణమైందనిపిస్తుంది. అంతకు ముందే మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వానికీ, రిపబ్లిక్ టీవీ చానెల్కూ వైరం ఉంది. అదే

శాలివాహన 1941 శ్రీ శార్వరి అధిక ఆశ్వయుజ శుద్ధ ద్వాదశి

లోపలి పేజీలలో...

ముఖపత్ర కథనం

బాపూ బాట

అక్టోబర్ 2 గాంధీ జయంతి

6లో

14లో

వ్యాఖ్య

ఫ్లోరైడ్ నుంచి

విముక్తి నిజమా?

ధారావాహిక నవల

అంబాలి - 17

- ఆకెళ్ల శివప్రసాద్

జాగృతి

సంపాదక్రియం

అంతిమంగా కంగనా, మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వ వైరంగా రూపాంతరం చెందింది. మహారాష్ట్ర పోలీసులు కావాలనే సుశాంత్ మరణానికి, మత్తు మందులకూ లంకె తెచ్చారన్నది ఒక ఆరోపణ. ఆ క్రమంలోనే కంగన కూడా మత్తుమందులు వాడినట్టు స్వయంగా అంగీకరించారని పోలీసులు ఒక వీడియో తెచ్చారు. దీనితో కంగన మీద వచ్చిన మత్తుమందుల ఆరోపణల గురించి కూడా దర్యాప్తు చేయిస్తామని మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. దీనికి చాలా పెద్ద ట్విస్టే కంగన ఇచ్చారు. అసలు, ముఖ్యమంత్రి కుమారుడు ఆదిత్య రాకేకూ, సినీ రంగంలోని మత్తు మందుల రవాణాదారులకు సంబంధాలు ఉన్నాయని బాంబు పేల్చారు. సుశాంత్ మరణం మీద బిహార్ లో (ఆయన సొంత రాష్ట్రం) కేసు

శుభం కార్డు వేయండి!

నమోదు కావడం, దర్యాప్తు కోసం అక్కడి పోలీసులు ముంబై రాగా, వారి పట్ల అత్యంత హేయమైన రీతిలో ఆ రాష్ట్ర పోలీసులు వ్యవహరించడంతో వివాదం రెండు రాష్ట్రాల మధ్య రగడగా కూడా మారింది. ఇప్పుడు దేశ అత్యున్నత చట్టసభలో, అందునా పెద్దల సభలో ఈ విషయం చర్చకు వచ్చింది. కాబట్టి ఇది ఏదో సినీమా వాళ్ల 'ఫైట్'గా ఇక ఎవరూ భావించలేరు. నిజానికి సినీమా రంగం మీద మత్తు ఆరోపణలు కొత్తకాదు. బాలీవుడ్ లో కొన్ని అరెస్టులు జరిగాయి. తరువాత వంతు శాండిల్ వుడ్ కు వచ్చింది. కొద్దికాలం క్రితం టాలీవుడ్ కూడా ఈ ఆరోపణలతో ఇబ్బంది పడింది.

సుశాంత్ మరణం వెనుక ప్రముఖుల బంధుప్రీతి, ఏ అండా లేని కొత్తవారి

పట్ల వివక్ష ఉందని చెబుతున్నారు. జయా బచ్చన్ అభిప్రాయం ప్రకారం ఈ దేవ రహస్యాలనే బయటకు చెప్పకూడదు. అలాగే మత్తుమందుల గొడవ ఉన్నా, సినీ ప్రముఖుల విషయంలో ఎవరూ నోరెత్త కూడదు. అందుకే జయ ఉపన్యాసం మీద తీవ్రమైన దాడే జరిగింది. మీది వడ్డించిన విస్తరి కావచ్చు, కానీ అక్కడ చాలామందిని నిత్య సమరమేనని పలువురు అంటున్నారు. అయినా సినీరంగం గురించి ఎవరు ఏ మాట అన్నా సరే, చాలామంది విరుచుకుపడుతూ ఉంటారు. ఇలాంటి సందర్భాలలో 'సినీ ప్రముఖుల పరువు తీయకండి' అని మాత్రమే గొంతు చించుకుంటూ ఉంటారు. కళను కించపరచవద్దు అన్నమాట ఒక్క గొంతు నుంచి కూడా రాదు. ఇప్పుడు కూడా అంతే. కళా దృష్టి అడుగుంటే పోయిందని ఇలా వారే ఒప్పుకున్నారు. కళ గురించి, కళ ప్రయోజనం గురించి బ్రహ్మాండంగా ఉపన్యాసాలు ఇచ్చే ప్రగతిశీల కాముకులు సైతం ఈ విషయంలో 'జాగ్రత్తగా' ఉంటున్న సంగతి గుర్తించాలి. పరోక్షంగా యాభయే లక్షల మందికి ఉపాధి కల్పిస్తున్న రంగమే కావచ్చు. కానీ సినీమా నుంచి తీసుకున్న ప్రతికూల ప్రభావంతో నాశనమవుతున్న జీవితాలు ఎన్ని? సినీ నిర్మాణం ఇవాళ పూర్తిగా వ్యాపార ధోరణితోనే ఉందనీ, సామాజిక బాధ్యత నుంచి నానాటికీ దూరం జరుగుతున్నదనీ వస్తున్న విమర్శలలో నిజం లేదని అనగలరా? మత్తుమందుల ఆరోపణలు, అక్రమంగా ఆయుధాలు కలిగి ఉండడం, వేటకు వెళ్లడం వంటి వాటి గురించి సమాజం ప్రస్తావించకుండా ఉండాలా? అలాగే హిందూ దేవుళ్లనూ, ఆచారాలనూ హీనంగా చిత్రించడం, దీనికి క్రియేటివ్ లిబర్టీ వంటి పెద్ద పేరు పెట్టడం తెలిసినదే. సినీ ప్రముఖులు రాజ్యాంగానికి, వ్యవస్థకీ అతీతులు కారు.

సినీ మాధ్యమానికి ఉన్న ప్రభావం అసాధారణమైనది. దానికి కళాదృష్టిని, సామాజిక బాధ్యతని జత చేస్తే గొప్ప ప్రయోజనమే ఉంటుంది. లేకుంటే కళ మాటున మరేదో జరుగుతోందని ఇంకాస్త స్పష్టం కావడం ఖాయం. కాబట్టి ఈ వివాదానికి కాదు, అసలు ఆ రంగాన్ని పీడిస్తున్న ఇతర జాడ్యాలూ కూడా వదిలి, కథ సుఖాంతమై శుభం కార్డు పడాలని ఆశిద్దాం. ★

28 సెప్టెంబర్ 2020, సోమవారం

అసతీ మా సద్గమయ తమసోమా జ్యోతిర్గమయ మృత్యోర్మయ అమృతంగమయ - బృహదారణ్యకోపనిషత్

మహమ్మారి కనుమరుగైన వేళ.. (జాతీయం)	- 16
కొత్త పట్టంతో మేలు జరుగుతుందా?	- 18
హిందువుల మనోభావాలతో చెలగాటమే! (అంధ్రప్రదేశ్)	- 23
షింజో అబే అనంతరం భారత, జపాన్ సంబంధాలు	- 24
ఆధ్యాత్మికం	- 28
ఆదివాసీల ఆపద్బాంధవుడు దువ్వన్న (చరిత్ర)	- 30
గాంధీ అనువాదకురాలు	- 35
బ్రష్ కింద బ్రహ్మాండం	- 36
ధన్యజీవులు (కథ)	- 40
ఐపీఎల్ ధమాకా షురు! (క్రీడ)	- 43
ఆ స్ఫూర్తి ఎప్పటికీ చెరగిపోదు!	- 44
బాలజాగృతి	- 46
వారఫలాలు	- 48
పదరసం-290	- 49
సినీరంగ ప్రక్షాళన సాధ్యమేనా! (సినీమా)	- 50

ప్రత్యేక వ్యాసం
ముదిమిలో వెతలెన్నో..!

26లో

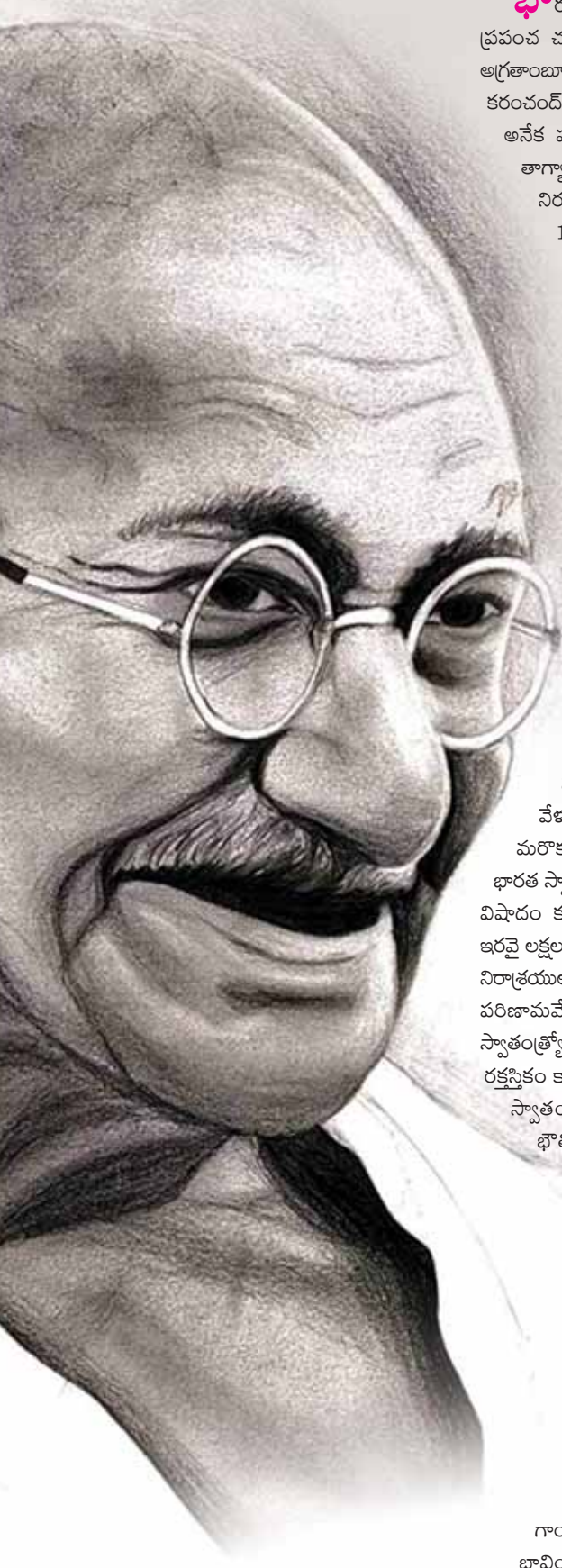
32లో

కథ
బ్లడ్ గ్రూప్
- దొండపాటి కృష్ణ

సంప్రదాయం
'వందనం' అభినందనం

38లో

భారత స్వాతంత్ర్యోద్యమం, స్వరాజ్య సాధన ప్రపంచ చరిత్రలోనే మలుపు. స్వరాజ్యోద్యమంలో అగ్రతాంబూలం అందుకోగల నాయకుడు మోహన్ దాస్ కరంచంద్ గాంధీ. స్వాతంత్ర్య సాధన అనేక సంస్థల, అనేక పంథాల, అనేకమంది నాయకుల కృషి, తాగ్యాల ఫలమే అయినా, అందులో గాంధీజీది నిరుపమాన స్థానం. అయితే, ఆగస్ట్ 14, 1947 అర్ధరాత్రి బ్రిటిష్ పతాకం దిగిపోయి, తన అభీష్టం మేరకే రూపొందిన త్రివర్ణ పతాకం ఎగరవేసి దృశ్యాన్ని గాంధీజీ వీక్షించ లేదు. ఒక పురాతన, సాంస్కృతిక దేశ చరిత్రలో, వేయేళ్ల దాన్వంతరువాత జరుగుతున్న తొలి ఉషస్సులో నమోదయిన ఆ ఘట్టంలో భాగస్వామి కావడానికి ఆయన అంగీకరించలేకపోయారన్న మాట కూడా ఉంది. ఆనాటి ఆయన క్షోభను అర్థం చేసుకుంటే తనే ప్రధాని పదవికి నూచించిన పండిత్ నెహ్రూ జాతీయ పతాకాన్ని ఎర్రకోట మీద ఎగరవేస్తున్న ఘట్టానికి ఎందుకు దూరంగా ఉండిపోయారో అర్థమవుతుంది. తను జీవితాంతం నమ్మిన అహింసా సిద్ధాంతం దేశ విభజన వేళ ఘోరంగా మోసపోయింది. ఒక స్వప్నం మరొక స్వప్నాన్ని రక్తపంకిలం చేసిన క్షణమది. భారత స్వాతంత్ర్యోద్యమాన్ని గుర్తు చేసుకుంటే, నాటి విషాదం కూడా గుర్తుకు వస్తుంది. రెండు నుంచి ఇరవై లక్షల మంది చనిపోవడం.. కోటిమందికి పైగా నిరాశ్రయులు కావడం ఆ అహింసామూర్తి ఊహించని పరిణామమే. అహింసాయుత పంథాలో నడిచిన స్వాతంత్ర్యోద్యమం, దానిని సాధించుకున్న క్షణంలో రక్తస్పృశితం కావడం ఒక చారిత్రక వైచిత్ర్యం. ఇక భారత స్వాతంత్ర్య తొలి వార్షికోత్సవానికి గాంధీజీ భౌతికంగానే నిష్క్రమించారు. జనవరి 30, 1948న నాథూరామ్ గాడ్సే చేసిన హత్య ఫలితమది. ఆయన మీద అంత ప్రతికూలతను దట్టించుకున్న గాడ్సే కూడా చేతులెత్తి నమస్కరించి, ఆపైనే ఆయన గుండెలలో తూటాలు దింపాడు. ఊహకు కూడా అందని గాంధీజీ వ్యక్తిత్వం గురించి ఒక అంచనాకు రావడానికి గాడ్సే చర్య కొంచమయినా ఉపకరిస్తుంది.

1947 నాటి పరిస్థితులను బట్టి గాంధీజీ తనకు తాను విఫలమనోరథునిగా భావించుకున్నారేమో తెలియదు. కానీ ఆయన

బాపూ

అహింసా సిద్ధాంతం తరువాత ప్రపంచంలో చాలా ఉద్యమాలకు చోదకశక్తిగా మారింది. మార్టిన్ లూథర్ కింగ్, నెల్సన్ మండేలా, డెస్మండ్ టుటు వంటి ఎందరో గాంధీ అహింసామార్గంలో అనుకున్న రాజకీయ, సామాజిక, హక్కుల ఉద్యమాలు నిర్వహించారు. సఫలమయ్యారు. ఆయన అహింసా మార్గం అత్యుత్తమమన్న సంగతి చరిత్ర రుజువు చేసింది. అణగారిన వర్గాలకు ఆయన సిద్ధాంతం పెద్ద గొంతునే ఇచ్చింది. అక్టోబర్ 2 (గాంధీ జయంతి) అంతర్జాతీయ అహింసా దినోత్సవంగా జరపాలని ఐక్య రాజ్యసమితి జనరల్ అసెంబ్లీ తీర్మానించడం (జూన్ 15, 2007) ఇందుకు ప్రబల నిదర్శనం.

గాంధీజీ మీద వివాదాలూ, విమర్శలు ఆయన జీవించి ఉండగానే కోకోల్లలు. ఇప్పుడూ ఉన్నాయి. అయినా గాంధీజీ జాడ, ఆయన సిద్ధాంతాల నీడ ప్రపంచ చరిత్ర మీద సుదీర్ఘంగా పరుచుకుని ఉన్న వాస్తవాన్ని ఎవరైనా అంగీకరిస్తారు. స్వాతంత్ర్య సాధనతో పాటే, నైతిక పరివర్తన కూడా ఉండాలన్న ఆశయం వారిది. రెండింటి కోసం ఏకకాలంలోనే తపించాలంటారాయన. పారతంత్ర్యంలో విదేశీయుడు దోచుకుంటాడు. నైతిక విలువలు లేని స్వరాజ్యంలో నీవాడే నిన్ను దోచుకుంటాడు. 'మాకొద్దీ తెల్లదొరతనము' అన్న నోళ్లే, 'మాకొద్దీ నల్లదొరతనము' అని కూడా ఆక్రోశించవలసి వచ్చింది అందుకే.

గాంధీజీ చరిత్రలో మరొక చారిత్రక వైచిత్ర్యం - ఆయన వారసులమని చెప్పుకునే వ్యక్తులే ఆయన సిద్ధాంతాలకు బూజు పట్టించడం. గాంధేయవాదాన్ని నిజంగా ఆరాధించేవారిని గాడ్సే వారసులుగా చిత్రించడం కూడా అలాంటిదే. గాంధీజీకి ఎంతో ఇష్టమైన నిరాడంబరత ఎటో వెల్లడిపోయింది. ఆయన జీవిత పర్యంతం ద్వేషించిన మద్యం కొనుగోలుకు ఈ దేశంలో గాంధీజీ నవ్వుతూ కనిపించే నోటుతోనే సాధ్యం కావడం అతి పెద్ద విషాదం. బ్రిటిష్ చక్రవర్తిని కలుసుకున్నా గాంధీజీ తన కౌపీసంతోనే వెళ్లారు. ఆయన దృష్టిలో ఆ వస్త్రధారణ ఈ దేశంలో దరిద్ర నారాయణుని పట్ల ఉండవలసిన స్పృహకు ప్రతీక. 1931లో గాంధీజీ ఐదో జార్జి చక్రవర్తిని కలుసుకోవడానికి వెళ్లారు. మొలకు అదే అంగవస్త్రం. భుజాలపై కందువా. ఆ సమయంలో ఒక విలేకరి అడిగాడు, 'గాంధీగారు! రాజుగారిని కలుసుకోవడానికి వెళుతున్న మీ ఒంటి మీద అందుకు తగిన దుస్తులు ఉన్నాయనే అనుకుంటున్నారా?' ఇందుకు గాంధీ సమాధానం: 'నా దుస్తుల గురించి మీరేం

బాట

బాధపడకండి! నాకూ, ఆయనకీ కూడా సరిపోయినన్ని దుస్తులు రాజుగారి వంటి మీదే ఉన్నాయి' అని. బ్రిటిష్ పాలనలో భారతదేశం వట్టిపోయిన సంగతిని దాదాభాయ్ నారోజీ ఒక మహా గ్రంథంలో (పావర్టీ అండ్ అన్ బ్రిటిష్ రూల్ ఇన్ ఇండియా) చెప్పిన గొప్ప వాస్తవాన్ని గాంధీజీ ఈ ఒక్క మాటతోనే వెల్లడించలేదా? తను కోరుకున్నట్టే, తాను ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న దేశానికి తగ్గట్టే ఆయన జీవించారు. 'మీరు ఎప్పుడు రైలు ప్రయాణం చేసినా థర్డ్ క్లాస్ నే ఎందుకు ఎంచుకుంటారు?' అన్న మరొక విలేకరి ప్రశ్నకు ఆయన సమాధానం ఏమిటి? 'ఫోర్త్ క్లాస్ లేదుకదా!' అనే. ఎంత క్లుప్తత? అదే సమయంలో ఎంత నైశిత్యం! అలాగే తన నిరాడంబరత మీద సరోజినీనాయుడు వంటి నాటి నేతలు చమత్కారాలు కురిపించినా ఆయన ఆస్వాదించారు. జంతుజాలం మీద పెరిగిపోతున్న క్రూరత్వానికి నిరసనగా గాంధీజీ కుటుంబం సహా ఆవు, గేదె పాలు తృణించారు. వైద్యులు, కస్తూర్బా విన్నపం మేరకు మేకపాలు తీసుకోవడానికి అంగీకరించారు. ఆయన ఇంగ్లండ్

వెళ్లినా రెండు మేకలు తీసుకుపోవాల్సి వచ్చేది. ఆ సందర్భంలోనే 'గాంధీజీ పేద స్థితిని చూపించడం చాలా ఖర్చుతో కూడుకున్నది సుమ!' అని సరోజిని చమత్కరించారు.

భారత స్వాతంత్ర్యోద్యమ చరిత్ర గాంధీజీకి ముందే కొన్ని పేజీలు కేటాయించిందనిపిస్తుంది. ఆయనను దక్షిణాఫ్రికా వదిలి భారత్ కు రావలసిందిగా ఆహ్వానించిన గోపాలకృష్ణ గోఖలే గాంధీజీ ఈ దేశంలో అడుగు పెట్టిన (1915) కొద్దికాలానికే కన్ను మూశారు. లాల్ పాల్ భాల్ లలో లజపతిరాయ్ కార్మికోద్యమం వైపు వెళ్లారు. బిపిన్ పాల్ తీవ్ర జాతీయోద్యమంలోకి మళ్లారు. ఆనాటికి తిరుగులేని నాయకునిగా ఉన్న బాలగంగాధర తిలక్ 1920లోనే గాంధీజీ రాజకీయ ప్రస్థానానికి దారి వదిలేసి ఈ లోకం నుంచే నిష్క్రమించారు. వీర సావర్కర్ కొన్ని పరిధులలో ఉండిపోయారు. జిన్నా నెమ్మదిగా ముస్లింలీగ్ కబంధ హస్తాల్లోకి వెళ్లిపోయారు. చివరికి కొన్ని దశాబ్దాల స్వరాజ్య భారత స్వప్నం గాంధీ నాయకత్వంలోనే నెరవేరింది.

ఒక దేశాన్ని వలస పాలన నుంచి విముక్తం చేసిన గాంధీజీకి నోబెల్ పురస్కారం రాలేదు. ఐదుసార్లు ఆయన పేరు పరిశీలనలోకి అయితే వచ్చింది. ఆ తరువాత తీసుకున్న గ్రహీత గాంధీజీయే తనకు ప్రేరణ అని చెప్పడం మరొక చారిత్రక వైచిత్ర్యం కదా!

స్వాతంత్ర్య సముపార్జన, సామాజిక పునరుజ్జీవనం సమ వేగంతో సాగాలన్న గాంధీజీ ఆలోచన ఎప్పటికీ శిరోధార్యమే. సమాజానికి గుడిబండగా తయారైన పాతను వినర్డించాల్సిందే. పాత నమ్మకాలు, అర్థం లేని పురాతన విలువలు, ఆలోచనలు స్వరాజ్యానికి, కొత్త వ్యవస్థకీ మేలు చేసేవి కాదని ఆయన విశ్వసించారు. ఆయన హిందూ ముస్లిం ఐక్యత ఇందుకు పెద్ద ఉదాహరణ. కానీ గాంధీజీ ఈ కలను ఘోరంగా విఫలం చేశారు.

గ్రామం ఆధారంగా, మహిళ ఆత్మ గౌరవం పునాదిగా, ఆధ్యాత్మిక చింతన ప్రాతిపదికగా గాంధీజీ ప్రవచించిన సూత్రాలకు నేటికీ ఆకర్షణ ఉంది. ఆయన అహింసా సిద్ధాంతాన్ని కాదనే ధైర్యం ఈ ప్రపంచానికి ఇప్పటికీ లేదు. దానికి ప్రత్యామ్నాయం చూపే శక్తి పుట్టలేదు. పాలకులే కాదు, పాలితులు కూడా ఎలా జీవించాలో సూత్రీకరించి పెట్టారు గాంధీజీ. సామాజిక, రాజకీయ జీవనంలో నిరాడంబరత, నైతికత, ఆత్మ పరిశీలన ఉండాలన్న గాంధీజీ ఆలోచనను దాటి రావడం ఇవాళ భారతదేశ రాజకీయ పక్షాలలో దాదాపు ఎవరికీ లేదు. కాబట్టి భారతీయతలో ఆయన ముద్రను భవిష్యత్ తరాలు కూడా దర్శిస్తాయి. గడచిన సంవత్సరం గాంధీజీ 150వ జయంతి ఉత్సవాలను భారత ప్రభుత్వం ప్రకటించడంలోని ఉద్దేశం ఇదే.

- జాగృతి డెస్క్

గ్రామ స్వరాజ్యానికి బాటలువేసిన మహనీయుడు గాంధీజీ 150వ జయంతి శుభాకాంక్షలతో

గ్రామ గ్రామాన ఆయుష్ ఉత్పత్తులు చేరాలనే తాపత్రయంతో త్వరలో ప్రారంభించే ఆయుర్వేద ఫార్మాస్యూటికల్ కంపెనీకి మండల కేంద్రాల్లో సొంత ఇల్లు కలిగి (డాక్టర్ కన్నలక్ష్మి సేవాము + షాపు కొరకు) ఆయుర్వేద మరియు బ్రాండెడ్ (AYUSH - Ayurveda, Yoga & Naturopathi, Unani, Siddha, Homeo) వస్తువులు విక్రయించుటకు పూర్వ వ్యాపార అనుభవం ఉన్న కుటుంబాలలో సేవాభావం కలిగిన, యోగాపై ఆసక్తి ఉన్నటువంటి, దేశభక్తి కలిగిన యువతీ యువకులకు ఆహ్వానం.

- మీ వ్యాపారానికి ప్రాంతైజ్ ఇచ్చి మంచి సలహాలతో గౌరవంగా జీవించడానికి ఏర్పాటు చేయబడును.
- పెట్టుబడి సమారు మూడు లక్షల రూపాయలు పెట్టగలిగిన వారు లేదా ముద్ర రుణాలకు అర్హత కలిగిన వారు మాత్రమే సంప్రదించగలరు.
- మండలానికి ఒక్కరికి మాత్రమే అవకాశం. మండలంలోని గ్రామాలపై అవగాహన ఉన్న వారికి ప్రాధాన్యత.
- మీ పూర్తి వివరాలు, కుటుంబ నేపథ్యం, స్వదస్తూరితో వ్రాసి దీని కొరకు దిగిన మీ యొక్క పూర్తి ఫోటో, ఇంటి మరియు షాపు ఫోటోలను జతచేసి మెయిల్ కు మాత్రమే పంపవలెను.

Apoorva Ayurvedic Products

Mail: ayurvedicsapoorva@gmail.com

స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత మహాత్మా గాంధీపట్ల రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘం దృష్టికోణం గురించి రాజకీయ రంగంలోనూ, విద్యారంగంలోనూ నిరంతరం చర్చ జరుగుతూనే ఉంది. మహాత్మా గాంధీజీ, ఆయన ప్రవచించిన గాంధేయవాద దృక్పథానికి భారతీయ సామాజిక జీవనంలోనూ, రాజకీయ జీవనంలోనూ 1920 నుండి ప్రముఖ స్థానం ఉంది. స్వాతంత్ర్యోద్యమ సందర్భంలో ఆయన అందరి కంటే ఎక్కువ ప్రభావాన్ని చూపించిన, అత్యంత జనాదరణ కలిగిన నాయకుడు. స్వాతంత్ర్యోద్యమం మీద ఆయన వేసిన ముద్ర చెరగనిది. వలసపాలనలో ఉన్న భారతదేశంలో సిద్ధాంతాలను ఆధారం చేసుకొని కాంగ్రెసు ద్వారా, కాంగ్రెసుకు బయటకూడా అనేక చిన్నా పెద్దా ఉద్యమాల ప్రభవించాయి. ఈ ఉద్యమాలన్నింటికీ, తమదైన ఒక దృక్పథం ఉంది. ఈ ఉద్యమాల ప్రారంభకుల దృక్పథం, సైద్ధాంతిక మైన గుర్తింపు, కార్యక్రమాలు ఆనాటి సామాజిక, రాజకీయ వాతావరణాలను కొద్దిగానో, గొప్పగానో ప్రభావితం చేశాయి.

ఈ ఉద్యమాలపట్ల, ఈ సంస్థలపట్ల, వాటిని నడిపించిన వ్యక్తులపట్ల మహాత్మా గాంధీజీ ఎటువంటి అభిప్రాయం ఉండేది? అలాగే గాంధీజీపట్ల ఆ ఉద్యమాలకూ, ఆ సంస్థలకూ ఎటువంటి దృక్పథం ఉండేది? ఇది చాలా ప్రాధాన్యం గల్గిన విషయం. ఉదాహరణకు డా॥ భీమ్ రావు అంబేద్కర్, గాంధీజీల మధ్య సామాజిక, రాజకీయ సమస్యల గురించి సైద్ధాంతిక వివాదాలు, గాంధీజీ ఆర్థిక విధానాలపై, సామాజిక కట్టుబాట్లపై కమ్యూనిస్టుపార్టీ చేసిన సైద్ధాంతికమైన దాడులు, విప్లవకారుల పట్ల గాంధీజీకి సానుభూతి లేకపోవటం, నుభాష్ చంద్రబోస్ రాజకీయ కార్యకలాపాల పట్ల గాంధీజీకి ఉండిన వైముఖ్యం - ఇటువంటి విషయాల మీద అనేక పరిశోధనలు జరిగాయి, వాస్తవాలను వెలికితీశారు. కాని, సంఘం- మహాత్మాగాంధీల మధ్య చోటు చేసుకున్న సమ్మతి- అసమ్మతి, సైద్ధాంతికమైన లేదా వ్యావహారికమైన అభిప్రాయ భేదాలు మొదలైన ప్రశ్నలు ఇప్పటికీ జవాబు దొరక్కండా ఉండి పోయాయి. స్వాతంత్ర్యోద్యమంతరం భారతీయ రాజకీయరంగంలో జరుగుతున్న సైద్ధాంతిక సంఘర్షణకాక, పదవీ రాజకీయ ఘర్షణలు కూడా దీనికి ఒక ముఖ్యమైన కారణం.

కాంగ్రెసులో ఉన్నవారిలో పండిత జవాహర్ లాల్ నెహ్రూ సోషలిస్టు. పాశ్చాత్యమైన ఆలోచనలతో ప్రభావితమైన వ్యక్తి. కాగా వల్లభభాయి పటేల్, ఇతర నాయకులు భారతీయతలో మునిగి తేలినవారు.

స్వాతంత్ర్యోద్యమం నేర్పిన

సైద్ధాంతికమైన ఘర్షణలలో భారతదేశంలోని కమ్యూనిస్టు మేధావులు నెహ్రూకు సన్నిహితులు. రాజీ లేని పటేల్ జాతీయవాదం కారణంగాను, స్వాతంత్ర్యానికి ముందు జరిగిన దేశ విభజన మొదలైన ఘటనలలో పాకిస్తాన్ సమస్య, సంస్థానాల విలీనం సమస్య-ఇలా అనేక సందర్భాలలో వాస్తవికమైన అంచనాలతో వ్యవహరించిన కారణంగాను - కాంగ్రెసుకు బయట ఉన్న అనేక శక్తులు - పటేల్ ను ప్రశంసిస్తూ ఉండేవి. వాటిలో సంఘం కూడా ఒకటి. కాబట్టి ఈ ఇరువురు జాతీయ స్థాయి నాయకులలో ఒకరిని ఎవరైనా - పార్టీ లోపలివారైనా, బయటి వారైనా సరే-సమర్థించినట్లయితే వారు రెండవ వారికి వ్యతిరేకులుగా పరిగణించేవారు. ఆ విధంగా ఆ

తదనుగుణంగా 1948 జనవరి 30న నాథూరాం గోడ్సే ప్రార్థనా సమావేశంలో పిస్తోలు (ప్రేల్వి) గాంధీజీని హత్య చేశాడు. ఏ వ్యక్తినైతే స్వాతంత్ర్యానికి ముందు (జిన్నా, ముస్లింలీగ్ కు చెందిన ఆయన సహచరులు మినహా) దేశమంతా 'మహాత్మా' అని ప్రేమగా పిలిచి గౌరవించుకుందో, ఆయన వివేకమే తమ వివేకమని ఎంచుకొని పల్లెత్తుమంట ఎదురాడక, ఆయన ఇచ్చిన కార్యక్రమాలలో కళ్లు మూసుకొని పాలుపంచుకొన్నదో ఆ వ్యక్తి హత్యకు గురికావడం యావత్తు దేశానికి తీవ్రమైన హృదయాఘాతమే. గోడ్సే పిచ్చితనంతో కూడిన చేష్టకు హిందూ మానసం నిస్సందేహంగా సిగ్గుతో తలవంచుకొనే స్థితిని అనుభవిస్తూ ఉంది.

1930 నాటి అలవీ సత్యాగ్రహంలో డాక్టర్, తదితరులు

ఇరువురూ ఉత్తర-దక్షిణ ద్రువాల వంటి వారని, ఒకరికి సన్నిహితులైనవారు రెండవవారికి వ్యతిరేకులే అయి తీరాలని అనుకొంటూ ఉండేవారు. గాంధీజీతో పటేల్ కు ఎంత సాన్నిహిత్యముందో, నెహ్రూకు అంతే సాన్నిహిత్యముంది. అయినప్పటికీ ప్రధానమంత్రి కావటం మూలంగాను, పాశ్చాత్య ఆలోచనాశీల సమర్థకునిగాను, నెహ్రూకు పాశ్చాత్య ప్రపంచంలోనూ, ఆంగ్ల పత్రికలలోను, కమ్యూనిస్టులైన పాత్రికేయులలోను విశేష ఆదరణ లభించింది.

ఈ దశలో విభజన జరిగి, కాలమేఘం కమ్మినట్లు విషాదంలో మునిగి ఉన్న ఖండిత హిందూస్థాన్ ను మరో పిడుగుపాలు తాకింది. హిందూ మహాసభతో సంబంధాలున్న కొందరు హిందూ యువకులు మహాత్మాగాంధీని దేశవిభజనకు బాధ్యునిగానూ, పాకిస్తాన్ శ్రేయోభిలాషిగానూ భావించుకొని, ఆయనను హత్య చేసేందుకు కుట్రపన్నారు.

తాను హత్యకు గురికావడానికి నాలుగు నెలల ముందు మహాత్మా గాంధీ ఢిల్లీలోని భంగీకాలనీలో సంఘ శిబిరానికి వచ్చారు. అక్కడ ఆయన ఉపన్యసించారు. స్వయంసేవకులతో ఏ విధమైన సంకోచం లేకుండా ప్రశ్నోత్తరాలు జరిగినవి. ఈ విధమైన నిస్సంకోచ వ్యవహారానికి గాంధీజీ సంతోషించారు. ఆనాటి భ్రమలతో కూడిన పరిస్థితుల మధ్య స్వయంసేవకులకూ గాంధీజీని ప్రత్యక్షంగా చూసి, అర్థం చేసుకొనడానికి ఒక అవకాశం లభించింది. అయితే ఘోరమైన గాంధీ హత్యకు నేరుగా రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘాన్ని దోషిగా చిత్రికరిస్తూ కేంద్ర ప్రభుత్వం సంఘంపై నిషేధం విధించింది. ఈ సమస్య మీద కూడా ప్రధానమంత్రి జవాహర్ లాల్ నెహ్రూ, హోంమంత్రి సర్దార్ పటేల్ మధ్య వికీభావం లేదు. పటేల్ నెహ్రూకి వ్రాసిన లేఖలో ఇలా స్పష్టంగా పేర్కొన్నారు. "ఈ పనితో

పాఠం - హిందూ ఐక్యత

ఆర్ఎస్ఎస్‌కి ఏమీ సంబంధం లేదు. ఏవైనా ఇతర కృత్యాల గురించిన, తప్పుల గురించిన బాధ్యతను నిస్సందేహంగా సంఘంపై మోపవచ్చుగాని ఈ పనికి బాధ్యతను సంఘంపై మోపలేం”.

1948 ఫిబ్రవరి 4న సంఘం మీద నిషేధం విధించినపుడు సాధారణ ప్రజానీకం సంఘం గాంధీజీకి వ్యతిరేకమే అయి ఉంటుందనే అభిప్రాయానికి లోనుకావటం అసహజం కాదు. కాగా హత్య గురించి, దాని వెనుక కుట్ర గురించి, విచారణ జరిపిన రెండు కమిషన్లు కుట్రలో సంఘానికి ఏ విధమైన పాత్ర లేదని అభిప్రాయం వ్యక్తపరిచాయి.

1949 జూలై 12న కేంద్ర ప్రభుత్వం సంఘంపై నిషేధాన్ని తొలగించింది. అయినప్పటికీ, ప్రజలందరూ దైవసమానుడైన వ్యక్తిగా భావించి అభిమానిస్తున్న వ్యక్తిని హత్య చేశారన్న ఆరోపణ ప్రభుత్వం వైపు నుండి వచ్చిన కారణంగానూ, మార్క్సవాదులైన రచయితలు, మేధావులు తమ రచనల్లో ఈ విషయానికి ప్రచారమిచ్చి మేధోవర్గంలో ప్రవేశపెట్టిన కారణంగానూ సంఘం గాంధీజీకి వ్యతిరేకమని, హింసాత్మకమైనదని ఒక ముద్ర ఏర్పడిపోయింది. ఫలితంగా హెడ్గేవార్ ప్రతిపాదించిన సంఘం ఆలోచనలు - గాంధీవాదం ఇవి రెండూ పరస్పరం వ్యతిరేకమైన ఆలోచనా విధానాలన్న తీరులో చూసే ఒక భ్రమ ఏర్పడిపోయింది.

సంఘాన్ని స్థాపించడానికి ముందు తర్వాత కూడా గాంధీజీ నాయకత్వంలో జరిగిన ఉద్యమాలలో పూర్తి నిబద్ధతతో డా॥ హెడ్గేవార్ పాల్గొన్నారు. సహాయ నిరాకరణోద్యమంలో డా॥ హెడ్గేవార్ పాల్గొనటం ఆనాటి మధ్యప్రాంతాల తిలక్ వాదుల అభిప్రాయాలకు వ్యతిరేకం. ఆయన రాష్ట్రీయ మండలి నుండి బయటకు వచ్చి ‘నాగ్ పూర్ నేషనల్ యూనియన్’ అనే సంస్థను నెలకొల్పారు. దీని వెనుక ఉన్న కారణాలలో ఒకటి - మండలిలో ఉన్నవారికి గాంధీజీ పట్ల ఉన్న వ్యతిరేకత.

డా॥ హెడ్గేవార్, గాంధీజీల దృక్కోణాలలో ఒక పెద్ద తేడా ఉంది. గాంధీజీ దృష్టిలో స్వాతంత్ర్యం కోసం చేసే ఉద్యమం అహింసా మార్గంలో నడవటమే

సర్వోత్తమం. ఏ ఇతర మార్గాన్ని ఎవరు సూచించినా గాంధీజీకి నచ్చేది కాదు. విప్లవవీరుల ఉద్యమం పట్ల ఆయనకు ఏ మాత్రం సానుభూతి లేదు. డా॥ హెడ్గేవార్ స్వాతంత్ర్య సాధనకు గాంధీజీ సూచించిన మార్గం ఉత్తమమైనదని భావించేవారు, సహాయ నిరాకరణోద్యమంలోనూ, శాసనోల్లంఘన ఉద్యమ సందర్భంలోనూ ఆయన, అర్థస్థానిక శిక్షణను పోలిన శిక్షణను పొందిన స్వయంసేవకులూ గాంధీజీ ప్రవచించిన అహింసకు కట్టుబడి ఉంటామనే తమ ప్రతిజ్ఞను, ఉద్యమంలో పాటించవలసిన నియమ నిబంధనలనూ, మర్యాదలనూ తు.చ. తప్పకుండా నిలబెట్టుకొన్నారు. అయితే డా॥ హెడ్గేవార్ ఒక విషయంలో గాంధీజీతో ఏనాడూ ఏకీభవించలేదు. ఇతర మార్గాలను అనుసరించే దేశభక్తులను గాని, వారు చేపట్టిన సాధనామార్గాల పవిత్రతనుగాని ప్రశ్నించటం డా॥ హెడ్గేవార్ కు అంగీకారంగా ఉండేదికాదు.

“స్వాతంత్ర్యం సాధించటం కోసం ఆంగ్లేయుల బూట్లకు పాలిష్ చేయటం దగ్గరి నుండి ఆరంభించి, ఆ బూట్లనే వారి కాళ్ల నుండి లాగివేసి వాటితోనే నెత్తురు ధారలుగా కారేట్లుగా చితకబాదటం వరకు అన్ని మార్గాలూ నా దృష్టిలో స్వాతంత్ర్య ప్రాప్తికి సాధనాలే. ఏ మార్గం పట్ల నా మనస్సులో తిరస్కార భావం లేదు. ఆంగ్లేయులను వెళ్లగొట్టి దేశానికి స్వాతంత్ర్యం సంపాదించి తీరాలన్నదే నాకు తెలుసు” అని డా॥ హెడ్గేవార్ అన్నారు.

ప్రజానీకంలో తెలివితేటలు, చదువు సంధ్యలూ, ఉన్నతాదర్శాలూ ఉండటంతో పాటు రాష్ట్రం శక్తిశాలి కావటంకూడా అవసరమని డా॥ హెడ్గేవార్ అభిప్రాయం. వెనుక ‘బలం’ దృఢంగా నిలబడి వెన్ను కాచి ఉన్నప్పుడే ‘అహింస’ ఏదైనా సాధించగల్గుతుంది. ‘బలం’ అనటంలో ఆయన ఉద్దేశం రాష్ట్రీయ చైతన్యం, ప్రజల సంఘటిత శక్తి. “బలం లేకుండా సంరక్షణ జరగదు. బలం సంఘటనలోనే ఉంటుంది. విఘటనకు దూరంగా ఉంటూ, బయట నుండి వచ్చే ఆక్రమణలను ఎదుర్కొనే సామర్థ్యం సంఘటనకు ఉండాలి” అని అన్నారు.

ముస్లిం సమస్య

స్వాతంత్ర్యోద్యమ దినాలలో క్షేత్ర స్థాయిలో తన ప్రభావాన్ని పెంచుకొనడానికి కాంగ్రెసు యత్నిస్తూ ఉండేది. జాతీయ సంస్థ ఏదైనా నరే, అలా యత్నించాలి కూడాను. అయితే ఆనాడు కాంగ్రెసు నాయకత్వం ఎదుర్కొనవలసిన వచ్చిన ఒక జటిల సమస్య - మహమ్మదీయులు జాతీయోద్యమాలకు దూరంగా ఉండిపోవటం, కాంగ్రెసును హిందూ వాదుల పార్టీగా చిత్రీకరించి దానిని దూరంగా ఉంచటమున్నూ కాంగ్రెసు ఈ దేశ జాతీయతకు, సంస్కృతికి సరియైన నిర్దేశనమిచ్చి దాని ప్రకారం సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా ఉద్యమం చేపట్టి ఉన్నట్లుయితే, మహమ్మదీయుల తటస్థ వైఖరి వేర్పాటువాదంగా మార్పు చెంది ఉండేది కాదు. వారిని దగ్గరకు తీసికోవాలని కాంగ్రెసు ఎంతగా యత్నిస్తూ ఉండో, ముస్లింలీగ్ బేరసారాలశక్తి అంతగా పెరుగుతూ పోయింది. ముస్లిం సమాజాన్ని ఎలాగైనా జాతీయోద్యమంలో పాల్గొనేటట్లు చేయడానికై వారి కోరికలను, ఆకాంక్షలను, వారు విధించే షరతులను అంగీకరిస్తూ అన్నింటికీ రాజీపడుతూ ఉండటమే తుష్టికరణ విధానం. 1906లో ముస్లింలీగ్ స్థాపనతో దేశ రాజకీయాలలో వేర్పాటువాదానికి పునాదిరాయి పడింది. ఉద్యమ కాలమంతటా ఒకే వాస్తవం వ్యక్తమవుతూ వచ్చింది-భారతదేశ స్వాతంత్ర్యం, మహమ్మదీయుల అస్తిత్వం- ఇవి రెండూ వేరువేరు సమస్యలు.

హిందూ-ముస్లిం ఐక్యమత్యం నినాదాన్ని పడేపడే వల్లెవేయడాన్ని, దాని వెనుక దాగి ఉన్న మనస్తత్వాన్ని దోషభూయిష్టమైనవిగా డా॥ హెడ్గేవార్ భావించేవారు. వారు అడుగుతూ ఉండేవారు. “ఈ దేశంలో వేరే ఇతర మతాలవారు లేరా? మరి కేవలం హిందూ-ముస్లిం ఐక్యమత్యం గురించే ఎందుకు మాట్లాడుతున్నారు? అందరం కలసి ఉండాలని ఎందుకు మాట్లాడటం లేదు?” ధార్మికంగా వేరువేరు

“స్వాతంత్ర్యం సాధించటం కోసం ఆంగ్లేయుల బూట్లకు పాలిష్ చేయటం దగ్గరి నుండి ఆరంభించి, ఆ బూట్లనే వారి కాళ్ల నుండి లాగివేసి వాటితోనే నెత్తురు ధారలుగా కారేట్లుగా చితకబాదటం వరకు అన్ని మార్గాలూ నా దృష్టిలో స్వాతంత్ర్య ప్రాప్తికి సాధనాలే. ఏ మార్గం పట్ల నా మనస్సులో తిరస్కార భావం లేదు. ఆంగ్లేయులను వెళ్లగొట్టి దేశానికి స్వాతంత్ర్యం సంపాదించి తీరాలన్నదే నాకు తెలుసు” అని డా॥ హెడ్గేవార్ అన్నారు.

జాగృతి చందా రెన్యూవల్ చేసుకునేవారికి

ప్రత్యేక తగ్గింపు

కరోనా కారణంగా చందా రెన్యూవల్ చేసుకొనేవారికి పత్యేక సౌకర్యం

1 సం॥ చందా రెన్యూవల్ చేసుకునే వారికి రూ.100/- (రూ. 650/-లకు బదులుగా రూ. 550/-లు),
5 సం॥ చందా రెన్యూవల్ చేసుకునేవారికి రూ.200/- (రూ.3000/-లకు బదులు రూ.2800/-లు) తగ్గింపు కలదు.
రెన్యూవల్ చేయునప్పుడు పాత మొబైల్ నెంబర్ తో పాటు చందా కోడ్ ను కూడా తప్పక రాయాలి.

1 సం॥ చందా రెన్యూవల్ రూ.550/-

కోసం పక్కనున్న క్యూఆర్ కోడ్ లేదా

<http://payit.cc/S8242> లింక్ ని ఉపయోగించండి

5 సం॥ చందా రెన్యూవల్ రూ.2800/-

కోసం పక్కనున్న క్యూఆర్ కోడ్ లేదా

<http://payit.cc/S8309> లింక్ ని ఉపయోగించండి

ఈ అవకాశం 2021 మార్చి ఆఖరి వరకు మాత్రమే.

కొత్తగా 1 సం. చందా కట్టేవారికి రూ. 650/-,

5 సం.ల చందా కట్టేవారికి రూ. 3000/- లు మాత్రమే.

1 సం. చందా రూ. 650/-
<http://payit.cc/S14814>

మీ చందాను చెల్లించడానికి పక్కనున్న క్యూఆర్ కోడ్ లేదా వాటి క్రింది లింక్ లను ఉపయోగించండి.

5 సం.ల చందా రూ. 3000/-
<http://payit.cc/S14813>

వివరాలకు : 040-27561453, 9959997013

పూర్తి వివరాలు
4వ పేజీలో..

స్వర్ణీయ ఎం.డి.వై. రామమూర్తి స్మారక నవలల పోటీ

స్వర్ణీయ ఎం.డి.వై. రామమూర్తి స్మారకార్థం నిర్వహిస్తున్న
'నవలల పోటీ- 2020'ని ప్రకటిస్తూ జాగృతి జాతీయ వారపత్రిక
రచయితలకు ఆహ్వానం పలుకుతున్నది.

**ప్రథమ బహుమతి
రూ. 25,000**

**ద్వితీయ బహుమతి
రూ. 20,000**

సూచనలు :

- నవల 125-150 (ఎ4, 15 పాయింట్) పేజీలకు మించరాదు.
- ఒక రచయిత ఒక్క నవల మాత్రమే పంపించాలి.
- సాధ్యమైనంతవరకు డీజీపీ చేయించిన నవలలు పంపితే మంచిది.
- ఇతివృత్తం భారతీయ జీవన విధానానికి, విలువలకు అద్దం పట్టేదిగా ఉండాలి.
- నవల మీద రచయిత పేరు ఉండరాదు. హామీపత్రంలో మాత్రమే పేర్కొనాలి.
- తుది నిర్ణయం జాగృతి సంపాదకమండలిదే. దీని మీద ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకు తావు లేదు.
- నవలలు పంపవలసిన చిరునామా : 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్- 500027.

నవలలు మాకు చేరవలసిన ఆఖరి తేదీ : 16 నవంబర్, 2020

అభిమతాలను కలిగి ఉన్న ప్రజల జాతీయత గురించి వేరువేరు అభిప్రాయాలు ఉండరాదని ఆయన అభిప్రాయం. ఏ దేశంలోనైనా జాతీయత ఒక్కటే ఉంటుంది. కలగూరగంపగా ఉండదు. పంచకూళ్ల కషాయంగా ఉండదు. అతుకులు వేసినదిగా ఉండదు. 1935 డిసెంబరులో మధ్య ప్రాంతాలలోని వర్ధా జిల్లా అర్బోలో సంఘం శీతాకాల శిక్షణ శిబిరంలో డా॥ హెడ్గేవార్ ఉపన్యసించారు. ఈ విషయంపై అందులో వారు వివరణ ఇచ్చారు. “గాంధీజీ హిందూ ముస్లిం ఐకమత్యం గురించి మాట్లాడు తున్నారు. నేనూ అదే కోరుతున్నాను. అయితే మన దృష్టికోణం వారికి కొంచెం తేడాగా ఉంది. ‘సగటు మహమ్మదీయుడు బెదిరించేవాడూ, గద్దించేవాడూ కాగా, సగటు హిందువు పిరికివాడు’ అని గాంధీజీ అంటున్నారు. మహమ్మదీయులను సంతుష్టిపరచే తుష్టికరణ విధానం ద్వారా ఐకమత్యం సాధించాలని ఆయన కోరుకుంటున్నారు. నేను మహాభారతం నుండి ఒక శ్లోకం చెప్పదలచాను.

యయోరేవ సమం విత్తం యయోరేవ సమం బలమ్ | తయో ర్వివాహో మైత్రీవ సత్య పుష్ట విపుష్టయోః॥

దీని అర్థమేమంటే సమానంగా శక్తి, ధనం గల్గిన సమఉజ్జ్వల మధ్యనే స్నేహం, వివాహం అర్థవంత మౌతాయి. అంతేగాని బలవంతునికి బలహీనునికి మధ్య కాదు. ఆ తర్వాత ఇంకా ఇలా చెప్పారు.

“హిందువులతో పోల్చినపుడు తాము ఎక్కువగా సంఘటితులమై ఉన్నామని మహమ్మదీయులకు అనిపిస్తూ వారి మనసులలో ఆ భావం ఉన్నంతవరకూ ఐకమత్యం అనే ఆలోచనవారికి నచ్చదని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. హిందువులు కూడా సంఘటితులై ఉన్నారని, వారు స్వాతంత్ర్యం సంపాదించుకోగల సామర్థ్యం ఉన్నవారని వారికి అర్థమైన రోజున వారంతట వారే జాతీయ ప్రవాహంలో కలిసిపోతారు”.

1932 ఏప్రిల్ 16న బ్రిటిష్ ప్రధానమంత్రి ‘కమ్యూనల్ అవార్డు’గా ప్రసిద్ధమైన మతాలవారీ నియోజకవర్గాల ఏర్పాటును ప్రకటించినపుడు డా॥ హెడ్గేవార్ దానిని వ్యతిరేకించారు. “కమ్యూనల్ అవార్డు పేరుతో ఈనాడు నాటిన ఈ వేర్పాటువాద విషభీజం ముందుముందు దేశవిభజనకు కారణమౌ తుంది.” హిందూ-ముస్లిం సంబంధాల సమస్యను రాజకీయం చేసే వలసపాలకుల యత్నాలను డా॥ హెడ్గేవార్ తీవ్రంగా వ్యతిరేకించారు.

‘స్వాతంత్ర్య’ పత్రిక సంపాదకునిగా ఆయన ఇలా రాశారు. “భారతదేశంలో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవాదం సమంజసమైనదే అంటూ సమర్థించేవారు చెప్పిన అంశాలలో హిందూ-ముస్లింల మధ్య భేదభావాలు ఒకటి. బ్రిటిషువారు ఈ దేశాన్ని వదిలి వెళ్లిపోయి నట్లయితే హిందువులు-ముస్లింలు తమలో తాము కొట్టుకొంటారు, తలలు నరుక్కుంటారు అని వారు

చెప్తూ ఉంటారు. ఇదంతా తప్పు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవాదం భారతదేశంలో పాగా వేయడానికి కారణం హిందూ-ముస్లింల మధ్య కలహాలు కారణం కాదు. అంతేకాదు, వారు వచ్చిన తర్వాతనే ఈ కలహాలు- తగాదాలు పెరిగాయి. ఒకవేళ హిందూ-ముస్లింల మధ్య తగాదా ఉందని అనుకుంటే మాత్రం - అందులో జోక్యం చేసికొనే అధికారం బ్రిటిష్ వారికి ఎవరిచ్చారు? యూరోప్ లోని దేశాల్లో ఏ రెండు వర్గాల్లో కొట్టుకొంటూ ఉంటే- జోక్యం చేసికొనడానికి వారు వెళ్తారా? హిందువులు, ముస్లింలు తమ మధ్య ఉన్న సమస్యను స్వయంగానే పరిష్కరించుకొంటారు. మాతృభూమి పుత్రులైన వారి మధ్య హిందువు ఏ విధమైన భేదభావాన్ని చూపించటం లేదు. మంచి ముస్లింలు అందరూ అతని కార్యపరిధిలోకి వచ్చేవారే”.

ఈ దేశంలోని హిందూ తదితర మతాలవారు ఏ జాతికి (Race) చెందినవారో, ఏ సంస్కృతి సభ్యతలకు చెందినవారో, భారతీయ ముస్లింలు కూడా

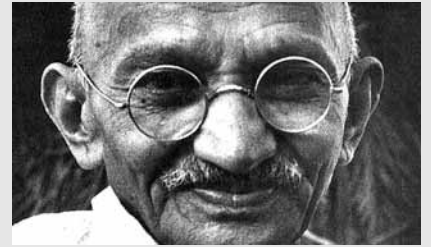
గాంధీజీ ముస్లింల వేర్పాటువాదాన్ని స్వాతంత్ర్య సాధనపట్ల వారి తటస్థ వైఖరిని గమనించి వారిపట్ల ఉదారంగా, సర్దుబాట్లు- రాజీలతో కూడిన ఆచరణ ద్వారా వారి హృదయ పరివర్తన తీసికొని రావాలని కోరుతూ ఉండేవారు.

చారిత్రకంగా ఆ జాతికి చెందినవారే. కాబట్టి సమానమైన నాగరికత, సంస్కృతి, ఒకే తెగ లేక జాతి (Race), చరిత్రలు కారణాలుగా భారతీయు లందరినీ ఒక జాతీయతకు చెందినవారుగా డా॥ హెడ్గేవార్ భావించేవారు. ఆ జాతీయతలో భాగస్వాములైన వారినే వారు ‘హిందూ రాష్ట్రం’ అనే పదంతో వ్యక్తీకరించారు.

డా॥ హెడ్గేవార్ ఇలా రాశారు. “స్వరాజ్యం గురించి పోరాటం ప్రారంభమైన నాటి నుండి, హిందువులకు మహమ్మదీయులకూ మధ్య దూరం పెరిగిపోయింది. నాయకులు ఐకమత్యాన్ని కూడగట్టటంకోసం ఎన్నో విధాలుగా ప్రయత్నిస్తూ, ప్రయోగాలు చేస్తూ వచ్చారు. కాని అవన్నీ వ్యర్థమని రుజువైనాయి. అప్పుడు వారికి ఒప్పందం ద్వారా ఐకమత్యం సాధించవచ్చునని తోచింది. బెంగాలు ఒప్పందం దాని పరిణామమే. స్వరాజ్య పార్టీవారు బెంగాలు విధాన మండలిలో అధికారి వర్గంతో తలపడినప్పుడు ఈ ఒప్పందం అర్థం ఏమిటి? ఆంగ్లేయుల ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా మహమ్మ దీయులు పోరాడేటట్లుగా చేయడానికి హిందువులు మహమ్మదీయులకు కొన్ని విశేష సదుపాయాలు చేసే షరతులను అంగీకరించి తీరాలనిగదా దీని అర్థం. మరి ఈ విషయంలో కొంచెం లోతుగా ఆలోచిద్దాం. స్వరాజ్యం కావలసింది ఒక్క హిందువులకేనా? ఇది

వారికి మాత్రమే సంబంధించిన సమస్యా? కాదు గదా! ఈ సమస్య వాస్తవానికి దేశ ప్రజలందరిదీ- వారు ఏ కులంవారైనా, ఏ మతంవారైనా, ఇంకా ఏ ఇతర వర్గానికి చెందినవారైనా సరే. అలాంటప్పుడు మహమ్మదీయులు స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో పాల్గొనడానికి షరతులు విధించటమేమిటి?..... స్వరాజ్యాన్ని గూర్చిన అవగాహన మనలో మనం ఏ సముదాయానికైనా విశేష సదుపాయాలను, కోరే కోర్కెలను తిరస్కరిస్తుంది”.

సామ్రాజ్యవాదంతో తలపడి సంఘర్షణ సాగించటం అనే ప్రయత్నానికి ముందుగా మహమ్మ దీయుల సమస్యకు ప్రాధాన్యమివ్వాలనే ఆలోచనలను వదిలి పెట్టాలని డా॥ హెడ్గేవార్ భావించేవారు. ఆనాటి హింసాకాండ, మహిళలపై అత్యాచారాలు వంటి సమస్యల పరిష్కారానికి ఏదో హిందూ సైన్య సురక్షాదళం వంటి వాటిని ఏర్పరచడానికి బదులుగా హిందువులు స్వయంగా సంఘటితులై వాటిని నిరోధించాలని కోరేవారు. హిందువులు సంఘటితు

లైనపుడు వారిపై ఆక్రమణ చేయాలనే ప్రవృత్తి దానంతట అదే పరిసమాప్తమైపోతుంది. హిందూ-ముస్లిం సమస్యపట్ల గాంధీజీ, డా॥ హెడ్గేవార్, డా॥ ముంజీగార్ల దృష్టి కోణాలను ఈ విధంగా స్పష్టీకరించవచ్చు.

గాంధీజీ ముస్లింల వేర్పాటువాదాన్ని, స్వాతంత్ర్య సాధనపట్ల వారి తటస్థ వైఖరిని గమనించి వారిపట్ల ఉదారంగా, సర్దుబాట్లు- రాజీలతో కూడిన ఆచరణ ద్వారా వారి హృదయ పరివర్తన తీసికొని రావాలని కోరుతూ ఉండేవారు. డా॥ ముంజీ, హిందూ మహాసభలోని ఇతర నాయకులు అధికసంఖ్యాకవాదం, హిందూ ఉగ్రతలను వేర్పాటువాదానికి, స్వాతంత్ర్య సాధనపట్ల తటస్థవైఖరికి సమాధానాలుగా భావించే వారు. ఈ ఇరువురికి దూరంగా డా॥ హెడ్గేవార్ ఈ కీలకమైన సమస్యకు మౌలికమైన సమాధానాన్ని సూచించారు. హిందువులను సకరాత్మకంగా సంఘటితపరచటం, వారి మధ్య నెలకొని ఉన్న సామాజిక అసమానతలను రూపుమాపటం, జాతీయతపట్ల సమర్పణభావాన్ని పెంపొందించటం ఈ చర్యల సమాహారమే ముస్లింల మానసికతలో స్థిరంగా నిలిచే మార్పును తీసుకొచ్చే ఏకైకమార్గమని డా॥ హెడ్గేవార్ విశ్వసించారు.

(రాకేష్ సిన్హా

‘డా॥ కేశవ బలిరామ్ హెడ్గేవార్’ నుండి)

పారతంత్ర్య కుతంత్రాల్లో, బ్రిటిష్ కుటల దాస్య శృంఖలాల్లో భారతజాతి అలమటిస్తున్న తరుణంలో మహాత్మా గాంధీ 1919 సంవత్సరంలో ఉద్యమంలో ప్రవేశించాడు. అది జాతీయోద్యమం రెండో దశ. నీతినిజాయితీలకి నిలువెత్తు నిదర్శనమైన ఆయన వ్యక్తిత్వం అనతి కాలంలో నేతలనూ, జనసామాన్యాన్నీ గొప్పగా ఆకర్షించింది. త్రికరణ శుద్ధితో కూడిన ఆయన మాటలు మంత్రాలలా ప్రజలను ప్రభావితం చేశాయి.

గాంధీజీ ఆశయాలైన శాంతి, అహింస, సహనం, అస్పృశ్యతానిరసనం, మద్యపాన నిషేధం, స్వాతంత్ర్య కాంక్షలతో ప్రభావితమైన తెలుగు కవులు గొప్పగా స్పందించారు. కలం వట్టి ప్రతి కవీ ఆయన వ్యక్తిత్వాన్నీ, తత్వాన్నీ ప్రశంసిస్తూ కవితలు రాశారంభే అతిశయోక్తి కాదు. మహాత్ముని ఆశయాల వ్యాప్తిని, వ్యక్తిత్వ దీప్తిని కీర్తిస్తూ కవితలు కోకొల్లలుగా రాశారు. కొందరు కవులు ఆయనను పారతంత్ర్యం పోగొట్టేందుకు అవతరించిన అవతార పురుషుడిగా భావించారు. చెరుకువాడ నరసింహమూర్తి “గాంధీ మహాత్ముడు / కరుణసాంద్రుడు నిర్మల శీలుండు ధర్మస్వరూపి / భారతదేశపు పారతంత్ర్యమ్ము బాప/ అవతరించె బాపూజీ గాంధీ” - అంటూ ప్రశంసించాడు.

తిరుపతివేంకట కవుల్లో ప్రముఖులైన చెళ్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రి “త్రికరణశుద్ధి గల ఆధునిక రుషి”గా అభిసూతించాడు. కొండపల్లి జగన్నాథదాసు “భూమాత పాపభారాన్ని, పారతంత్ర్య ఘోరాన్ని” భరించలేక వేడుకొనగా విప్లవే బాపూజీగా అవతరించాడని అవతార పురుషుడిగా అభివర్ణించాడు.

బనవరాజు అప్పారావు “పోరుబందరు కోమటింట పుట్టివాడోయ్/పురుషోత్తముండు జగతి మెట్టివాడోయ్/కొత్త యేసుక్రీస్తు అవతరించినాడోయ్/రాతి నాతి చేసిన శ్రీరాముడేనోయ్.” మహాత్ముని పురుషోత్తమునిగా, కొత్త యేసుక్రీస్తుగా, శ్రీరామునిగా ఆయన సమతామూర్తిమత్వాన్ని గొప్పగా వర్ణించాడు. జాతీయోద్యమంలో ఈ గీతం ఎంతో ప్రచారం పొందింది.

మహాత్మా గాంధీ వ్యక్తిత్వంతో ప్రభావితమైన దామరాజు పుండరీకాక్షుడు గాంధీజీ వ్యక్తిత్వాన్ని ప్రశంసిస్తూ “కత్తులు లేవు చూలమును గాండీవమున్

మహాత్ముని ఆస్థానకవిగా ప్రసిద్ధి చెందిన తుమ్మల సీతారామమూర్తి ఆత్మకథ, మహాత్మకథ వంటి గ్రంథాలు రాశాడు. ఆయన మహాత్మకథలో పోతన భాగవతంలో ‘వలికెడిది భాగవతమట’ అనే పద్యశైలిలో “వలికెడిది గాంధీ కథయట / పలికించెడివారు తెనుగు ప్రజలట దీనిం / బలికిన నూఅటయోనట / పలికెడిదిక నొండు మఱి బాపు చరిత్రన్” అని స్తుతించాడు. తుమ్మల వారు గాంధీజీలో శ్రీరాముని సత్యగుణం, శ్రీకృష్ణునిలో ప్రేమ, బుద్ధునిలో కారుణ్యం గుణం ఉన్నాయని, దివ్యపురుషుల సుగుణ సమాహార స్వరూపమే మహాత్ముని మహోన్నత వ్యక్తిత్వమని వర్ణించాడు.

మరో సందర్భంలో గాంధీజీ గుణగణాలను రాట్నంతో పోల్చాడు. రాట్నాన్ని సుదర్శన చక్రంగా ఉపయోగించారు. స్వదేశీ వస్త్రాల ప్రోత్సాహానికి, దేశీయుల ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగుపరచేందుకు గాంధీజీ ‘ఏకులా’బడలపోయాడు. ఆర్తరక్షణ తత్పరతలో

పలికెడిది గాంధీ క

మొదలే హుళక్కి నో/రెత్తి ప్రచండ వాక్రటిమనేనియు జూపడు కోపతాపముల్/బొత్తిగ సున్న అట్టి వరమూర్తి మనోబలశాలి గాంధీ చే / యెత్తి నమస్కరించి స్మరియించెద మెప్పు స్వరాజ్య సిద్ధికిన్”- గాంధీగారి నిరాయుధీకరణతో కూడిన అహింసాతత్వాన్ని, సహనశీలాన్ని, శాంతస్వభావాన్ని మనోధైర్యాన్ని కీర్తించి స్వరాజ్యసిద్ధికి ఆయనకు నమస్కరించెదమన్నాడు. ఆయన మహోన్నత వ్యక్తిత్వాన్ని నిరంతరం స్మరిస్తామన్నాడు.

కవినపూట్ విశ్వనాథ నత్యనారాయణ భావుకతతో మహాత్మునిలో రాజ లక్షణాలను దర్శించి నుతించాడు. “నిలువనీడ లేని నిడపేదల నిట్టూర్పులు వింజామరలనీ / పేదల కన్నీళ్లు వెల్లి గొడుగనీ / సంఘ దూషకుల దౌర్జన్యాన్ని నిరసించేవారి గుండె సభామండపమనీ” గాంధీజీ పేద జనోద్ధారణ, సంఘ సంస్కరణ తత్పరతలను ప్రశంసించాడు. స్వాతంత్ర్య సాధన కోసం ఆయన అనుభవించిన కారాగార వాసాన్ని ఆయనకు అలంకారప్రాయమైన కిరీటంగా వర్ణించడం ఆయన వ్యక్తిత్వానికి ఉత్తర్వు కలిగిస్తుంది.

రాట్నపు ఆకులా సుడివడినాడు. పడుగులలో పేకలా ప్రజాపలితో సూత్రమై కలసిపోయాడు. ఏ విపత్తు ప్రజలకు కలిగినా కదురులా జంకు లేక సాగిపోయే వాడని మహాత్ముని స్థైర్యాన్ని ప్రశంసించాడు. మహాత్ముని వ్యక్తిత్వానికి సేవాదృక్పథాన్ని జోడించి రాట్నంతో పోల్చి మనోజ్ఞంగా వర్ణించాడు. మహాత్ముని మరణంతో చలించి ‘అమరజ్యోతి’ స్ఫుటి కావ్యాన్ని ఆర్పితో రాశాడు.

బాపూజీ మానసపుత్రుడిగా చెప్పుకున్న జాషువ బాపూజీ స్ఫుటి కావ్యంలో ఆయనను గొప్పగా ప్రశంసించాడు. గాంధీజీ వ్యక్తిత్వం వజ్రాలరాశి కంటే గొప్పదన్నాడు. మూర్తిభవించిన త్రిమూర్తుల దయగుణ స్వరూపుడిగా గాంధీజీని వర్ణించాడు. నిమ్నజాతుల కన్నీరు తుడిచేందుకు అవతరించిన నిరుపేద బాంధవుడిగా మతసామరస్య ప్రదాతగా మహాత్ముని ఔన్నత్యాన్ని కీర్తించాడు. ఆయన నిరాదంబర వ్యక్తిత్వాన్ని వివరిస్తూ

“గోవిందా గట్టుకొని జాతి మానంబు నిలిపినట్టి ఖదరు నేతగాడు

డా॥ సి.నారాయణరెడ్డి ‘బాపూ! నీ పుట్టినరోజు’ కవితా ఖండికలో గాంధీ జయంతి ప్రాశస్త్యాన్ని కవిత్యకరిస్తూ “భగవానుడు పుట్టినరోజు/ఒక రాముడు పుట్టినరోజు/ఒక రహీము పుట్టినరోజు/చావు పుట్టుకలేని/సత్యమూర్తి పుట్టినరోజు” అంటూ, “గాంధీజీ దైవాంశ సంభూతు”డని, ఆయన మూర్తిమత్వంలోని సమతా భావాన్ని చాటి చెప్పాడు.

ధర్మం పారతంత్ర్యాన్ని తోడగొట్టి నవాలు విసిరిన రోజుగా, కుత్సిత కులమతాల కోటలను కూల్చి బ్రద్దలు కొట్టిన రోజుగా వర్ణించాడు.

విశ్వ సామరస్య విజ్ఞాన సందేశ

కామిత ప్రదాత గాంధీతాత”- గాంధీజీ

నిరాదంబర వ్యక్తిత్వాన్ని, విజ్ఞాన ధురీణతను, విశ్వశాంతి కాముకతను సముచితంగా నుతించాడు.

ప్రజలు మహాత్మునిలో క్రీస్తు, బుద్ధుడు, శ్రీరాముడు, శ్రీకృష్ణుడు వంటి మహనీయుల, దివ్యపురుషుల సమాహార స్వరూపాన్ని దర్శిస్తున్నారన్నారు- మంగిపూడి వేంకటశర్మ. యుగయుగాల వరకు గాంధీ పతాక సూర్యునిలా తేజోవంతంగా ప్రకాశించాలన్నారు.

కాళోజీ నారాయణరావు గాంధీ పట్ల అపారమైన గౌరవంతో గాంధీజీకి ఇవ్వడైన గుజరాతీ రచయిత నరసింహమెహతా అహింసా సిద్ధాంతాన్ని, వైష్ణవ భక్తిని ప్రశంసిస్తూ ‘వైష్ణవ జనతో తేనే’ అనే గుజరాతీ పాటను తెలుగులో అనువదించాడు. “పేదవాడి బాధను తన బాధగా గుర్తించేవాడే వైష్ణవుడంటూ” అనువదించాడు. “బానిసత్వము బాపి బ్రతుకగ /

మహాకవి శ్రీశ్రీ గాంధీ జయంతి సందర్భంగా ‘గాంధీజీ’ కవితాఖండికలో

“అవనీమాత పూర్ణ గర్భంలా ఆసియా ఖండం ఉప్పొంగింది”- అంటాడు. గాంధీ జననంతో భూమాత పరిపూర్ణ గర్భంలా ఆసియా ఖండం ఉప్పొంగింది అనడంలో గాంధీజీ మూర్తిమత్వం ప్రపంచ ప్రజలను ఎంతగా ప్రభావితం చేసిందో అర్థమవుతుంది. గాంధీజీ సంస్కరణలో సర్వమానవ నమానత్వం, నమతాభావం వంటి వాటితో భారతదేశంలో / నవప్రపంచ ఆరంభమవుతుందనడం వాస్తవం. గాంధీ జయంతి సందర్భంగా దుఃఖాలకు, అసౌకర్యాలకు, వాగ్వాదాలకు తావు లేకుండా ఆహ్లాదంగా గడపాలంటాడు. డా॥ సి.నారాయణరెడ్డి ‘బాపూ! నీ పుట్టినరోజు’ కవితా ఖండికలో గాంధీ జయంతి ప్రాశస్త్యాన్ని కవత్వీకరిస్తూ “భగవానుడు పుట్టినరోజు / ఒక రాముడు పుట్టినరోజు / ఒక రహీము పుట్టినరోజు / చావు పుట్టుకలేని / సత్యమూర్తి పుట్టినరోజు” అంటూ, “గాంధీజీ దైవాంశ సంభూతు”డని, ఆయన మూర్తిమత్వంలోని సమతా భావాన్ని చాటి చెప్పాడు. ధర్మం పారతంత్ర్యాన్ని తొడగొట్టి నవాలు విసిరిన రోజుగా, కుత్సిత

డా॥ పి.వి.సుబ్బారావు

9849177594

ముట్టినరోజు / ‘హరి’-జనులై పుట్టినరోజు / హరిజనుడే పుట్టినరోజు” - గాంధీజీ మహా సంకల్పం వల్ల అస్పృశ్యులకు దేవాలయ ప్రవేశం కల్పించాడు. ‘హరి’- జన సామాన్యుడిగా అవతరించాడని, హరిజనుడే అవతరించాడని ‘హరిజన’ శబ్దంతో శ్లేష చమత్కారాన్ని అద్భుతంగా సాధించి గాంధీ జయంతి పరమార్థాన్ని గొప్పగా వర్ణించాడు.

కరుణశ్రీ గాంధీజీ ఘనతను వినుతున్నా

“అతడొక పవిత్ర దేవాలయమ్ము

అతడొక విచిత్ర విశ్వవిద్యాలయమ్ము

ఆ మహాశక్తి అంతయింతయి చూడ

జాల మతడొక పెద్ద హిమాలయమ్ము”

ధయట...

చెల్లపిళ్ల

విశ్వనాథ

తుమ్మల

కరుణశ్రీ

కాళోజీ

దాశరథి

సినారె

విత్తనాలను రూపుమాపగ / రక్తము చిందని మార్గము ఏర్పరచినాడ”ని గాంధీజీ అహింసా సిద్ధాంతాన్ని, బానిసత్వాన్ని నమూనంగా రూపుమాపాలన్న సంకల్పాన్ని మెచ్చుకున్నాడు. మరో సందర్భంలో ‘అమాయకం’ అనే కవితలో “**ఎవరెన్స్ శిఖరంపై పతాకనెత్తి / నిన్ను తలచుకుంటూ దిగుతుంటే / అడగడుగు మా అవరాధ హిమాలయాలు గోచరిస్తాయి”** - అంటాడు. భారత స్వాతంత్ర్యాన్ని సాధించి ఎవరెన్స్ పై భారత జాతీయ పతాకాన్ని ఎగరేయించిన ఘనత గాంధీజీదే. తర్వాత నాయకులు గాంధీజీ పట్ల గౌరవభావాన్ని చూపకపోవడంతో కాళోజీ ‘మా అవరాధ హిమాలయాలు’ గోచరిస్తవన్నాడు. కాళోజీ ప్రియమిత్రులు మాజీ ప్రధాని పి.వి. నరసింహారావు గాంధీజీ గ్రామ పునరుద్ధరణకు పూనుకున్నప్పుడు ఆయనను ప్రశంసిస్తూ “**గాంధీజీ మాజీ కలలన్నీ / కల్లలు కట్టెపోతే / కట్టాలింక మనం నడుం / భేష్ భేష్ పి.వి.భేష్**” అంటూ మాజీ ప్రధానిని గాంధీజీ గ్రామ పునరుద్ధరణకు ప్రేరేపించాడు.

కులమతాల కోటలను కూల్చి బ్రద్ధుల కొట్టిన రోజుగా వర్ణించాడు. అహింసా సిద్ధాంతపు ఘనతవల్ల చురకత్తులు దించే హింసావాదుల గుండెల్లో చిరునవ్వులు పూయించాడన్నాడు.

“దొరలకు శిరసాగ్గని రోజు / మరలకు మనసివ్వని రోజు / చరఖాతో భరతమాత / పరువు నిలిపిన రోజు”- తెల్లదొరలకు లొంగక ఎదిరించిన మహాత్ముడు యాంత్రిక నాగరికతను నిరసిస్తూ విదేశీ వస్త్రధరణాన్ని ప్రోత్సహించాడు. ‘స్వదేశీ ఖాదీవస్త్రాలను చరఖాతో ప్రోత్సహించాడు. స్వదేశీ ఆత్మగౌరవాన్ని గ్రామీణ ప్రజల ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగుపరచి చరఖాతో భరతమాత పరువు నిలిపాడని గాంధీజీ ఆశయాలు ప్రశంసించాడు. సత్యాగ్రహ మంత్రంతో భారతీయుల సంకెళ్లు ఛేదించి జాతీయోద్యమంలో జైళ్ల పాలయినవారిని విడిపించాడు. గాంధీజీ స్ఫూర్తితో నోరులేని పేదవారు తమకు జరిగిన అన్యాయాలను ఎదిరించడానికి సిద్ధపడ్డారు.

“అలయాన దాగిన దేవుని, అస్పృశ్యులు

మహాత్ముని మానసిక పవిత్రతను, విజ్ఞాన ధురీణతను, సముచితంగా వర్ణించి ఆయన అమేయమైన వ్యక్తిత్వాన్ని పెద్ద హిమాలయంతో పోల్చడం ఔచిత్యంగా ఉంది.

మహాకవి దాశరథి మహాత్ముని పాద చిహ్నాలు పవిత్రమైన ఆలయాలుగా భాసిస్తాయని, ఆయన చేతిగొడుగు అఖిల జగానికి ఆర్దిభావగల అండనీ, ఆయన మార్గాలు అను సరణీయాలు, ఆచరణీయాలు ప్రశంసించాడు. అనిశెట్టి ఆరుద్ర వంటి కవులు కూడా గాంధీజీ ఆశయాలను వ్యక్తిత్వాన్ని ప్రశంసించారు.

గాంధీజీ నిజాయితీతో కూడిన వ్యక్తిత్వం ఎందరినో స్వాతంత్ర్యోద్యమం వైపు ఆకర్షించింది. ఆయన మహోన్నత వ్యక్తిత్వం విశ్వజనీనంగా ఆరాధ్యనీయమైంది. ఆయన ఆదర్శాలు మానవాళికి చిరకాలం అనుసరణీయాలు. అందుకే తెలుగు కవులంతా గొప్పగా ఆయన వ్యక్తిత్వాన్ని, ఆశయాలను, సిద్ధాంతాలను సముచితంగా వర్ణించారు.

వ్యాకస్తర్ : రిటైర్డ్ ప్రొఫెసర్ & తెలుగు

శాఖాధిపతి, సి.ఆర్. కళాశాల, గుంటూరు.

దేశంలోని కొన్ని రాష్ట్రాలతో పాటు, తెలంగాణను కూడా ఫ్లోరైడ్ విముక్త రాష్ట్రంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ఈ వార్తను సహజంగానే మీడియా వెంటనే పెద్ద ఎత్తున ప్రాముఖ్యం ఇచ్చి ప్రసారం చేసింది. ఫ్లోరైడ్ కారణంగా సంక్రమించే ఫ్లోరోసిస్ వ్యాధి తీవ్రత తెలిసిన వారు, అది మనుషులను, జంతువులను కూడా కుంగతీస్తున్న తీరు ఎంత క్రూరంగా ఉంటుందో గమనించిన వారు, దీని నిర్మూలన కోసం చిరకాలంగా స్వప్నిస్తున్న సామాజిక కార్యకర్తలు, నిజానికి ఆ వ్యాధి బాలిన పడిన నిర్ధాగ్నులు సైతం చాలా సంతోషిస్తారని చెప్పడం సత్యదూరం కాబోదు. కానీ వాస్తవాలు వేరుగా ఉన్నాయన్నది ఇక్కడ గుర్తించక తప్పదు.

తెలంగాణ వరకు ఇది దాదాపు తొమ్మిది దశాబ్దాల నాటి తీవ్ర ఆరోగ్య సమస్య. మరొక కోణం నుంచి తీవ్ర సామాజిక సమస్య కూడా. ఈ సమస్య మొదలు కావడం, తీవ్ర రూపం దాల్చడం ఇవన్నీ తరువాత చర్చించుకోవచ్చు. కానీ ఫ్లోరైడ్ విముక్త ప్రాంతంగా తెలంగాణను ప్రకటించడంలో వాస్తవం ఎంత? ఈ ప్రకటన పూర్తిగా ఆమోదయోగ్యమేనా? ఈ ప్రకటనకు అవసరమైన ఆధారం ఏదో కేంద్రం దగ్గర ఉండవచ్చు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చెప్పే కారణాలు రాష్ట్రం దగ్గర ఉండవచ్చు. మిషన్ భగీరథ పథకంతో ఈ సమస్య నుంచి తెలంగాణ గట్టెక్కిందని చెబితే

ఫ్లోరైడ్ నుంచి విముక్తి

కొట్టి పారేయవలసిన అంశం కూడా కాబోదు. నిజంగానే ఆ పథకం ఫ్లోరైడ్ పీడిత ప్రాంతాలకు, ఫ్లోరోసిస్ బాధితులకు అంతటి మేలు చేకూర్చింద నవచ్చు కూడా. ఇక్కడే ఒక ప్రశ్న. ఫ్లోరైడ్ రహిత ప్రాంతం లేదా విముక్త ప్రాంతంగా ఒక ప్రాంతాన్ని, రాష్ట్రాన్ని ఏ దశలో నిర్ధారించగలం? ఇప్పుడు కేంద్రం ఇచ్చిన ప్రకటన ప్రకారమైతే తెలంగాణ ఫ్లోరైడ్ విముక్త ప్రాంతం అనడం వైద్య ప్రమాణాల పరిధిలో పూర్తి వాస్తవం కాలేదని నిస్సంశయంగా చెప్పుకోవచ్చు. మిషన్ భగీరథ ఇటీవల వచ్చిన పథకం. అంతకు ముందు ఈ వ్యాధి బారిన పడిన వారి మాటేమిటి? ఏడెనిమిదేళ్ల బాలలకు ఇప్పటికే పళ్లు పసుపు రంగులోకి మారిపోయాయి. ఇది ఫ్లోరోసిస్ వ్యాధి తొలి లక్షణం. ఫ్లోరోసిస్ నిర్మూలన కోసం కొన్ని దశాబ్దాలుగా పాటు పడుతున్న మా వైద్య బృందాలకు, సామాజిక కార్యకర్తలకు ఇది అనుభవమే కూడా. పళ్ల మీద పసుపు రంగు కనిపిస్తే అలాంటి వారంతా జీవితాంతం ఫ్లోరోసిస్ తో పోరాడడానికి సిద్ధపడ వలసిందే. పోరాడ వలసిందే. నిజానికి ఇప్పుడు, ఇంకా కచ్చితంగా చెప్పాలంటే సమీప భవిష్యత్తులో పుట్టిన చిన్నారులు గాని ఈ వ్యాధి నుంచి విముక్త మవుతారని చెప్పడం అర్థవంతంగా ఉంటుంది. ఇప్పటికే ఈ వ్యాధి లక్షణాలు ఉన్నవారికి ఇంతవరకు మందు లేదు.

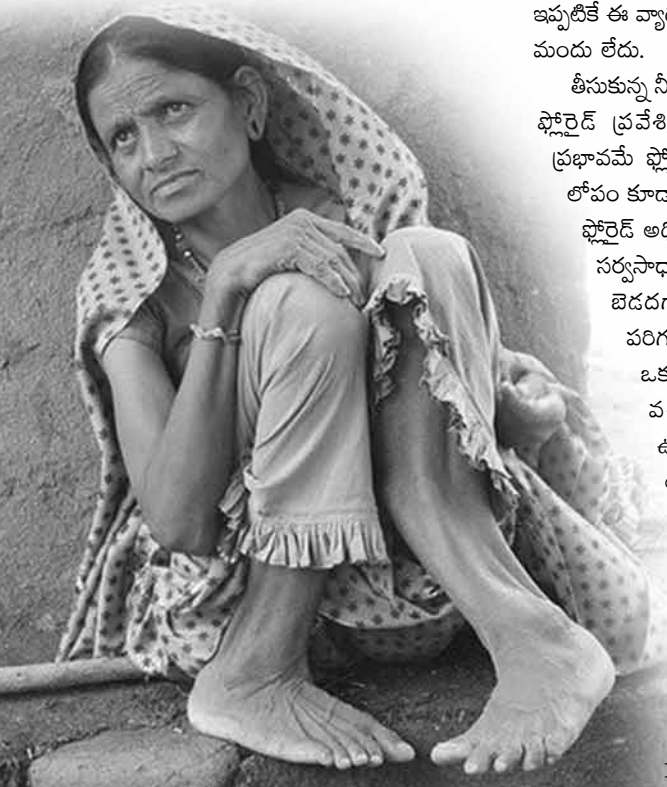
తీసుకున్న నీరు, ఆహారాల కారణంగా శరీరంలో ఫ్లోరైడ్ ప్రవేశిస్తుంది. శరీరంలో అది చూపే ప్రభావమే ఫ్లోరోసిస్ వ్యాధి. దీనికి పౌష్టికాహార లోపం కూడా తన వంతు పాత్ర నిర్వహిస్తుంది. ఫ్లోరైడ్ అధికంగా ఉన్న ప్రాంతంలో ఇదంతా సర్వసాధారణం. అందుకే దీనిని మామూలు బెడదగా ఏ దేశం, ఏ రాష్ట్రం కూడా పరిగణించడం లేదు. ఈ జాగరూకత ఒక్క సంవత్సరంలోనో, రెండేళ్లలోనో వచ్చింది మాత్రం కాదు. పెద్ద ఉద్యమమే దీని వెనుక ఉంది. ఫ్లోరైడ్ అధిక మోతాదులో శరీరంలోకి వెళ్లడం వల్లనే ఫ్లోరోసిస్ వ్యాధి వస్తుందన్న విషయాన్ని 1937లో ప్రపంచం గుర్తించింది. ఇది జరిగిన ఎనిమిదేళ్లకు అంటే, 1945లోనే తెలంగాణలో ఈ సమస్య గురించి దేవర్ నివేదిక ఇచ్చారు. సిద్దికి అనే మరొక వైద్యుడు 1955లో మరిన్ని వివరాలతో

నివేదిక రూపొందించారు. ఇది ఎముకలను లక్ష్యంగా చేసుకుని వ్యాపిస్తుంది. మొదట పళ్లు ద్వారా బయటపడే ఈ వ్యాధి తరువాత ఎముకలలో వ్యాపిస్తుంది. దీనిని స్కెలిటల్ ఫ్లోరోసిస్ అంటారు. ఎముకల మీద చూపే ప్రభావం ఫలితంగా శరీరాంగాలు, ముఖ్యంగా కాళ్ళూ చేతులూ దారుణమైన వికృత రూపును తెచ్చుకుంటాయి. ఇది తెలంగాణ ప్రాంతంలోనే కాదు, దేశంలోని ఇంకొన్ని ఇతర ప్రాంతాలలో కూడా ఉందన్న వాస్తవం 1970లో బయటపడింది. 1974లో జరిగిన ఒక గోష్టి ప్రకారం అప్పటికి దేశంలో పాతిక నుంచి ముప్పయ్యే కోట్ల మంది ఈ వ్యాధి కోరలలో చిక్కుకుని ఉన్నారు. వీరిలో దాదాపు ఐదు లక్షల మందికి అవయవాలు వంకర్లు తిరిగి తీవ్రంగా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. అంటే ఆ వ్యాధి వారిలో పతాక స్థాయిని చూస్తున్నది. దీని విస్తరణ కూడా వేగంగానే జరిగింది. 1999 నాటికి దేశంలోని 275 జిల్లాలలో ఆరు కోట్ల మంది ఈ వ్యాధి బారిన పడడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. అంటే ఫ్లోరైడ్ అధిక మోతాదులో ఉన్న ప్రాంతంలో ఉన్నారు. ఇది సాక్షాత్తు యునిసెఫ్ ఇచ్చిన నివేదిక. అరవై లక్షల మందికి అవయవాలు వంకర్లు తిరిగే స్థాయిలో లక్షణాలు ముదిరిపోయాయి. 2009లో భారత ఆరోగ్య కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ ఇచ్చిన వివరాలు ఇంకా భయపెట్టేవే. 1999లో 201 జిల్లాలకు పరిమితమైన ఈ బెడద, 2009 నాటికి 275 జిల్లాలకు విస్తరించినట్లు తేలింది. అందుకు తగ్గట్టే రోగులు కూడా చాలా పెరిగారు. అప్పటి నుంచి కేంద్రం ఈ సమస్య మీద దృష్టి పెట్టింది. ఫ్లోరోసిస్ నుంచి రక్షణకు తొలిమెట్టు రక్షిత మంచినీరు అందించడమే.

మొదట తెలంగాణ ఏర్పాటుకు ముందు యునిసెఫ్ అంచనాల ప్రకారం సరఫరా అవుతున్న తాగునీటిలో ఫ్లోరైడ్ ఏ మేరకు ఉందో చూడాలి. ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పడింది కాబట్టి నేటి పది జిల్లాల వివరాలు చూద్దాం. ఈ కింద పట్టిక ఆ విషయం వివరిస్తుంది. ఫ్లోరైడ్ ఎక్కువగా ఉన్న ప్రాంతాలుగా చెప్పే చోట ఎక్కువ నమూనాలను పరిక్షించారు.

(పట్టిక చూడండి)

కేంద్ర జలశక్తి (జలవనరుల) శాఖ వివరాల ప్రకారం (2020) ఫ్లోరోసిస్ పళ్ల రంగును మారుస్తుంది. ఎముకలు వంకర్లు పోయేట్లు చేస్తుంది. ఫ్లోరోసిస్ కు కారణమైన ఫ్లోరైడ్ నీటిలో 1.0 పీపీఎం (లీటర్ నీటిలో ఒక మిల్లీ గ్రామ్ వంతు) వరకు ఉంటుంది. ఇది అవసరమే కూడా. ఆ మోతాదు

క్తి నిజమా?

మించితే అంతా విద్వంసమే. జీవనదులు గోదావరి, కృష్ణలలో పీపీఎం 0.5 గా ఉంది. మసలాంటి ఉష్ణ దేశాల ప్రజలకు ఈ మోతాదు అవసరమే. తెలంగాణ ప్రభుత్వం మిషన్ భగీరథ కార్యక్రమం నిర్వహించి రాష్ట్రంలో ఉన్న ఫ్లోరోసిస్ సమస్యకు పరిష్కారం చూపింది. తాగునీటి కొరతను తీర్చి, ఆరోగ్యవంతమైన తాగునీరు అందించడానికి ఉద్దేశించిన పథకమిది.

మిషన్ భగీరథ చాలా ఖర్చుతో కూడుకున్న పథకం. దీని మీద ఇంతవరకు రూ. 46,000 కోట్లు ఖర్చు చేసినట్లు ప్రభుత్వం చెబుతోంది. నిజానికి 10,167 గ్రామాలలోని ప్రజలకు సంవత్సరమంతా మంచినీరు సరఫరా చేయడం చిన్న విషయం కూడా కాదు. ఉదాహరణకు ఈ వ్యాసకర్త గ్రామం జంగంపల్లె పరిస్థితి. భగీరథ కార్యక్రమంలో భాగంగా ఇక్కడ పైపులు, గుంటలు ఏర్పాటు చేశారు. అయినప్పటికీ గ్రామం నేడు కూడా బోర్వెల్ నీళ్ల మీద ఆధారపడక తప్పడం లేదు. కానీ ఈ బోర్వెల్ నీళ్లలో ఫ్లోరైడ్ స్థాయి 0.92 నుంచి 1.39 పీపీఎం వరకు ఉంది. అక్కడ మా ఇంటి అవసరాల వరకు బోర్వెల్ తప్పదు. నేను వెళ్లినా ఏమాత్రం రక్షణ లేని ఆ నీటినే ఉపయోగించుకోవాల్సింది. ఆ నీళ్లే తాగక తప్పలేదు కూడా. భగీరథ పథకంలో భాగంగా వేసినదే మా గ్రామంలోనే మరొక లైన్ కూడా ఉంది. కానీ ఇది కొద్దికాలమే పనిచేసింది. ఇదే పరిస్థితి కొన్ని ఇతర గ్రామాలలోనూ ఉంది. మిషన్ భగీరథ పథకం నాటి ఇందిర గరిబీ హలావో మాదిరిగా తయారు కాకూడదు. ఈ నినాదంతో పాటు ఇందిర రాజభరణాల రద్దు, బ్యాంకుల జాతీయీకరణ వంటి ఇతర చర్యలు కూడా చేపట్టారు. అయినా విఫలమయ్యారు. నిజానికి గడచిన దశాబ్దాలలో

దేశంలో పేద, ధనిక అంతరాలు మరింత పెరిగాయి. ఆ పథకాలు విజయవంతమై ఉంటే రైతుల ఆత్మహత్యలు, కార్మికుల వలస వంటి సమస్యలు ఉత్పన్నమయ్యేవి కావు. పథక రచన చేయడమే కాదు, దానిని అమలు చేసి, ఫలితాలు ప్రజలకు అందేవరకు శ్రద్ధ వహించడం ప్రభుత్వ బాధ్యత.

ఈ మాత్రం వివరాలు గమనించిన తరువాత తెలంగాణను ఫ్లోరైడ్ రహిత రాష్ట్రంగా ప్రకటించడం అసంబద్ధమని చెప్పడానికి సందేహించనక్కరలేదు. 2018 నుంచి మిషన్ భగీరథ ఫలితాలు అందిన తరువాత పుట్టిన వారి విషయంలో మాత్రమే ఫ్లోరైడ్ ఉండదని చెప్పగలం. భగీరథ ద్వారా అందిన నీటిని తీసుకున్న వారిలో మాత్రమే ఫ్లోరోసిస్ లక్షణాలు కనిపించవు. ఈ సదుపాయం ఇటీవలి పరిణామమే. పాలపళ్లు కాకుండా, శాశ్వత దంతాలు పసుపు రంగులోకి మారనప్పుడే ఆ లక్షణాలు లేవని స్పష్టంగా చెప్పగలం. అది నిర్ధారణ అయ్యేది నమీవ భవిష్యత్తులో తప్పితే వెంటనే కాదు. పళ్ల మీద పసుపు రంగు కనిపించలేదని చెప్పగలిగితేనే భవిష్యత్తులో స్కెలిజల్ ఫ్లోరోసిస్ రాదని చెప్పే అవకాశం వస్తుంది. కాబట్టి ఫ్లోరైడ్ నిర్మూలన ధ్యేయం అమలు, ఫలితం అంత సులభం కాదు. ఇలా ఎందుకు చెప్పవలసి వస్తున్నదంటే ఫ్లోరైడ్ నిర్మూలన కోసం గతంలో పని చేసిన ప్రభుత్వ సంస్థల తీరు సంతృప్తికరంగా లేదు కాబట్టే. ప్రభుత్వ ఆధీనంలోని జెడ్పె తయారీ సంస్థల పరిస్థితి కూడా అంతే. ఇవన్నీ విఫలమై మాత్రపడ్డాయి.

నిజానికి తెలంగాణలో 967 ఆవాసాలే ఫ్లోరోసిస్ పీడిత ప్రాంతాలని ప్రకటించడం కూడా సరికాదు. ఒక్క పాత నల్లగొండ జిల్లాలోనే 59 మండలాలలో, 844 పంచాయతీలు ఫ్లోరోసిస్ తో బాధపడుతున్నాయి. ఇక్కడ జనాభా 35 లక్షలు. ఈ జిల్లాలో పశ్చిమ భాగం తప్ప మిగిలిన ప్రాంతం మొత్తం ఫ్లోరోసిస్ బారిన పడింది. నల్లగొండ జిల్లాలో ఉన్నంత తీవ్రం కానప్పుటికీ మిగిలిన తెలంగాణ జిల్లాలలో కూడా

డా॥ దేమె రాజారెడ్డి

ఫ్లోరైడ్ తక్కువేమీకాదు. వాటిలో కొన్నిచోట్ల అసాధారణ స్థాయిలో ఫ్లోరైడ్ కనిపిస్తున్నది కూడా. అలాగే ఫ్లోరోసిస్ కేసులు కూడా. కాబట్టి ఈ జిల్లాలను కూడా పరిగణనలోనికి తీసుకోవలసి ఉంటుంది. నల్లగొండను మాత్రమే పరిగణనలోనికి తీసుకుంటే సరికాదని ఎందుకు చెబుతున్నానంటే, సూర్యోన్మేషంగా నేను ఈ జిల్లాకు సంబంధించిన ఫ్లోరోసిస్ బాధితులకే శస్త్ర చికిత్సలు చేయలేదు. ఇదే రుగ్మతతో, అదే తీవ్రతతో వరంగల్, మహబూబ్ నగర్, కరీంనగర్ జిల్లాల నుంచి కూడా బాధితులు శస్త్రచికిత్స కోసం నా దగ్గరకు వచ్చారు. మిగిలిన జిల్లాలలో కూడా ఫ్లోరోసిస్ తక్కువ స్థాయిలో లేదని అనుకోరాదని చెప్పడానికి ఈ వివరాలు చెప్పడం.

ఫ్లోరోసిస్ బాధితుల ఇక్కట్లు తీర్చడానికి చాలా ఉద్యమాలు జరిగాయి. కోర్టులు బాధితుల తరపున నిలబడి వారికి ట్యాంకర్లలో సురక్షిత తాగునీరు అందించాలని ఆదేశాలు కూడా ఇచ్చాయి. అక్కడ పాలు అమ్ముకుని మంచినీళ్లు కొనుక్కోవలసిన దుస్థితి. ఇలాంటి నేపథ్యంలో వచ్చినదే మిషన్ భగీరథ. ఫ్లోరోసిస్ నిర్మూలనకు మిషన్ భగీరథ ఆదర్శనియమైన పథకమేనని చెప్పవచ్చు. ఫ్లోరైడ్ బెడద ఉన్న ప్రాంతాలకు అదొక ఆశాకరణమే. ఇలాంటి ఒక పథకం గురించి ఆలోచించి, అమలు చేసినందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని నేను అభినందిస్తున్నాను. అలాగే కేంద్రం కూడా, 'ఫ్లోరోసిస్ నుంచి విముక్తమైన తెలంగాణ' అని కాకుండా 'తెలంగాణ ఫ్లోరోసిస్ నుంచి విముక్తం కాబోతున్నది' అని చెప్పాలని ఆశిస్తున్నాను. ఇది వాస్తవికంగా ఉంటుంది. ఇప్పుడు తెలంగాణ ఫ్లోరోసిస్ విముక్త ప్రాంతమని ప్రకటిస్తే ఇప్పటికీ అక్కడ వైద్యం అవసరం ఉన్న వైద్య పరిస్థితి, అంటే దీర్ఘకాలంగా వ్యాధితో బాధపడుతున్న వారి సంగతి ఏమిటి? వారికి ఔషధాలతో పాటు ఫిజియో థెరపీ కూడా అవసరమన్నది గుర్తించాలి. నిజానికి నీటితో ఫ్లోరైడ్ సమస్య ఒక్కటే కాదు. గ్రామీణ ప్రాంతాల ప్రజలు కొన్ని ఇతర రుగ్మతలను కూడా రక్షిత మంచినీటి సదుపాయం లేక కొని తెచ్చుకుంటున్నారు. కొన్ని రకాల బాక్టీరియా ఉన్న నీరు తాగడం వల్ల కొన్ని ప్రాంతాలలో చిన్నారలు విరేచనాలతో చనిపోతున్నారు. కాబట్టి మిషన్ భగీరథ పథకం ఈ అంశాలను కూడా పరిగణనలోనికి తీసుకోవాలి.

వ్యాసకర్త : స్యూరీ సర్జన్, అపోలో

తెలంగాణ జిల్లాలలో ఫ్లోరైడ్ స్థాయి					
జిల్లా పేరు	సమూహ పరిమాణం	కనిష్టంగా	గరిష్టంగా	సగటు	ప్రామాణిక విచలనం
		మి.గ్రా./లీ	మి.గ్రా./లీ	మి.గ్రా./లీ	మి.గ్రా./లీ
ఆదిలాబాద్	297	1.51	20.00	2.53	1.82
కరీంనగర్	1322	1.51	14.00	1.94	0.47
ఖమ్మం	914	1.51	16.00	2.00	0.58
మహబూబ్ నగర్	872	1.51	4.39	1.90	0.39
మెదక్	616	1.51	14.00	2.00	0.74
నల్గొండ	3178	1.51	13.60	2.20	0.78
నిజామాబాద్	203	1.51	10.10	1.82	0.62
రంగారెడ్డి	1219	1.51	12.30	2.11	0.65
వరంగల్	1747	1.51	11.10	1.92	0.59

దశాబ్దాలుగా వెంటాడిన మహమ్మారి కనుమరుగైపోయింది. ఫ్లోరైడ్ రహిత రాష్ట్రంగా తెలంగాణ నమోదైంది. మనుషులను జీవచ్ఛాలుగా మార్చే ఆ మహమ్మారికి సమాధి కట్టిపెట్టబడింది. కేంద్రప్రభుత్వం పార్లమెంటు వేదికగా ఈ ప్రకటన చేసింది. దీంతో ఫ్లోరైడ్ ప్రాంతాల్లో పండుగ వాతావరణం అలుముకుంది. గడిచిన తరాల చేదు అనుభవాలకు ముగింపు లభించిందన్న సంతోషం ఆయా ప్రాంతాల్లో కనిపిస్తోంది. తెలంగాణతో పాటు దేశంలోని మరో రెండు రాష్ట్రాలు కూడా ఫ్లోరైడ్ రహితంగా మారిపోయాయి. ఉత్తరాఖండ్, గుజరాత్ లోనూ ఫ్లోరైడ్ అనవాళ్లు పూర్తిగా సమసిపోయాయని కేంద్రం ప్రకటించింది.

ఫ్లోరైడ్ - ఒక రకమైన భూతం. శరీరాన్ని పీల్చి పిప్పిచేసే భయంకర మహమ్మారి. ఏ జన్మలో చేసిన పాపమో వెంటాడుతోందని తమకు తామే నర్తిచెప్పుకొని, దాని బారి నుంచి బయటపడే దారి అనలే లేక క్షణక్షణం కుమిలి కృశించిపోయేలా చేసే భయంకరమైన వ్యాధి. దీని బారిన పడ్డవాళ్ల కాళ్లు, చేతులు వంకర్లు పోతాయి. చాలామందిలో ఎదుగుదల పూర్తిగా ఆగిపోతుంది. అంగవైకల్యం బాధిస్తుంది. అంతుపట్టని అనారోగ్యం వెంటాడు తుంది. మరుగుజ్జుతనం మానసికంగా దెబ్బతీస్తుంది. బుద్ధిమాంద్యం కుటుంబసభ్యులను కోలుకోలేని విధంగా బాధపెడుతుంది. వయసుకు తగ్గట్టుగా

మహమ్మారి కనుమర

శరీరం ఎదగకపోవడం జీవితాలను నరకప్రాయం చేస్తుంది. ఫ్లోరోసిస్ బారినపడ్డ చాలామంది ఇరవై ఏళ్లకే అరవై ఏళ్ల వృద్ధుల్లా మారిపోతారు. చివరకు జీవచ్ఛవాల్లా బతికినన్ని రోజులు కాలం వెళ్లదీస్తారు. కొందరైతే మరొకరి ఆసరా లేకుండా ఏ పని చేసుకోలేని పరిస్థితి. మరికొందరు జీవితాంతం మంచానికే పరిమితమై పోతారు. ఇలాంటి పరిస్థితులు చూసిన వాళ్లెవరికైనా కన్నీళ్లు ఆగవు. ఫ్లోరైడ్ ప్రభావిత ప్రాంతాల్లో అలాంటి శావగ్రస్తమైన జీవితం అనుభవించాయి కొన్ని తరాలు. ఈ రక్కసి కాటుకు ఎన్నో కుటుంబాలు బలైపోయాయి. తరాల నాటి ఆ ఆవేదనకు పూర్తిగా ముగింపు దొరికింది. దశాబ్దాలుగా తెలంగాణలోని కొన్ని ప్రాంతాలను పట్టి పీడిస్తున్న ఫ్లోరైడ్ ప్రభావం పూర్తిగా తొలగిపోయింది.

తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ సహా.. దేశంలోని కొన్ని రాష్ట్రాలను ఫ్లోరైడ్ ప్రభావం దశాబ్దాలుగా పట్టి పీడించింది. తాజాగా పార్లమెంటులో ఫ్లోరైడ్ రహిత రాష్ట్రాలను ప్రకటించిన కేంద్రం ఐదేళ్లక్రితం నాటి లెక్కలు, తాజా లెక్కలను వెల్లడించింది. 2015 ఏప్రిల్ 1 నాటికి దేశంలో నమోదైన ఫ్లోరైడ్ ప్రభావిత, ఆర్సెనిక్ జలాలు కలిగిన ప్రాంతాల వివరాలను, 2020 ఆగస్టు 1 నాటి గణాంకాలను పార్లమెంటుకు సమర్పించింది. కేంద్ర తాగునీటిశాఖ ఈ గణాంకాలను రూపొందించింది. ఈ నివేదిక ప్రకారం తెలంగాణలో ఫ్లోరైడ్ ప్రభావం పూర్తిగా సమసిపోయింది. ఆ గణాంకాలు పరిశీలిస్తే.. రాష్ట్రంలో మొదటినుంచి ఆర్సెనిక్ (కరిన) జలాలున్న ప్రాంతాలు లేవు. ఐదేళ్ల క్రితం, అంటే 2015 ఏప్రిల్ 1 నాటికి రాష్ట్రంలో 967 చోట్లలో ఫ్లోరైడ్

ప్రభావమున్నట్లు గుర్తించగా, తాజాగా ఈ గ్రామాలన్నింటిలోనూ ఫ్లోరైడ్ ప్రభావం కనుమరుగై నట్లు ప్రస్తుత నివేదిక పేర్కొంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఐదేళ్ల క్రితం 402 ప్రాంతాల్లో ఫ్లోరైడ్ ప్రభావ ముండగా ఇప్పుడు 111 ప్రాంతాలకు ఆ ప్రభావం తగ్గిపోయినట్లు తెలిపింది. అలాగే, ఉత్తరాఖండ్ లోని రెండు, గుజరాత్ లోని ఆరు చోట్లలో ఫ్లోరైడ్ కనుమరుగైనట్లు తాజా నివేదిక పేర్కొంది.

ఐదేళ్ల క్రితం రాజస్థాన్ లో 7,056 ఫ్లోరైడ్ ప్రభావిత ప్రాంతాలుండగా.. 2020 ఆగస్టు 1 నాటికి వాటి సంఖ్య 3,095కు తగ్గింది. అలాగే, కర్ణాటకలో ఫ్లోరైడ్ ప్రభావిత ప్రాంతాల సంఖ్య 2015లో 1,225 నుంచి 2020 ఆగస్టు 1 నాటికి 177కు తగ్గిపోయింది. ఇక, కేరళలో 95 నుంచి 15కు, మధ్యప్రదేశ్ లో 405 నుంచి 280కి, మహారాష్ట్రలో 191 నుంచి 30కి, ఒడిశాలో 252 నుంచి 69కి, పంజాబ్ లో 257 నుంచి 211కు, ఉత్తరప్రదేశ్ లో 145 ప్రాంతాల నుంచి 72కి తగ్గిపోయాయి. అయితే కొన్ని రాష్ట్రాల్లో మాత్రం ఫ్లోరైడ్ ప్రభావిత ప్రాంతాల సంఖ్య పెరిగింది.

తెలుగు రాష్ట్రాల్లోని పలు ప్రాంతాలకు చెందిన భూగర్భ జలాల్లో ఫ్లోరైడ్ ప్రభావాన్ని స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వమే గుర్తించారు. అప్పటి నిజాం పాలనా కాలంలోనే వీటి ఆనవాళ్లు కనిపించాయి. ప్రకాశం జిల్లా దర్శిలో 1937లో ఫ్లోరైడ్ ను గుర్తించగా, నల్లగొండ జిల్లా మర్రిగూడ మండలంలోని భట్లపల్లి ప్రాంతంలో 1945లో నాటి నిజాం ప్రభుత్వంలోని డాక్టర్ ఎంకె దేవర్ తొలిసారిగా ఈ ఆనవాళ్లు గుర్తించారు. భయంకరమైన ఈ ఫ్లోరైడ్ ప్రభావం వల్ల చెప్పుకోలేని నష్టం వాటిల్లుతుందని, ప్రధానంగా భూగర్భ జలాల వాడకాన్ని తగ్గించి, ఉపరితల నీటి

మగైన వేళ..

వనరులను మాత్రమే సరఫరా చేయాలని నిజాం ప్రభుత్వానికి ఆయన సూచించారు. అప్పటి తీవ్రతను గుర్తించిన నిజాం ప్రభుత్వం.. డాక్టర్ దేవర్ సూచన మేరకు చర్లగూడ, ఇబ్రహీంపట్నం, పసునూరు, తంగడిపల్లి, మునుగోడు తదితర గ్రామాలలో తాగునీటి కోసం చెరువులను తవ్వించారు. కానీ, వర్షాభావ పరిస్థితులు, కరువు కారణంగా ఫ్లోరైడ్ కు శాశ్వత పరిష్కారం చూపలేక పోయారు. అప్పట్నుంచి ఫ్లోరోసిస్ ఈ జిల్లాకు ఓ పరిష్కారం లేని సమస్యగా మిగిలిపోయింది.

ఫ్లోరైడ్ ఆనవాళ్లు గుర్తించక ముందునుంచే ఆయా ప్రాంతాలలోని జనాలు దాని బారిన పడ్డారు. ఆ తర్వాత కూడా గత్యంతరం లేని పరిస్థితుల్లో భూగర్భ జలాలనే నమ్ముకున్న జనం చూస్తూ చూస్తూ ఫ్లోరోసిస్ బాధితులుగా మారిపోయారు. అయితే, ఫ్లోరైడ్ ప్రభావిత ప్రాంతాల్లో ప్రత్యామ్నాయ చర్యల కోసం ప్రయత్నాలు చేసినా, అవన్నీ తాత్కాలిక ఊరటగానే మిగిలిపోయాయి. ప్రధానంగా నల్లగొండ జిల్లాలోని నాంపల్లి, చండూరు, మునుగోడు, మర్రిగూడ మండలాల్లో ఫ్లోరైడ్ ప్రభావం తీవ్రంగా ఉండేది.

భారత ప్రమాణాల విభాగం - బ్యూరో ఆఫ్ ఇండియన్ స్టాండర్డ్స్ లెక్కల ప్రకారం ఒక లీటరు నీటిలో ఒక పీపీఎం (పార్ట్స్ పర్ మిలియన్) ఫ్లోరైడ్ ఉండొచ్చు. కానీ, నల్లగొండ భూగర్భ జలాల్లో సగటున 10.97 పీపీఎం ఫ్లోరైడ్ ఉందని భూగర్భ జలాల నాణ్యత గణాంకాలు తేల్చి చెప్పాయి. ఫలితంగా ఫ్లోరోసిస్ భూతం ఉగ్రరూపం దాల్చింది. 1985లో భట్టపల్లిలో ప్రపంచంలోనే అత్యధిక పరిమాణంలో ఫ్లోరైడ్ ఉన్నట్లు తేలింది. అక్కడ ఆ సమయంలో తీసుకున్న నమూనా (శాంపిల్)లలో 28 పీపీఎం ఫ్లోరైడ్ ఉన్నట్లు తేలింది. ఫ్లోరైడ్ ప్రభావిత ప్రాంతాలైన మర్రిగూడ, నాంపల్లి, చండూరు, ఇబ్రహీంపట్నం, మంచాల, యాచారం, సంస్థాన్ నారాయణపూర్, చేటప్పల్, మునుగోడు మండలాల ప్రజలు అనివార్యంగా బోరుబావుల నీటిని తాగాల్సి వచ్చింది.

సుదీర్ఘకాలం పాటు శరీరంలోకి ఫ్లోరైడ్ వెళ్లడం వల్ల ఫ్లోరోసిస్ సమస్య వస్తుంది. ప్రధానంగా తాగునీరు, ఆహారం, పారిశ్రామిక వ్యర్థాల ద్వారా ఫ్లోరైడ్ శరీరంలోకి చేరుతుంది. తీవ్రస్థాయిలో ఫ్లోరైడ్ ఉన్న నీటిని తరచూ తాగుతూ ఉంటే డెంటల్ ఫ్లోరోసిస్, స్కెలెటల్ ఫ్లోరోసిస్ సమస్యలు తలెత్తుతాయి. అది అలాగే కొనసాగితే మనిషిలో ఎదుగుదల ఆగిపోతుంది. శాశ్వత దుష్ప్రభావాలు

వెంటాడుతూనే ఉంటాయి. అయితే, 2015 తర్వాత ఇలాంటి ఫ్లోరోసిస్ కొత్తకేసులు కాస్త తగ్గుముఖం పట్టాయి. 2020 ఆగస్టు నాటికి ఫ్లోరోసిస్ పూర్తిగా నిర్మూలన దిశకు చేరుకుంది.

దశాబ్దాలుగా వెంటాడిన ఈ సమస్య తెలంగాణ ప్రాంతానికి ఓ శాపంలా పరిణమించింది. అయితే.. కేంద్రం ప్రకటించిన తాజా గణాంకాలకు తెలంగాణ ప్రాంతంలో అమలు చేస్తున్న మిషన్ భగీరథ కార్యక్రమమే కారణమని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గర్వంగా చెబుతోంది. మిషన్ భగీరథతో ఫ్లోరైడ్ ప్రభావిత గ్రామాలన్నింటోనూ ఇంటింటికీ సురక్షితమైన తాగునీరు సరఫరా అవుతోందని, ఈ కారణంగానే ఫ్లోరైడ్ సమస్య పూర్తిగా అంతరించిందని పలువురు రాష్ట్ర మంత్రులు ప్రకటించారు. అయితే, ఫ్లోరైడ్ సమస్య

పూర్తిగా నమసిపోవడం వెనుక వలు ప్రాజెక్టులు, చర్యలు ఉన్నాయి. నల్లగొండలో 25 ఎకరాల విస్తీర్ణంలో 436 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో తాగునీటి ట్రీట్మెంట్ ప్లాంట్ నిర్మించారు. ఈ ప్లాంట్ నుంచి 585 ఫ్లోరైడ్ ప్రభావిత గ్రామాలకు నీటి సరఫరా చేస్తున్నట్లు అధికార వర్గాలు చెబుతున్నాయి. నల్లగొండలో ఐక్యరాజ్యసమితి బాలల నిధి - యునిసెఫ్ సమకూర్చిన నిధులతో 2013లో జిల్లా ఫ్లోరైడ్ మానిటరింగ్ కేంద్రాన్ని ప్రారంభించారు. అప్పటినుంచి క్రమంగా ఫ్లోరైడ్ తీవ్రతను ఎప్పటికప్పుడు అంచనా వేస్తూ వచ్చారు. ఈ

మహమ్మారిని సమూలంగా నిర్మూలించేందుకు ఈ ప్రాజెక్టు తోడ్పడింది. ఇవే కాకుండా దేశవ్యాప్తంగా ఫ్లోరైడ్ సమస్య పరిష్కారానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం 2007-2012 మధ్య కాలంలో అమలైన 11వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో 'జాతీయ ఫ్లోరోసిస్ నివారణ, నియంత్రణ కార్యక్రమం (ఎన్పీసీఎఫ్)' చేపట్టింది. నీటి ఆయోగ్ సిఫార్సుతో దేశంలోని 12,014 ఫ్లోరైడ్ ప్రభావిత, 1,327 ఆర్గెనిక్ ప్రభావిత ప్రాంతాలకు అవసరమైన మంచి నీటి శుద్ధి ప్లాంట్ల నిమిత్తం కేంద్రప్రభుత్వం 800కోట్ల రూపాయలు విడుదల చేసింది. ఈ ప్రయత్నాలు, చర్యలన్నీ కూడా తెలంగాణ రాష్ట్రం నుంచి ఫ్లోరైడ్ మహమ్మారిని తరిమివేసేందుకు దోహదపడ్డాయనే చెప్పాలి.

వ్యాసకర్ : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

తెలంగాణ కాలం నాటి రెవెన్యూ వ్యవస్థలో సంస్కరణలకు శ్రీకారం చుట్టింది తెలంగాణ ప్రభుత్వం. వ్యవస్థను సమూలంగా ప్రక్షాళన చేసి రైతులకు మేలు చేయడమే లక్ష్యమని చెబుతోంది. ఇటీవల జరిగిన శాసనసభ సమావేశాలలో ప్రవేశపెట్టిన 'తెలంగాణ రైట్స్ ఇన్ ల్యాండ్ అండ్ పట్టాదార్ పాస్ బుక్స్ బిల్-2020' ఆమోదం పొందింది. ప్రస్తుతం అమల్లో ఉన్న భూ యాజమాన్య హక్కుల చట్టానికి (ఆర్పిఆర్-రికార్డ్స్ ఆఫ్ రైట్స్) సవరణ చేస్తూ తాజా బిల్లును తీసుకువచ్చారు. భూమి లావాదేవీలను సరళంగా, సులభంగా, పారదర్శకంగా, ఎలాంటి జాప్యం లేకుండా పూర్తి చేయడమే ఈ బిల్లు లక్ష్యమని ప్రభుత్వం పేర్కొంది. దేశ రెవెన్యూ చరిత్రలోనే ఇదో విప్లవాత్మక సంస్కరణ అని ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ఇప్పటినుంచి ధరణి పోర్టల్ ప్రధాన రికార్డు. భూములకు సంబంధించిన అన్ని వివరాలను ఇందులోనే పారదర్శకంగా పొందుపరుస్తారు. ఈ పోర్టల్ ద్వారా ఎక్కడినుంచైనా హక్కుపత్రం పొందవచ్చు.

కొత్త చట్టంతో మేలు జరుగుతుందా?

కొత్త వ్యవస్థ ద్వారా వ్యవసాయ భూముల క్రయ, విక్రయాలు పూర్తయిన వెంటనే మ్యుటేషన్ (భూ యాజమాన్య హక్కుల బదిలీ) చేస్తారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర సమగ్ర భూ దస్త్రాల నిర్వహణ విధానంలోని (టీఎస్ ఐఎల్ఆర్ఎంఎస్-ధరణి) సమాచారం ఆధారంగా వెంటనే ఈ ప్రక్రియ పూర్తవుతుంది. ఇప్పటికే ప్రభుత్వం రైతులకు డిజిటల్ పాస్ పుస్తకాలను అందజేసింది. వీటికి ఆధార్ నెంబర్లను అనుసంధానం చేసింది. ఈ సమాచారం ఆధారంగా లావాదేవీ పూర్తికాగానే రైతు చరవాణికి సంక్షిప్త సందేశం వస్తుంది. కొత్త బిల్లు ప్రకారం రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ భూముల రిజిస్ట్రేషన్లు సబ్ రిజిస్ట్రార్ కార్యాలయాల్లో కాకుండా తహసీల్దార్ కార్యాలయాల్లో చేస్తారు. దీనివల్ల భూముల రిజిస్ట్రేషన్లు, మ్యుటేషన్ సేవలు ఒకచోట అందుబాటులోకి వస్తాయి. రైతులకు శ్రమ, వివిధ కార్యాలయాల చుట్టూ తిరిగే ఇబ్బంది తప్పుతుంది. సమయం కూడా ఆదా అవుతుంది. కొనుగోలు, అమ్మకం దారులు రిజిస్ట్రేషన్ సమయంలో మాత్రమే కార్యాలయానికి రావలసి ఉంటుంది. తదనంతరం రిజిస్ట్రార్ డాక్యుమెంట్, పాస్ పుస్తకం పోస్టు ద్వారా కొనుగోలుదారుకు అందుతాయి.

తహసీల్దార్లకు భూములకు సంబంధించి అవగాహన, అనుభవం ఉండటం వల్ల పొరపాట్లు

జరిగే అవకాశం ఉండదన్నది ప్రభుత్వ భావన. వారు తరచూ వివిధ సందర్భాల్లో క్షేత్రస్థాయి పర్యటనలకు వెళుతుంటారు. గ్రామస్థాయి రెవెన్యూ అధికారులతో భూములకు సంబంధించిన వ్యవహారాలను సమీక్షిస్తుంటారు. అందువల్ల ఏ రైతుకు ఎక్కడ, ఏ గ్రామంలో, ఎంత భూమి ఉంది, అది రిజిస్టర్ అయిందా లేదా, ఇతర ఇబ్బందులు, చిక్కులు ఏమైనా ఉన్నాయో అనే అంశంపై స్పష్టమైన అవగాహన ఉంటుంది. అవి ప్రభుత్వ భూములా, అన్లెస్ట్ భూములా, దేవాదాయ భూములా, వక్ఫ్ ఆస్తులా, నిషేధిత ఆస్తులా, అటవీ భూములా అన్న సమాచారం కూడా ఉంటుంది. అందువల్ల ఏ సమస్య ఎదురైనా పరిష్కరించడం వారికి తేలిక అవుతుంది. ఇక నుంచి తహసీల్దారుల జాయింట్ సబ్ రిజిస్ట్రార్ గా వ్యవహరిస్తారు.

ప్రస్తుతం భూ యాజమాన్య హక్కుల బదిలీ పెద్ద ప్రహసనంగా మారింది. సబ్ రిజిస్ట్రార్ కార్యాలయాల్లో రిజిస్ట్రేషన్ అనంతరం తహసీల్దార్ల కార్యాలయాల చుట్టూ రైతులు తిరగాల్సి వస్తోంది. ఈ ప్రక్రియలో విపరీతమైన జాప్యం జరుగుతోంది. అంతేకాక కార్యాలయాల్లో చేతులు తడపాల్సి వస్తోంది. దీనితోపాటు అటు సబ్ రిజిస్ట్రార్, ఇటు తహసీల్దార్ల కార్యాలయాల మధ్య సమన్వయ లోపం కారణంగా రైతులు ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. కొత్త బిల్లుతో ఆ సమస్యలకు చరమ గీతం పాడినట్లు అవుతుందని సర్కారు భావిస్తోంది.

రెండేళ్ల క్రితమే, 2018 ఏప్రిల్ లో సర్కారు ఈ ప్రక్రియకు ప్రయోగాత్మకంగా శ్రీకారం చుట్టింది. 30 తహసీల్దార్ కార్యాలయాల్లో దీనిని ప్రారంభించారు. అప్పట్లో పెద్దగా సమస్యలు ఉత్పన్నం కాలేదు. దీంతో ముందుకు పోవాలని సర్కారు నిర్ణయించింది. ఇందులో భాగంగా తహసీల్దార్లకు రిజిస్ట్రేషన్లపై శిక్షణ ఇచ్చారు. తాజాగా ఆన్లైన్ రిజిస్ట్రేషన్ పోర్టల్, ధరణి పోర్టల్ ను అనుసంధానం చేయనున్నారు. ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో 141 సబ్ రిజిస్ట్రార్ కార్యాలయాలున్నాయి. వ్యవసాయ భూముల రిజిస్ట్రేషన్లను తహసీల్దార్ల కార్యాలయాలకు బదిలీ చేయడం వల్ల పనిభారం, ఒత్తిడి తగ్గుతుంది. అందువల్ల కొన్నింటిని రద్దు చేయడం, లేదా విలీనం చేయడంపై సర్కారు దృష్టి పెట్టనుంది. ఇలాంటి కార్యాలయాలు 20 వరకు ఉండవచ్చని అంచనా. తాజా మార్పుల ప్రకారం సబ్ రిజిస్ట్రార్ కార్యాలయాలు వ్యవసాయేతర భూములు అంటే భవనాలు, ఇళ్ల స్థలాలు, వివాహాల రిజిస్ట్రేషన్లు, స్థాంపులు తదితర విధులకు మాత్రమే పరిమితం కానున్నాయి.

శాసనసభలో రెవెన్యూ సంస్కరణలకు సంబంధించిన బిల్లు ప్రవేశపెట్టిన కొద్ది గంటల్లోనే రెవెన్యూ దస్త్రాల స్వాధీనంపై ఆదేశాలు జారీచేసింది. రాష్ట్రంలోని 10,823 రెవెన్యూ గ్రామాలకు సంబంధించిన దస్త్రాలను, వాటి నకళ్లను గ్రామ రెవెన్యూ అధికారుల నుంచి ఆయా ప్రాంతాల

తహసీల్దార్లు స్వాధీనం చేసుకున్నారు. అదే సమయంలో రిజిస్ట్రేషన్లను నిలిపివేసింది. గ్రామ రెవెన్యూ అధికారుల వ్యవస్థ రద్దు నేపథ్యంలో గ్రామ రెవెన్యూ సహాయకులు (వీఆర్ఎ)లు కీలకం కానున్నారు. వీరికి పే స్కేల్ కల్పించి వీరి సేవలను వినియోగించుకోవాలని సర్కారు ఆలోచిస్తోంది. రద్దు చేసిన గ్రామ రెవెన్యూ అధికారులను అర్హతలను బట్టి ఇతర ప్రభుత్వశాఖల్లో సర్దుబాటు చేస్తారు.

ఈనాటిది కాదీ అవినీతి...

రెవెన్యూ వ్యవస్థలో అవినీతి ఈనాటిది కాదు. ఏ ఒక్క ప్రభుత్వాన్నో దీనికి బాధ్యులను చేయలేం. నిజాం కాలంలోనే దీనికి బీజాలు పడ్డాయి. అప్పట్లో గ్రామ పాలన కోసం మాలి పటేల్, పోలీస్ పటేల్ వ్యవస్థ ఉండేది. భూమి వ్యవహారాల క్రమబద్ధీకరణ, భూమిశిస్తు, నీటిశిస్తు పనులు, పల్లెల్లో శాంతిభద్రతల పర్యవేక్షణ వీరి విధులు. అధికారులకు వీరు కట్టు, చెవులుగా ఉండేవారు. ఆ ప్రక్రియలోనే అవినీతికి బీజం పడింది. 70వ దశకంలో ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో ఈ వ్యవస్థలో మార్పులు తీసుకువచ్చారు. మాలి పటేల్, పోలీస్ పటేల్ బదులు తెలంగాణ ప్రాంతంలో పటేల్, పట్వారీ; ఏపీలో కరణం, మునుసబ్ షేర్తో కొత్త వ్యవస్థను ప్రారంభించారు. 1985లో నందమూరి తారకరామారావు దీనిని రద్దు చేశారు. కొత్త రెవెన్యూ వ్యవస్థను తీసుకువచ్చి మండలానికి నలుగురు గ్రామ సహాయకులను నియమించారు. 1990లో అప్పటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం గ్రామ పరిపాలన అధికారుల వ్యవస్థను తీసుకువచ్చింది. 2001లో నాటి చంద్రబాబు ప్రభుత్వం రెవెన్యూ, పంచాయతీ విధులను విలీనం చేసి కొత్తగా పంచాయతీ వ్యవస్థను ప్రారంభించింది. 2006లో అప్పటి వైఎస్ రాజశేఖర్ రెడ్డి సర్కారు రెవెన్యూ, పంచాయతీ విధులను విభజించింది. పంచాయతీ కార్యదర్శులను వేరుగా నియమించింది. గ్రామ పాలనాధికారులకు రెవెన్యూ విధులను అప్పగించింది. 2007లో వీఆర్వోలను నియమించింది. అధికారం చేపట్టిన ప్రతి ముఖ్యమంత్రి తనదైన శైలిలో అనేక

మార్పులు తీసుకువచ్చారు. కారణాలు ఏమైనప్పటికీ రెవెన్యూ శాఖలో పాతుకుపోయిన అవినీతిని అంతం చేయలేక వారు చేతులెత్తేశారన్నది చేదునిజం.

పెనం మీద నుంచి పాయింట్లోకి...

గత ప్రభుత్వాలు చేయలేకపోయిన పనిని డీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం ఎంతవరకు చేయగలదన్నది ప్రశ్నార్థకమే. ప్రభుత్వ నిర్ణయంలోని లోపాలను నిపుణులు ఎత్తి చూపుతున్నారు. భూముల రిజిస్ట్రేషన్ బాధ్యతలను సబ్ రిజిస్ట్రార్ల నుంచి తహసీల్దార్లకు బదలాయించడం వల్ల ఒరిగేదేమీ ఉండదన్న అభిప్రాయం వ్యక్తమవుతోంది. పలుచోట్ల తహసీల్దార్ల కార్యాలయాలే అవినీతికి కేంద్ర బిందువులుగా మారాయన్న ఆరోపణలు ఉన్నాయి. ఈ పరిస్థితుల్లో వారికి కొత్త బాధ్యతలు అప్పచెప్పడం వల్ల పరిస్థితి మెరుగుపడకపోగా మరింత దిగజారుతుందన్న వాదనలు కూడా విసపడుతున్నాయి. అవినీతి నిరోధక శాఖ దాడుల్లో ఎక్కువగా తహసీల్దార్లే చిక్కుతున్నారు. వారి దగ్గర కోట్ల రూపాయలు పట్టుబడుతున్నాయి. చిన్నపాటి రెవెన్యూ ఉద్యోగులు కూడా కోట్లకు పడగెత్తుతున్నారు. పేరు వారిదే అయినా ముడుపుల్లో కింది నుంచి పై వరకూ ప్రతిఒక్కరికీ వాటాలు ఉంటాయన్న సంగతి తెలియనిది కాదు. ఈ పరిస్థితుల్లో అవినీతి మరింత కేంద్రీకృతమయ్యే ప్రమాదం ఉంది. ఇప్పటికే తహసీల్దార్ల కార్యాలయాల్లో సిబ్బంది కొరత ఉంది. అరకొర సిబ్బంది కారణంగా వారిపై పనిభారం విపరీతంగా ఉంది. ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన ప్రతి విషయాన్ని క్షేత్రస్థాయిలో పర్యవేక్షించేది వారే. రోజురోజుకూ ప్రభుత్వాలు చేపట్టే సంక్షేమ, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు పెరిగిపోతున్నాయి. ఉన్న కొద్దిపాటి సిబ్బందితో ఈ పనులు చేయడం వారికి తలకు మించిన భారంగా ఉంది. చాలా కార్యాలయాల్లో మౌలిక వసతులు లేవు. కొన్ని కార్యాలయాలకు ఇప్పటికీ అద్దె భవనాలే దిక్కు స్టేషన్ కోనుగోలుకు కూడా నిధులు లేక ఆ భారాన్ని సైతం ప్రజలపై మోపుతున్నారన్న ఆరోపణలు లేకపోలేదు. ఈ పరిస్థితుల్లో ప్రభుత్వ నిర్ణయం వల్ల

రైతుల పరిస్థితి పెనం మీద నుంచి పాయింట్లోకి పడ్డట్లు అవుతుందని విశ్లేషకులు అభిప్రాయపడుతున్నారు.

తాజా బిల్లులో కౌలుదారులను ప్రభుత్వం పూర్తిగా విస్మరించింది. దాదాపు 20 లక్షల మంది కౌలుదారులు 30 లక్షల ఎకరాలను సాగు చేస్తున్నారు. అయినా వారి హక్కుల పట్ల సర్కారు ఉపేక్ష వహిస్తోంది. అధికారులపై కేసులు వేయరాదని బిల్లు నిర్దేశిస్తోంది. దీనివల్ల అక్రమాలకు పాల్పడ్డ వారిపై చర్యలు తీసుకోవడం కష్టమవుతుంది. వేలాది ఎకరాల దేవాదాయ, ప్రభుత్వ భూములు అన్యాయకాంత మయ్యాయి. వాటిపై దృష్టి పెట్టినట్లు లేదు. ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ గతంలోనే భూ సర్వే చేస్తామని అసెంబ్లీలో ప్రకటించినప్పటికీ ఆ దిశగా చర్యలు చేపట్టలేదు. రాష్ట్రంలో దాదాపు 163 లక్షల ఎకరాల భూములు ఉన్నాయి. వీటిలో రైతులకు సంబంధించి 147.50 లక్షల ఎకరాలు ఉన్నాయి. మిగతా భూములు చాలావరకు అక్రమణల్లో ఉన్నాయి. ఇవి ఎక్కువగా అధికార పార్టీ నాయకుల అనుచరుల చేతుల్లోనే ఉన్నాయన్నది చేదునిజం. ఈ విషయమై బిల్లులో ప్రస్తావన లేదు. అధికార పార్టీ నాయకుల కనుసన్నల్లోనే అధికారులు పని చేస్తుంటారు. వారు నిజాయితీగా ఉంటే అదే పరిస్థితి కింది స్థాయిలో ఉంటుంది. అయితే ఆ పరిస్థితి ఉందా అన్నదే అసలైన ప్రశ్న.

ప్రభుత్వ ప్రకటనలు, ముఖ్యమంత్రి, మంత్రుల ప్రసంగాలు, లక్ష్యాలు చూడటానికి చక్కగా ఉన్నాయి. వినసాంపుగా ఉన్నాయి. ఇకనుంచి అంతా బాగుంటుందన్న భావనను కల్పిస్తోంది. తెరాస శ్రేణులు రాష్ట్రం నలుమూలలా సంబరాలు చేసుకున్నాయి. సీఎంస ఆకాశానికి ఎత్తేశాయి. ఆయన దార్శనికుడు, అన్నదాతల పాలిట ఆపద్యాండవుడు, విప్లవాత్మకమైన నిర్ణయం అంటూ ప్రశంసలు కురిపించడంలో సాధారణ కార్యక్రమం నుంచి మంత్రుల వరకూ ప్రతి ఒక్కరూ పోటీపడ్డారు. అయితే ఈ ఒక్క చర్యతోనే రెవెన్యూ వ్యవస్థను సమూలంగా ప్రక్షాళన చేయడం సాధ్యమవుతుందా, రైతుల ఇబ్బందులు తొలగి పోతాయా, అవినీతి అంతమవుతుందా? అన్న ప్రశ్నలకు మాత్రం సరైన సమాధానం లభించడం లేదు. ఈ తతంగం చూసిన తరవాత ఇల్లు అలకగానే పండగ కాదన్న సామెత గుర్తుకు రాక మానదు. అధికారంలోకి వచ్చిన ప్రతి ప్రభుత్వం రెవెన్యూ వ్యవస్థలోని అవినీతిని అరికడతామని, రైతులకు మేలు చేస్తామని ప్రకటించడం కొత్తేమీ కాదు. తొలి రోజుల్లో హడావిడి చేయడం ఆ తరవాత మరిచిపోవడం అందరికీ తెలిసిన విషయమే. గత ప్రభుత్వాలు కూడా రెవెన్యూ సంస్కరణలపై దృష్టి సారించకపోలేదు. ఏ సంస్కరణ అయినా చిత్తశుద్ధితో అమలు చేస్తేనే దాని వల్ల మేలు కలుగుతుంది. లేనట్లయితే ఆరంభ శూరత్వానికే పరిమితం అవుతుంది.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

17వ
భాగం

పొరుషాల్ కెమెరా ముందే అని అర్థమైంది చాలా సందర్భాలలో.

ఒక్కోసారి పరమ శత్రువుల్లా అన్నిచినవాళ్లు ఒకే కారులో కలిసి వెళ్లడం కనిపించింది.

ఆ అమ్మాయి మాత్రం ధైర్యంగా ఫోన్ లో తనని మానభంగం చేసే ప్రయత్నం చేసాడనే చెబుతోంది.

ఒకరకంగా ఈ చానెల్స్ కొన్ని విషయాల్లో ఉపకారం కూడా చేస్తున్నాయనుకున్నాడు శివరాం.

ఎందుకంటే ఏ చానెల్ వారికా చానెల్ ఎజెండా ఉండినా-

ఒక చానెల్ కి ఇంకో చానెల్ కి పోటీ కనుక కొన్ని చానెల్స్ 'చిన్నబాబు' ని పరమపవిత్రుడిలా చూపెడుతుంటే- ఇంకొన్ని అమ్మాయి వక్షం వహిస్తున్నారు.

టీఆర్ పి రేట్ కి అలుపు లేకుండా పరుగులు పెడుతూనే ఉన్నారు.

"ఎవరి అస్తిత్వం నిలుపుకునే ప్రయత్నం వారు చేస్తూనే ఉంటారు" అన్నాడు ముకుందరావు ఓసారి.

అస్తిత్వాలు నిలుపుకోవడంలో అసలు నిలుపుకునేంత అస్తిత్వం ఎవరికి ఉంది? చిన్నబాబు అస్తిత్వం....

అమ్మాయి అస్తిత్వం....

ఎంకర్ అస్తిత్వం....

చానెల్లో మాట్లాడానికి వచ్చినవారి అస్తిత్వం....

రాకేష్ అస్తిత్వం....

గోపాలరావు అస్తిత్వం....

ముకుందరావు అస్తిత్వం....

రేవ్ పార్టీ అస్తిత్వం....

... ఇలా

బోలెడు

అస్తిత్వాలు

.....

కానీ ఈ

అస్తిత్వాలకి

విలువనిచ్చే

సాంస్కృతిక

నేపథ్యం ఉందా?

తన ఆలోచనల్లో ఏదో మార్పు వస్తోంది?

మూలాలు వ్యక్తిని, వ్యక్తిత్వాన్ని, అస్తిత్వాన్ని ప్రశ్నించమంటున్నాయి.

అంతర్యుద్ధం మొదలయ్యాకా తాను కూర్చున్న కుర్చీలో ముళ్లు ఉన్నట్టు అనిపించింది-

వెంటనే లేచాడు-

ముకుందరావు దగ్గరకి వెళ్లాడు-

"మనసెందుకో డిస్టర్బ్ గా ఉంది. నేను వెళ్తాను."

అని ముకుందరావు ఏ జవాబు చెప్తాడో వినిపించుకోకుండా బైటకి నడిచాడు.

సరిగ్గా మెట్ల దిగుతున్నప్పుడే-

లక్ష్మణ్ ఫోన్-

"పట్టాభిగారికి క్రిటికల్ గా ఉంది.... రా!" అని

కాళ్ల కింద భూమి కదలిపోయినట్టుయ్యింది.

మరుక్షణంలో అక్కడుండాలనిపించింది.

కానీ-

శివరాంకి చాంద్రాయణగుట్టలో ఉన్న హాస్పిటల్

దగ్గరకి వెళ్లడానికి గంటకి పైగా పట్టింది!!

* * *

"ఏమైంది?"

"...."

".. చాంద్రాయణగుట్ట దగ్గరున్న దర్గా దగ్గర పదిమంది మీద పడికొట్టారు..."

"కొట్టారా?... ఆ... హుస్సేన్ అని ఓ ఫ్రెండ్, ఫోన్ చేశాడు. అప్పటికే రోడ్డుమీద పడి ఉన్నారు."

"ఎవరు కొట్టారు?"

"మసూద్ గ్యాంగ్...."

"వాళ్లెవరు?"

"వాళ్లా...."

మనలోనే

ఉండి మనని

ఎప్పుడు

పన్నెండుగంటల వరకు చానెల్ అంతా బిజీలో మునిగిపోయింది. మంత్రిగారి కొడుకు శీలాన్ని ఉత్త మోత్రమ పురుషులతో పోలుస్తూ ఐదారుగురు వ్యక్తులు వచ్చారు.

అసలు అక్కడ జరిగింది 'రేవ్' పార్టీ కాదు.

చిన్నబాబు పుట్టినరోజు జరుగుతోంది. అక్కడికి ఓ అమ్మాయి డ్రగ్స్ తీసుకువచ్చింది. దాదాపుగా పటాన్ చేరువు నుండి ముప్పై కిలోమీటర్ల పైచిలుకు దూరంలో ఉన్న ఆ ఫామ్ హౌస్ కి అమ్మాయి ఒక్కటే, అదీ ఫుల్ గా డ్రగ్స్ తీసుకుని ఎలా వచ్చింది? వచ్చి ఆమె చినబాబు వెంటపడి ఎందుకు కోరిక తీర్చమంది? కోరిక తీర్చకపోతే 'రేవ్ ఎటెంప్ట్' కి అని పోలీసులకి ఫోన్ ఎందుకు చేసింది?

ఈ ప్రశ్నలకి ఎవరూ జవాబు చెప్పలేదు.

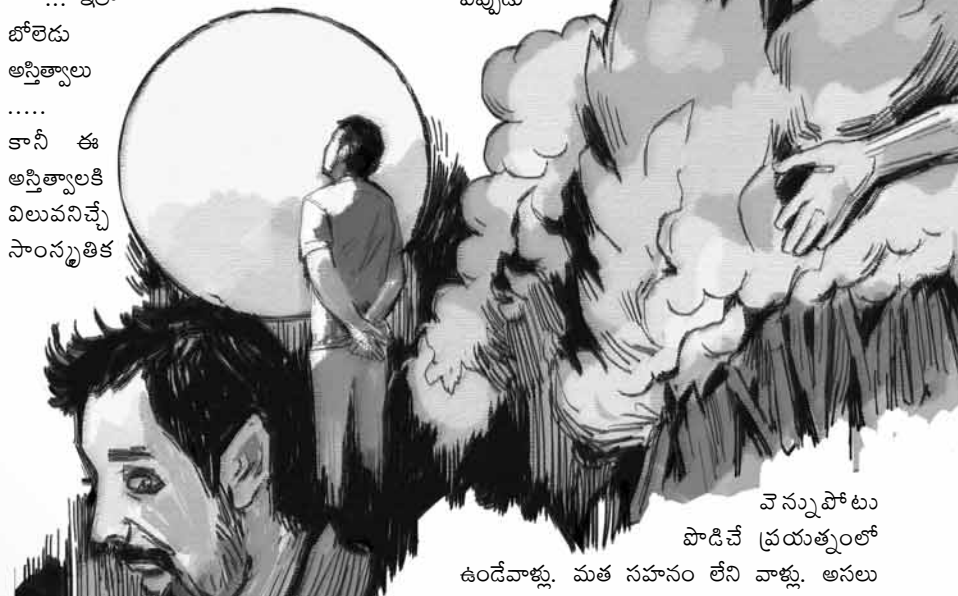
వచ్చిన వ్యక్తులందరూ చిన్నబాబు 'శీల నిర్ధారణ' కార్యక్రమంలో గొంతులు చించుకొని మాట్లాడుతున్నారు.

శివరాంకి అప్పటికి కొన్ని విషయాలు అర్థమైనా కొన్ని ఇంకా అశ్చర్యంగానూ, వింతగానూ అనిపిస్తాయి.

ప్రవచనంలోని ఏ విషయమీయైనా, ఎంతసేమైనా ఫుల్ స్టాప్ లు లేకుండా వీళ్లందరూ ఎలా మాట్లాడేస్తారు?

ఆ మాటల్లో మళ్లీ ఒకరి మీద ఒకరు విరుచుకుపడడం, బండబూతులు తిట్టుకున్నట్టు హావభావాలు ప్రకటించడం, బైటకి వెళ్లేటప్పుడు 'సరికేసుకుంటారేమో' అని అన్నించేటట్టు ఉంటారు.

అయితే ఈ 'హడావిడి' 'ఆర్భాటం' 'రోషాలు-

వెన్నుపోటు

పొడిచే ప్రయత్నంలో

ఉండేవాళ్లు. మత సహనం లేని వాళ్లు. అసలు

జరిగిందేమిటంటే” లక్ష్మణ్ వివరంగా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు.

* * *

ఉత్సవం మాఫు పార్లమెంటు చేయాలని నిర్ణయించుకున్నా పట్టాభి క్రమంగా చేసుకోవలసిన పనులన్నీ ఓ లిస్టు రాసుకున్నాడు.

గుడికి సంబంధించిన అలంకరణ సామాగ్రి మొత్తం లక్ష్మణ్, ఉస్మానియా హాస్పటల్ దగ్గరున్న మార్వాడీ షాపులో తెస్తానన్నాడు.

వేదపండితులని మాట్లాడడం అయిపోయింది.

ఏనుగు కోసం ‘జూ’ దగ్గరున్న గోపయ్యని కలిశాడు. గోపయ్యకి ఇప్పుడు డైబ్జి ఏళ్లుంటాయి. కానీ మావాటివాడిగా ఎంతో ప్రసిద్ధి. అంత వయసులో కూడా చేతిలో చిన్న కర్రతో ఎంతటి ఏనుగునైనా నియంత్రించగలడు. చిత్రంగా బడదుగుల ఎత్తే ఉంటాడు.

గోపయ్య ఏనుగుని పోషిస్తూ ఉండేవాడు. క్రమంగా అతని దగ్గరున్న ఏనుగులన్నీ కాలం చేశాయి. అయినా కర్ణాటకలో ఉన్న ఓ ఫ్రెండ్ దగ్గర్నుండి తెప్పిస్తుంటాడు.

పట్టాభి, లక్ష్మణ్ ఇద్దరు వెళ్లి కలిశారు.

“తప్పకుండా సార్... చాలా ఏళ్లయ్యింది మన గుడిలో

ఊడిపోయాయి.

కొత్తగా హారాన్ని తయారుచేయసే కొన్నేళ్ల వరకు తిరిగి చూసుకోవనిలేదనేదే సంకల్పం.

అందుకే ముత్యాల హారాన్ని రతన్ లాల్ జ్యుయెలర్స్ లో ఇచ్చారు. రతన్ లాల్ కూడా ఎప్పట్నుంచో పరిచయమున్న వ్యక్తి.

ఈ పరిచయాలు ఏవీ ఇప్పటివి కావు. కాలం అటుపోట్లకి ముందుతరాల వాళ్లు ఎదుర్కొని, ఇప్పటికీ నిలబెట్టిన వాళ్లు. అందుకే ‘ఆర్థికంగా’ ఎక్కువ లాభాలు ఆశించకుండా, అలాంటి గుళ్లుకి సంబంధించిన పనులంటే చొరవ తీసుకొని మరి చేస్తారు.

లక్ష్మణ్ చార్మినార్ వైపు వెళ్లాడు.

పట్టాభి బైక్ మీద, హుస్సేన్ ఇంటికి వెళ్లాడు.

హుస్సేన్ పహాడీ షరీఫ్ దగ్గరున్న దర్గా వెనక ప్రాంతంలో ఉంటాడు.

హుస్సేన్, పట్టాభి చిన్ననాటి స్నేహితులు.

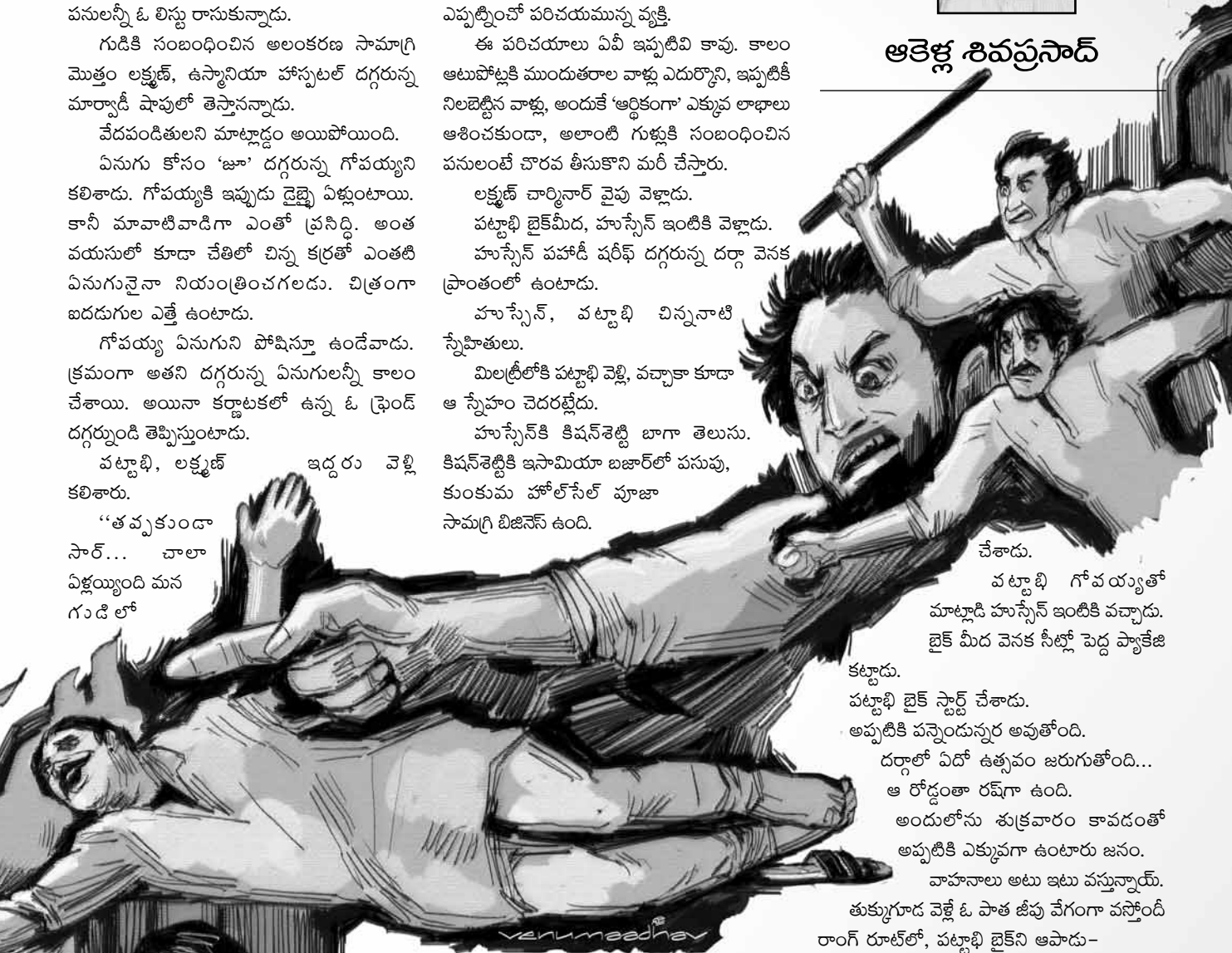
మిలట్రీలోకి పట్టాభి వెళ్లి, వచ్చాకా కూడా ఆ స్నేహం చెదరట్లేదు.

హుస్సేన్ కి కిషన్ శెట్టి బాగా తెలుసు.

కిషన్ శెట్టికి ఇసామియా బజార్ లో పసుపు, కుంకుమ హోల్ సేల్ వూజా సామగ్రి బిజినెస్ ఉంది.

ఆకెళ్ల శివప్రసాద్

చేశాడు.

పట్టాభి గోపయ్యతో మాట్లాడి హుస్సేన్ ఇంటికి వచ్చాడు. బైక్ మీద వెనక సీట్లో పెద్ద ప్యాకేజి కట్టాడు.

పట్టాభి బైక్ స్టార్ట్ చేశాడు.

అప్పటికి పన్నెండున్నర అవుతోంది.

దర్గాలో ఏదో ఉత్సవం జరుగుతోంది...

ఆ రోడ్లంతా రమ్మగా ఉంది.

అందులోను శుక్రవారం కావడంతో అప్పటికి ఎక్కువగా ఉంటారు జనం.

వాహనాలు అటు ఇటు వస్తున్నాయి.

తుక్కుగూడ వెళ్లే ఓ పాత జీపు వేగంగా వస్తోంది రాంగ్ రూట్ లో, పట్టాభి బైక్ ని ఆపాడు-

ఆ పాత జీపు వేగం తగ్గింది. కానీ ఇరుకు రోడ్డులో ఉన్న గోతిలో ఇరుక్కు పోయింది.

ఎక్స్ టెలర్ బలంగా నొక్కుతున్న శబ్దం వస్తోంది. ఓ పట్టాన కదలడం లేదు.

అప్పటికే పట్టాభి బైక్ వెనుక వాహనాల మీద ఉన్నవాళ్లు హారన్ గట్టిగా మ్రోగిస్తూ-

“ఫలో....ఫలో....” అంటూ అరుపులు.

గోతిలో పడ్డ జీపు ధన్ మని పైకి వచ్చింది.

వేగంగా జీపు ఎదురుగా రావడంతో పట్టాభి కంగారుగా బైక్ ని ఈ పక్కకి తిప్పాడు.

అటుగా వస్తున్న ఓ నాలుగుపక్కల బండికి పట్టాభి బైక్ కాస్త తగిలింది.

ఊరేగింపు జరిగి!'' అన్నాడు అంత వయసులో ఉత్సాహంగా.

ఏనుగుని పురమాయించుకున్నాక-

లక్ష్మణ్ చార్మినార్ దగ్గరున్న ముత్యాల షాపుకి బయలుదేరాడు. అంజనేయస్వామికి అంతకు ముందున్న హారంలో ముత్యాలు కొన్ని

ఉత్సవానికి కావాల్సిన పసుపుకుంకుమ, పసుపు కొమ్ములు వగైరా అతని దగ్గర తీసుకొంటారు.

హుస్సేన్ ఆ రోజు ఉదయమే ఇసామియా బజార్ వెళ్లాడు.

కిషన్ శెట్టి పట్టాభి ఉత్సవానికి సంబంధించిన పసుపు కుంకుమ, పసుపుకొమ్ములు, యజ్ఞసామగ్రి అన్నీ సిద్ధం చేశాడు.

హుస్సేన్ అటుగా వచ్చాడు కనుక పట్టాభికి దగ్గర్లోనే ఉంటాడు కనుక ప్యాకింగ్ లో అన్నీ ఇచ్చాడు.

హుస్సేన్ పట్టాభి గుడికెళ్లాడు. ఆ సమయంలో పట్టాభి లక్ష్మణ్ తో ‘ఏనుగు’ కోసం వెళ్లడంతో-

తన ఇంటి దగ్గరకి తీసుకెళ్లి, పట్టాభికి ఫోన్

బండి కదిలి...

దానిమీద ఉన్న పెద్ద పెద్ద అప్పుడాలు నాలుగైదు కిందపడ్డాయి. వెంటనే పట్టాభి బ్రేక్ వేశాడు - పట్టాభి బ్రేక్ ఆగింది.

వెనకనుండి స్పీడ్ గా వస్తున్న మరొక బ్రేక్ పట్టాభి బ్రేక్ ని గుద్దేసింది -

బ్రేక్ కిందపడింది.

బ్రేక్ మీద ఉన్న ప్యాక్ రోడ్డు మీద పడింది... ఆ ప్యాక్ లో ఉన్న పసుపు కుంకుమ, రోడ్డుమీద పడ్డాయి.

“మారో హిందూ సాలాకో...” అంటూ నలుగురైదు గురు పట్టాభి మీద పడి కొట్టడం మొదలు పెట్టారు... పట్టాభి ఏదో చెప్పడానికి ప్రయత్నించాడు. వినే ప్రయత్నం ఎవరూ చేయలేదు....

అప్పుడే సమాజీకి అటుగా వచ్చిన హుస్సేన్... గొడవ జరుగుతోందని తెలుసుకుని, పట్టాభి దగ్గరకి వచ్చి -

“హరో.. హర...ఓ మేరా దోస్త్ హై....” అని సద్ది చెప్పే ప్రయత్నం చేస్తుంటే -

“ఈరోజు శుక్రవారమని తెలిసి.. కావాలని

చనిపోయాడు... ఒక ప్రాంతానికి, ఒక ఊరికో పట్టిన జాడ్యం కాదు... అసహనం అనేది రావణకాష్టంలా కాలుతుంటుంది... లేకపోతే కశ్మీర్ సరిహద్దులో నిత్యం పోరాటం ఎందుకు జరుగుతుంటుంది.” అని ఏదో చెప్పబోతుంటే -

పెద్దగా ఏడుపు వినిపించింది.

లక్ష్మణ్: శివరాం అటుగా వెళ్లారు.

“వి బ్రయిడ్ అవర్ లెవెల్ టెస్ట్..” నిస్సహాయంగా అన్నాడు డాక్టర్.

పదినిమిషాల తరువాత డ్రైవర్ మీద ఆత్మ ఎగిరిపోయిన పట్టాభి శరీరం బైటకి వచ్చింది.!”

కాసేపు శివరాం మెదడు మొద్దుబారి పోయింది.

నిశ్శబ్దం లోంచి ఎన్నో ప్రశ్నలు రివ్వున పైకి లేచాయి.

అతి చిన్న విషయానికే -

మనిషి ఎందుకు సహనం కోల్పోతున్నాడు -

అస్తిత్వం చాటుకోవాలనే వెర్రి ప్రయత్నం చేస్తున్నాడా?

ఆ అస్తిత్వానికి కాలం, మతం అనే రంగు పూస్తున్నాడా?

“ఈరోజు శుక్రవారమని తెలిసి.. కావాలని పసుపు కుంకుమ తెచ్చి మనీడు మీద చల్లి ఏదో చేద్దామని వచ్చాడు...” ఉన్నాదిలా ఊగిపోయాడు మసూద్.
“మేరా బాత్ సునో....” హుస్సేన్ చెప్పేంతలో ఆవేశంగా ఎండలో కిందపడి ఉన్న పట్టాభిని తన్ని వెళ్లిపోయారు.

పసుపు కుంకుమ తెచ్చి మనీడు మీద చల్లి ఏదో చేద్దామని వచ్చాడు...” ఉన్నాదిలా ఊగిపోయాడు మసూద్.

“మేరా బాత్ సునో.....” హుస్సేన్ చెప్పేంతలో ఆవేశంగా ఎండలో కిందపడి ఉన్న పట్టాభిని తన్ని వెళ్లిపోయారు.

అప్పటికే తలకి గాయాలయ్యాయి.

రోడ్డు మీద పసుపు కుంకుమలతో పాటు పట్టాభి వంటిమీద నుండి కారిన రక్తం కలిసిపోయింది.

హుస్సేన్ అంబులెన్స్ కి ఫోన్ చేయడంతో పాటు లక్ష్మణ్ కి ఫోన్ చేశాడు -

“ఇంత చిన్న విషయానికి మనిషి మీద పడికొట్టాడా?” అశ్రద్ధంగా అడిగాడు శివరాం. అతని గొంతు పూడుకుపోయింది.

“మనకి తెలిసి జరిగింది ఇది... వాస్తవంగా జరిగిందేమిటో పూర్తిగా తెలియదు. హుస్సేన్ తెలుసుకున్నది చెప్పాడు. కానీ అసహనం ఎంత దారుణంగా ఉంటుందో. ఆ మధ్య వరంగల్ దగ్గరున్న గుడిలో సుప్రభాతం పెద్దగా పెట్టారని ఓ పూజారిని ఓ ముస్లిం వచ్చి కొట్టడంతో ఆ పూజారి పెద్దాయన

ఏ అంధకారానికి ప్రయాణం?

నంస్కారాన్ని నేర్చే నంస్కృతి ప్రమాణాలు కనుమరుగయిపోతున్నాయో?

ఏ ప్రశ్నకీ జవాబు అందలేదు.

కానీ - ఇంత జరిగాకా -?

ఉత్సవం జరుగుతుందా?

మనసులో ఆ క్షణానికి ఆ ప్రశ్న అసందర్భంగానే అనిపించినా ఎందుకో భవిష్యత్తుతో ఆ ప్రశ్నకీ జవాబు గాఢంగా ముడిపడి ఉన్నదన్న విషయం స్పష్టమైపోయింది తెలుస్తోంది శివరాంకి!

* * *

కార్యక్రమాలు పూర్తయ్యాయి.

అప్పటివరకు ఎంతో ఆసరా ఇచ్చిన ఆ ఇల్లు బిక్కు బిక్కుమంటూ కనిపించింది శివరాంకి.

ఏదో శూన్యం పేరుకుపోయింది.

అప్పటికి ప్రొద్దున్న వెలిగించిన దీపం వెలుగుతూనే ఉంది. ఆ మనిషి మాత్రం లేడు.

ఆ దీపం బెంగపడినట్లుగా కదలేసింది.

ఎప్పుడూ మాషారుగా ఏదో మాట్లాడే లక్ష్మణ్ నిశ్శబ్దంగా ఉన్నాడు. అతనికా ఇంటిలో అనుబంధం

ఎక్కువ.

పట్టాభికి తమ్ముడిలా ఉండేవాడు.

అంజి పరిస్థితి అయితే పట్టుకోలేకుండా ఉంది. ఏడ్చినవాడు ఏడ్చినట్టే ఉన్నాడు.

అక్కడే వున్న పెద్దావిడ ‘ఎంగిలి’ పదాలని కేకలేస్తే రెండు ముద్దలు తిన్నాడు.

దైర్యంగా, ఆత్మవిశ్వాసంతో కన్నించే యామిని బేలగా అయిపోయింది. గాలి స్తంభించినట్టు ఉంది. కాలం కదలకుండా ఆగిపోయినట్టుంది. అక్కడికి చేరినవారంతా పట్టాభిరామయ్యగారిని మనసులో తల్చుకుని వెళ్లిపోయారు.

నలుగురు మిగిలారు.

శివరాం, లక్ష్మణ్, యామిని, అంజి.

అతి తక్కువ సమయంలో అత్యంత ఆత్మీయులు అయిపోయారు.

తాను ఓ రాత్రి దారి తప్పి, ఆ గుడి ముందుకు చేరుకొన్నాడు. పట్టాభి లోపలికి రమ్మని ఆదరించాడు.

అన్నీ గుర్తుకు వచ్చాయో. ఏ బంధమో వెతుక్కుంటూ వచ్చినట్టు వచ్చాడు.

తను కాలేజీలో ఉన్నప్పుడు వెంకటరెడ్డిగారని సార్ వచ్చేరు. ఆయన కేవలం రెండు నెలలు క్లాసులు చెప్పారు.

ఆ రెండు నెలల్లో ఎంతో దగ్గరయిపోయారు.

ఆయనే అన్నారు -

“ఒక్కోసారి గాలి ఎటు వీస్తే అటు వెళ్లిపోతుంటాం... ఒక మజిలీ దగ్గర కాసేపు ఉండేసరికి, మళ్లీ అక్కడికి ఎప్పుడు వస్తామో అనిస్తుంది. తెలికుండా ఏర్పడిన ఆ మజిలీ ఆ తరువాత జీవితంలో భాగమైపోతోంది. జీవితాంతం ఉండిపోతుంది.. నాకు ఈ రెండు నెలలు అలా గడిచాయి. బెంపర్రీగా ఇక్కడికి పోస్ట్ చేశారు. కానీ ఎంత సర్వీసు ఎక్కడ చేసినా ఈ రెండునెలలు ఎప్పుడీకీ నిలిచిపోతాయి. మనం కలుస్తూనే ఉంటాం. శాశ్వతంగా విడిపోం” అన్నారు.

ఈ ప్రాంగణంలో తను ఉన్నది కేవలం నాలుగురోజులే. ఆ తరువాత కొన్నిసార్లు వచ్చాడేమో! కానీ...

ఒక మనిషి అనుకోకుండా కలవడం, హఠాత్తుగా శాశ్వతంగా నిష్క్రమించడం కలలో కూడ ఊహించలేదు. పెరట్లో ఉన్న అప్పు కూడా ఏదో బాధతో మెలిపడినట్టు అరుస్తోంది. ఆ అరుపులో తీవ్రత ఉంది.

అప్పుడప్పుడు వినిస్తున్న అవుదూడల అరుపులు తప్ప, అంతా భయంకరమైన నిశ్శబ్దం.

అసలా రాత్రి గడుస్తుందా? అనే ఆలోచన మెదడును మొద్దు బార్చేసింది.

క్షణం కదలడం లేదు.

విషాదాన్ని జీర్ణించుకోలేని కాలపురుషుడు యోధుడైనా అక్కడే కుప్పగా కూలిపోయినట్లున్నాడు!!!

సతేషం

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వైఎస్సార్ కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత హిందూ ఆలయాలపై, హిందువుల మనోభావాల మీద నిత్యం ఏదోరకంగా దాడి జరుగుతూనే ఉంది. అంతర్వేది శ్రీలక్ష్మీ నరసింహస్వామి ఆలయ ప్రాంగణంలోని స్వామివారి ఊరేగింపు రథం దగ్గరైన ఘటన మరువక ముందే తెలుగు రాష్ట్రాల్లో కోట్లాది మంది భక్తులకు కొంగు బంగారమైన విజయవాడ కనకదుర్గమ్మ వెండి ఉత్సవ రథానికి ఉన్న మూడు వెండి సింహాలు మాయమయ్యాయి. ప్రస్తుతం ఒక్క సింహం విగ్రహం మాత్రమే మిగిలింది. దొంగలు దానిని కూడా పెకలించేందుకు ప్రయత్నించి విఫలమైనట్లుగా తెలుస్తోంది. మాయమైన వెండి సింహాల విలువ దాదాపు 15 లక్షల రూపాయలు ఉండవచ్చని అంచనా.

హిందువుల మనోభావాలతో చెలగాటమే!

కనకదుర్గ అమ్మవారిని తెలుగు సంవత్సరాది అయిన ఉగాది రోజున ఈ రథంపై ఊరేగిస్తారు. సుమారు 20 ఏళ్ల క్రితం ఈ వెండి రథాన్ని తయారు చేయించారు. విజయవాడలోని దుర్గా ఇండస్ట్రీస్ సంస్థ ఈ రథానికి వెండి తాపడం చేసింది. సుమారు 70 కేజీలకుపైగా వెండితో ఈ రథానికి తాపడం చేశారు. దీనికోసం అప్పట్లోనే సుమారు రూ. 50 లక్షలు ఖర్చు చేశారు. దుర్గాదేవి సింహవాహిని. దీనిని ప్రతిబింబించేలా ఉత్సవ రథం నాలుగు స్తంభాలకు నాలుగు వెండి సింహం విగ్రహాలను అమర్చారు. ఒక్కో సింహం విగ్రహానికి 8 కేజీల వెండిని తాపడం చేసినట్లు తెలుస్తోంది. ఇప్పుడు 3 సింహాలు మాయమయ్యాయి. అంటే, మొత్తం 24 కేజీల వెండి చోరికి గురైంది.

అంతర్వేది రథం దహనం ఘటన తర్వాత

రాష్ట్రవ్యాప్తంగా అన్ని ఆలయాల్లో రథాల భద్రతపై దృష్టి సారించారు. అందులో భాగంగా దుర్గమ్మ రథాలను పరిశీలించారు. వెండి ఉత్సవ రథాన్ని పరిశీలించినప్పుడు ఈ విషయం బయటపడింది. రథానికి నాలుగువైపులా ఉండాల్సిన వెండి సింహాల్లో మూడు అపహరణకు గురైనట్లు తేలింది. నాలుగో సింహాన్ని దొంగలు బలంగా లాగడానికి ప్రయత్నించడంతో సగం వేలాడుతోంది. ఈ రథం ఆలయ ప్రాంగణంలోనే సమాచార కేంద్రానికి సమీపంలో ఉంటుంది. ఇక్కడ సిబ్బంది పర్యవేక్షణ కూడా ఉంటుంది. అయినప్పటికీ.. సింహాలు మాయం కావడం గమనార్హం. కరోనా లాక్ డౌన్ సమయంలోనే చోరి జరిగినట్లు భావిస్తున్నారు. కరోనా కలకలం మొదలైన నాటి నుంచి ఈ రథానికి వేసిన టార్పాలిన్ పట్టను అధికారులు తొలగించలేదు. దొంగలు వని పూర్తయ్యాక టార్పాలిన్ ను యథాతథంగా చుట్టేయడంతో సిబ్బందికి కూడా అనుమానం రాలేదు.

మరోవైపు కోట్లాదిమంది భక్తుల మనోభావాలతో ముడిపడిన దుర్గమ్మ ఉత్సవ రథం విగ్రహాలు మాయమైనప్పటికీ ఏమీ జరగనట్లుగానే ఆలయ అధికారులు మౌనం వహించడం వలు అనుమానాలకు తావిస్తోంది. దీనిపై వెంటనే పోలీసులకు కూడా ఫిర్యాదు చేయలేదు. పైగా పొంతనలేని మాటలతో మాయ చేసేందుకు ప్రయత్నించారు. సింహాలు స్టోర్ రూంలో ఉండొచ్చని ఒకసారి, అంతకు ముందే పోయి ఉండొచ్చని మరోసారి చెబుతూ వచ్చారు. స్టాక్

రిజిస్టర్ పరిశీలిస్తే కానీ ఈ విషయం నిర్ధారించలేమని సాక్షాత్తు ఆలయ ఈవో సురేశ్ బాబు కూడా చెప్పారు. స్టోర్ రూంను, స్టాక్ రిజిస్టర్ ను పరిశీలించేందుకు గంటలు, రోజులు అక్కర్లేదు. నిమిషాల్లో తేల్చేయ వచ్చు. కానీ, చోరి విషయాన్ని నిర్ధారించేందుకు మూడు రోజుల గడువు కావాలని ఈవో పేర్కొన్నడం ఆశ్చర్యం. సింహాలు మాయమైన విషయమై మీడియా ప్రశ్నించినా అలాంటిది ఏమీ లేదని ఈవో బుకాయించారు. సింహాల చోరి విషయాన్ని దాచిపెట్టి పోయిన వాటి స్థానంలో కొత్తవి పెట్టేందుకు ప్రయత్నించినట్లు కూడా తెలుస్తోంది. చోరి జరిగిందో లేదో నిర్ధారించడానికి 3 రోజులు పడుతుందని ఈవో చేసిన ప్రకటన వెనుక అంతరార్థం ఇదేనని భావిస్తున్నారు. ఉత్సవ రథం వద్ద సీసీ కెమెరాలు కూడా ఉన్నాయి. అయినప్పటికీ వెండి సింహాలు మాయం కావడం వెనుక ఇంటిదొంగల పాత్ర ఉందన్న అనుమానాలు వ్యక్తమవుతున్నాయి.

దుర్గగుడిలో మూడు రథాలున్నాయి. రథం సెంటరు వద్ద పెద్ద రథం, మహా మండపం దగ్గర చిన్న చెక్క రథం, వెండి ఉత్సవ రథం ఉంటాయి. ఉగాదితోపాటు బ్రహ్మోత్సవాల సమయంలోనూ వెండి ఉత్సవ రథంపై దుర్గమ్మను ఊరేగిస్తారు. చైత్ర మాసంలో ఏకాదశి నుంచి పౌర్ణమి వరకు అమ్మవారి బ్రహ్మోత్సవాలు జరుగుతాయి. ఐదు రోజులపాటు రోజుకో వాహనంపై అమ్మవారు ఊరేగుతారు. ఐదో రోజున వెండి ఉత్సవ రథంపై అమ్మవారిని ఊరేగిస్తారు.

భారత, చైనా మధ్య సరిహద్దు ఉద్రిక్తతలు, రెండు దేశాల విదేశాంగ మంత్రుల మధ్య జరిగిన చర్చల్లో ఐదు అంశాలపై కుదిరిన ఒప్పందం గురించి ప్రపంచమంతా ఆసక్తిగా గమనిస్తున్న సమయంలో భారత ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ జపాన్ ప్రధాని షింజో అబేతో చర్చలు జరిపారు. అయితే అనారోగ్యం దృష్ట్యా షింజో ప్రధాని పదవికి రాజీనామా చేయడంతో రెండు దేశాల మధ్య కుదిరిన ఒప్పందాలు అటకెక్కుతాయన్న సందేహాలు వ్యక్తమయ్యాయి. కానీ ఆ సందేహాలను పటాపంచలు చేస్తూ సెప్టెంబర్ 9న రెండు దేశాలు కీలకమైన సైనిక స్థావరాలను ఉపయోగించు కునే క్రాస్ సర్వీసింగ్ (ACSA) ఒప్పందంపై సంతకాలు చేశాయి. ఇప్పటివరకు భారత్ ఇలాంటి మిలటరీ సహకార (MLSA) ఒప్పందం అమెరికా, ఆస్ట్రేలియా, ఫ్రాన్స్, దక్షిణ కొరియా, సింగపూర్లతో చేసుకుంది. ACSA ఒప్పందం వల్ల సైనిక విన్యాసాలు, శిక్షణ నిర్వహిస్తున్నప్పుడు, శాంతి దళాలుగా ఐక్యరాజ్యసమితి కార్యకలాపాల్లో, అత్యవసర సమయాల్లో పరస్పరం సరఫరాలను, సేవలను మార్చుకునేందుకు, అందించుకునేందుకు వీలు కలుగుతుంది.

సరిహద్దులో ఉద్రిక్త పరిస్థితులు కొనసాగు తున్నప్పుడు జపాన్తో ఇలా ఒప్పందం చేసుకోవడం చైనాకు హెచ్చరికగానే పరిగణించాలి. ఎందుకంటే తన విస్తరణవాదంతో చైనా ఈ ప్రాంతం మొత్తంలో అన్నీ దేశాలను దూరం చేసుకుంది. అశాంతిని కలిగించింది. ఇంతకు ముందు ఇలాంటి ఒప్పందాల వివరాలను ప్రభుత్వాలు ఏమాత్రం బయటపెట్టేవి కావు. కానీ ఇప్పుడు జపాన్తో తాజాగా కుదిరిన ఒప్పందపు వివరాలను మాత్రం ఎవరైనా తెలుసుకో వచ్చును. దీనివల్ల ఈ ఒప్పందానికి మరింత ప్రాధాన్యం వచ్చింది. ACSA కుదిరిన కొద్ది రోజుల తరువాతనే రెండు దేశాల ప్రధాన సైనికాధికారులు రక్షణ రంగంలో సహకారం, ఇండో, పసిఫిక్ను స్వేచ్ఛాయుత, భద్రమైన ప్రాంతంగా ఉంచడానికి తీసుకోవలసిన చర్యల గురించి టెలిఫోన్లో మాట్లాడుకున్నారు.

గత ఏడాది డిసెంబర్లో గౌహతిలో జరగాల్సిన భారత, జపాన్ వార్షిక సమావేశాలు సివిల్ వ్యతిరేక ప్రదర్శన మూలంగా వాయిదాపడ్డాయి. ఆ తరువాత కోవిడ్ 19 మహమ్మారి వల్ల ఆ సమావేశాలు మరింత ఆలస్యం అయ్యాయి. షింజో రాజీనామాతో సంబంధం లేకుండా రెండు దేశాల ప్రధానులు ఆన్లైన్ సమావేశంలో పాల్గొని వ్యూహాత్మక ప్రాధాన్యత

సంతరించుకున్న ద్వైపాక్షిక సంబంధాల గురించి చర్చించారు. షింజో అబే తన పదవీ కాలంలో వ్యక్తిగత స్నేహం ద్వారా కూడా వివిధ దేశాల నేతలతో సంబంధాలు ఏర్పరిచారు. ముఖ్యంగా ప్రధాని మోదీ, అబేల మధ్య గాఢమైన మైత్రి రెండు దేశాల సంబంధాలను ఎన్నడూ లేనంతగా దృఢ పరచింది. మోదీ పదవి చేపట్టడానికి ముందునుంచి అబే భారత అనుకూల వైఖరినే అవలంబిస్తున్నారు. 2007లో భారత పార్లమెంట్లో చేసిన మొదటి ప్రసంగంలోనే ఆయన 'స్వేచ్ఛా, సంపన్నతల సంబంధం' గురించి మాట్లాడారు. చైనా ముప్పు పెరగడం, అమెరికా ప్రభావంలో తరుగుదలను ముందుగానే ఊహించిన షింజో అబే ఆసియా దేశాలతో నూతన భద్రతా పరమైన వ్యవస్థను ఏర్పాటుచేసుకోవడంపట్ల విశ్వాసాన్ని ప్రకటించారు. ఇండో, పసిఫిక్ ప్రాంతంలో భారత, జపాన్లు చాలా కీలక పాత్ర పోషిస్తాయని చెప్పిన ఆయన 'రెండు సముద్రాల కలయిక' గురించి మాట్లాడేవారు. 2006-2007 వరకు మొదటి పర్యాయం అతి తక్కువ కాలం ప్రధానిగా ఉన్న ఆయన ఈ విషయంలో తాను అనుకున్నది చేయడంలో పెద్దగా విజయవంతం కాలేకపోయారు. కానీ 2012లో రెండవసారి పదవి చేపట్టినప్పుడు 'ప్రజాస్వామ్య భద్రత కవచం' గురించి

షింజో అబే అ భారత, జపాన్

చెప్పడం ప్రారంభించారు. 2014లో భారత గణతంత్ర ఉత్సవాల్లో ఆయన ముఖ్యఅతిథిగా పాల్గొన్నారు. ఆ ఉత్సవాల్లో పాల్గొన్న మొట్టమొదటి జపాన్ ప్రధాని ఆయన. ఆ తరువాత అదే సంవత్సరం సెప్టెంబర్లో ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ జపాన్లో పర్యటించినప్పుడు రెండు దేశాలు టోక్యో ఒప్పందంపై సంతకాలు చేసి ద్వైపాక్షిక సంబంధాలను 'ప్రత్యేక, వ్యూహాత్మక, ప్రపంచ భాగస్వామ్య' స్థాయికి చేర్చాయి.

2015లో భారత్లో పర్యటించిన అబే గంగా తీరంలో మహాహరతి కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. ఇద్దరు నేతలు 'భారత్, జపాన్ విజన్ 2025: ఇండో, పసిఫిక్ ప్రాంతంతోపాటు, ప్రపంచపు శాంతి, సంపన్నతల కోసం పనిచేసే ప్రత్యేక, వ్యూహాత్మక, ప్రపంచ భాగస్వామ్యం' తమదని ప్రకటించారు. అలాగే ప్రతి సంవత్సరం జరిగే మలబార్ సైనిక విన్యాసాల్లో జపాన్ శాశ్వత సభ్యుడేనాగా చేరినందుకు నౌకదళ సహకారం మరింత ముందుకు వెళుతుందని ఆశాభావం వ్యక్తం చేశారు. ఆర్థిక, రాజకీయ, వ్యూహాత్మక ప్రయోజనాలు, పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహం, మౌలికసదుపాయాల అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులు మొదలైన విషయాల్లో పరస్పర సహకారం పెరుగుతుండడంతో రెండు దేశాలు హై స్పీడ్ రైలు నిర్మాణ ఒప్పందంపై సంతకాలు చేశాయి. అలాగే మంత్రుల స్థాయి 2+2 సమావేశాలను ఏర్పాటు చేసుకోవాలని కూడా నిర్ణయించుకున్నాయి. అణు రంగంలో ఇరుదేశాల మధ్య నెలకొన్న అనుమానాలు, సంకోచాలను పటాపంచలు చేస్తూ 2017లో పౌర అణు సహకార ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నాయి.

1958 నాటి నుంచి భారత, జపాన్ల మధ్య సంబంధాలకు అధికారిక అభివృద్ధి సహాయ (ODA) ఒప్పందమే ఆధారంగా ఉంది. ఆ తరువాత 2000 సంవత్సరంలో ప్రధాని యోషిరో మోరీ ఇక్కడ పర్యటించినప్పుడు రెండు దేశాలు 'ప్రపంచ భాగస్వామ్య'ని నెలకొల్పుకున్నాయి. 2006లో వార్షిక సమావేశాలు ప్రారంభమైనప్పుడు రెండు దేశాలు తమ మధ్య సంబంధాలను 'వ్యూహాత్మక, ప్రపంచ భాగస్వామ్య' స్థాయికి చేర్చాయి. షింజో అబే నాయకత్వంలో ఈ ప్రాంతంలో శాంతి, సుస్థిరతలను నెలకొల్పేందుకు జపాన్ భారత్తో కలిసి FOIP (Free and Open Indo - Pacific strategy) లక్ష్యాన్ని సాధించాలని నిర్ణయించుకున్నాయి. భారత్

సంతరం సంబంధాలు

అనుసరిస్తున్న 'తూర్పు దేశాలకు ప్రాధాన్యం' విధానాన్ని, జపాన్ అనుసరిస్తున్న 'నాణ్యమైన మౌలిక సదుపాయాల కల్పనలో భాగస్వామ్యం' విధానానికి అనుగుణంగా, చైనా సామ్రాజ్యవిస్తరణ కాంక్షతో అమలు చేస్తున్న బెల్ట్, రోడ్ విధానాన్ని వమ్ము చేసేందుకు, రెండు దేశాలు ఆసియా, ఆఫ్రికా వృద్ధి నదవా (Asia- Africa Growth Corridor -- AAGC)ను ప్రారంభించాయి.

2019 ఒసాకాలో జరిగిన జి 20 సమావేశాల్లో భారత్, జపాన్లు తృతీయ దేశాల్లో ద్వైపాక్షిక సహకారం విషయంలో మరింత చురుకుగా వ్యవహరించాలని నిర్ణయించుకున్నాయి. ప్రస్తుతం రెండు దేశాలు శ్రీలంక, మయన్మార్, బంగ్లాదేశ్ వంటి దేశాల్లో అనేక అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులలో భాగస్వామ్యం కలిగి ఉన్నాయి. ఈశాన్య ప్రాంతం భారత్కు ఆగ్నేయాసియాలో ప్రవేశించడానికి ముఖ ద్వారం. అందుకని ఇది చాలా కీలకమైనది. ఈశాన్య ప్రాంతంలో ఇతర దేశాలతో ప్రాజెక్టులు నిర్వహించడానికి భారత్ ముందుకు రాకపోవడానికి ఇదే కారణం. అయితే రెండవ ప్రపంచ యుద్ధ సమయం నుంచి ఈ ప్రాంతానికి జపాన్తో ఉన్న చారిత్రక సంబంధాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని 2017లో మోదీ, అబేలు ఈ ప్రాంతాన్ని ఆధునికీకరించడం కోసం ప్రత్యేక విధానాన్ని అమలు చేయాలని నిర్ణయించారు. ఈశాన్య ప్రాంతంలో రోడ్లు, ఇతర రవాణా మార్గాలను మెరుగుపరచే ప్రాజెక్ట్ మొదటి దశ కోసం జపాన్కు చెందిన అంతర్జాతీయ సహకారం సంస్థ (JICA), భారత్లు 610 మిలియన్ డాలర్ల ఒప్పందంపై సంతకాలు చేశాయి. ఇరు దేశాల మధ్య సంబంధాలను మరింత మెరుగు పరచుకునేందుకు కొత్త విధానాలతోపాటు క్వడ్ (Quad), క్వడ్ ప్లస్ (Quad Plus), జపాన్, అమెరికా, ఇండియా (JAI)

షింజో అబే

మోదీ

వంటి పాత బహుళస్థాయి సహకార విధానాలను కూడా అమలు చేయాలని నిర్ణయించారు.

ఇటీవల అమెరికా స్వీయప్రయోజనాలకే కట్టుబడి వ్యవహరించడం, ఈ ప్రాంతంలో ఆ దేశపు ప్రాబల్యం తగ్గడంతోపాటు చైనా దుందుడుకు వైఖరి వల్ల వివిధ దేశాల మధ్య సహాయ సహకారాలు పెరిగాయి. ముఖ్యంగా ప్రపంచ మార్కెట్లపై చైనా ఉత్పత్తుల దాడిని అడ్డుకునేందుకు పటిష్టపతనైన పంపిణీ వ్యవస్థను (RSCI) ఏర్పాటు చేసుకుంటున్నాయి. భారత్, జపాన్, ఆస్ట్రేలియాలు ఈ పంపిణీ వ్యవస్థను చురుకుగా అమలు చేస్తున్నాయి.

జపాన్కు దీర్ఘకాలం ప్రధానిగా వ్యవహరించిన షింజో అబే రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక, వ్యూహాత్మక విషయాల్లో ఆ దేశాన్ని చాలా ముందుకు తీసుకు వెళ్లారు. రాజకీయ కుటుంబం నుంచి వచ్చిన ఆయన తాతగారు నోబుసుకేకీషి 1957 నుంచి 1960 వరకు దేశ ప్రధానిగా వ్యవహరించారు. అలాగే అబే తండ్రి షింటారో అబే జపాన్ విదేశాంగ మంత్రిగా పనిచేశారు.

షింజో అబే మొదటి సారి 2006లో ప్రధానిగా ఎన్నికయ్యారు. ఏడాది మాత్రమే పదవిలో ఉన్నారు. ఆ తరువాత మళ్లీ 2012లో ఆయన తిరిగి ఎన్నికయ్యారు. ఆరేళ్లలో ఐదుగురు ప్రధానులను చూసిన జపాన్లో పాలనాపరమైన స్థిరత్వాన్ని తేవడమేకాక భూకంపాలు, సునామీ, అణు దుర్ఘటనలతో దిగజారిన దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను చక్కదిద్దారు. అందుకు ద్రవ్య స్థిరత్వం, చురుకైన ద్రవ్య

విధానం, అభివృద్ధి వ్యూహం అనే మూడు అంశాలతో కూడిన 'అబే సూత్రాలను' అమలుచేశారు. ఆయన నాయకత్వంలోనే జపాన్లో అత్యధిక ఆర్థిక సంస్కరణలు అమలయ్యాయి. దేశంలో కార్మికుల సగటు వయసు పెరిగిపోవడం, జనాభా తరుగుదల వల్ల కార్మికుల కొరత ఏర్పడుతున్న తరుణంలో ఆయన మహిళాకార్మికుల సంఖ్య పెంచడానికి 2013లో ప్రత్యేక విధానాన్ని అమలు చేశారు.

వ్యూహాత్మక విషయాల్లో కూడా అబే చురుకుగా వ్యవహరించారు. మిత్ర దేశాలపై శత్రుదాడి జరిగినప్పుడు వాటికి సహాయంగా జపాన్ స్వీయరక్షణ దళాలను ఉపయోగించరాదనే రాజ్యాంగపరమైన నిషేధాన్ని ఆయన తొలగించారు. ఉత్తర కొరియా అపహరించిన తమ పౌరులను సురక్షితంగా విడిపించారు. అలాగే రష్యాతో చిరకాలంగా కురిల్ దీవుల గురించి సాగుతున్న వివాదాన్ని కూడా శాంతియుతంగా పరిష్కరించారు. రక్షణ బడ్జెట్ పెంచారు. అమెరికాతో సంబంధాలను మరింత పటిష్టపరచారు. ట్రాన్స్ పసిఫిక్ భాగస్వామ్యం నుంచి వైదొలుగుతున్నట్లు అమెరికా ప్రకటించిన తరువాత 11 దేశాల సంకీర్ణం చెల్లాచెదురు కాకుండా చూసి అబే తన నాయకత్వ వైపుణ్యాన్ని నిరూపించుకున్నారు.

తమ దేశంలో చైనా అనుకూల పారిశ్రామిక వేత్తలను, విద్యావేత్తలను అదుపులో పెట్టడమేకాక 2017 నాటి డోక్లాం వివాదంలో పూర్తిగా భారత్ను సమర్థించారు. అలాగే ఇండో, పసిఫిక్ ప్రాంతానికి సంబంధించి అబే పూర్తిగా భారత్ మిత్రునిగానే వ్యవహరించారు. ప్రస్తుతం ఆయన పదవి నుంచి వైదొలిగినా జపాన్, భారత్ల మధ్య సంబంధాలు ఏమాత్రం ప్రభావితం కావు.

ఆయన తరువాత ప్రధాని పదవి చేపట్టిన యోషిహిడే సుగా తాను షింజో అబే అనుసరించిన విధానాలను కొనసాగిస్తానని స్పష్టం చేశారు. చైనా దుందుడుకు ధోరణిలో ఎలాంటి మార్పు కనిపించని నేపథ్యంలో భారత్తో కలిసి వనిచేయడం అనివార్యమని సుగా కూడా గ్రహించారు. ★

ఆరేళ్లలో ఐదుగురు ప్రధానులను చూసిన జపాన్లో పాలనాపరమైన స్థిరత్వాన్ని తేవడమేకాక భూకంపాలు, సునామీ, అణు దుర్ఘటనలతో దిగజారిన దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను చక్కదిద్దారు. అందుకు ద్రవ్య స్థిరత్వం, చురుకైన ద్రవ్య విధానం, అభివృద్ధి వ్యూహం అనే మూడు అంశాలతో కూడిన 'అబే సూత్రాలను' అమలుచేశారు. ఆయన నాయకత్వంలోనే జపాన్లో అత్యధిక ఆర్థిక సంస్కరణలు అమలయ్యాయి. దేశంలో కార్మికుల సగటు వయస్సు పెరిగిపోవడం, జనాభా తరుగుదల వల్ల కార్మికుల కొరత ఏర్పడుతున్న తరుణంలో ఆయన మహిళాకార్మికుల సంఖ్య పెంచడానికి 2013లో ప్రత్యేక విధానాన్ని అమలు చేశారు.

ప్రశాంతంగా సాగాల్సిన జీవిత చరమాంకం శోకమయం కావడం శోచనీయం. యాంత్రిక ప్రపంచంలో ఏ కొందరు అమ్మనాన్నాలో తప్ప పిల్లల ఆదరాభిమానాలకు నోచుకోవడంలేదు. దశరథ తనయుల లాంటి వారు తరిగిపోతుండగా ధృతరాష్ట్ర సంతతి శాతం పెరుగుతోంది. ఆర్థికస్థిమిత లేనివారి సంగతి అటుంచితే వారసత్వంగా ఆస్తులు పంచుకున్న వారి కారిత్యం అంతుబట్టకుండా ఉంటోంది. ఈ నేపథ్యంలో ఈ ఏడాది 'అంతర్జాతీయ పెద్దల దినోత్సవం' ప్రత్యేకమైనది. అనారోగ్యం, ముఖ్యంగా 'కోవిడ్-19'నుంచి కాపాడండి అనే ఇతి వృత్తంతో దీన్ని పాటిస్తున్నారు. వృద్ధుల పట్ల నేటి తరం వ్యవహారశైలిని పరిగణనలోకి తీసుకొని ఈ సమస్యను అంతర్జాతీయ స్థాయిలో చర్చించేలా ఈ దినోత్సవం పాటించాలని నిర్ణయించారు.

ముదిమిలో

వార్ధక్యం సహజ వయోధర్మం. కానీ అది వారి పాలిట శాపం కారాదు. వయసు మీరడం అంటే అనుభవం, జ్ఞానం పెరగడం. అందుకే చాలా సమాజాలు పెద్దలను జాతి సంపదగా పరిగణిస్తాయి. 'పెద్దల మాట చద్ది మూట', 'బామ్మ మాట బంగారు బాట' లాంటి నానుడులు అలానే పుట్టి ఉంటాయి. కానీ నేటి యువతలో అత్యధిక శాతం వారిది 'చాదస్తం'గా కొట్టి పారేస్తోంది. 'మీ(నీ)కేం తెలియదు లే' అనేలా వ్యవహరిస్తోంది. వయసు మళ్లినవారు వారు 'పాత సామాను' కింద జమ అవుతున్నారు. 'నేటి బాలలే రేపటి పౌరులు'లానే 'నేటి యువతే రేపటి వృద్ధులు' అనేది తోచనట్లు వ్యవహరిస్తున్నారు.

'యథాగారం దృఢ స్థానం జీర్ణం భూత్యావసీదతి తథైవ సీదంతి సరా జరా మృత్యు వశం గతా:'
అత్యంత దృఢమైన స్తంభాలతో నిర్మితమైన ఎంతటి పటిష్ఠ భవనమైన కాలాంతరంలో శిథిలం కావడం సహజం. మానవులు కూడా ముసలివారై ఏదో ఒక రోజు మరణించడం సహజం అని శ్రీరామచంద్రుడు సోదరుడు భరతునితో అన్న మాటలు నిత్యసత్యం. అయితే ఉన్నంత కాలం భవనాన్ని కాపాడుకున్నట్లే మానవ మనుగడ సుఖంగా సాగాలన్న పరమార్థమూ ఆయన పలుకులలో దాగి ఉందని గమనించాలి. 'భూమేర్ గరియసీ మాతా/స్వర్గం దుచ్చుతరం పితా:' భూమి కంటే తల్లి గొప్ప, స్వర్గం కంటే తండ్రి గొప్ప అని ఆరోగ్యీకృత బుద్ధులు, గురువులు అత్యున్నతమైన శిక్షణ ఇస్తే ఆ సంతానం సమర్థమైన జాతిగా తయారవుతుందని అని శతపథ బ్రాహ్మణం బోధిస్తోంది. కానీ లోకంలో వెలుగుచూస్తున్న కొందరు సంతానం తీరుతెన్నులు, అమానుష వైఖరిని బట్టి 'మాతృదేవో భవ, పితృదేవో భవ' శ్లోకం న్నతికే పరిమితమవుతున్నట్లునిపిస్తోంది. 'అపుత్రస్య గతిర్నాస్తి' సూక్తికి కాలదోషం పడుతోంది.

తల్లిదండ్రులు నలుగురు సంతానాన్ని పోషిస్తారు. కానీ వారు కన్నవారిని పోషించలేరన్న మాట నిత్యసత్యం. కన్నవారిని ఆశ్రయాల పాలు చేయడమే కాదు, నజీవులుగానే వల్లకాటిలో వదిలేస్తున్న సంఘటనలు, ఆస్తుల కోసం, కారుణ్య నియామకాల కోసం మట్టుపెడుతున్న సంఘటనలు ఎన్నో ఇలాంటి అకృత్యాలలో తండ్రి విషయంలో తల్లి, ఆమె విషయంలో తండ్రి సంతానానికి సహకరిస్తున్నారనే వార్తలు ఉన్నాయి. కానీ భర్తను చంపడంలో సహకరించిన తనకు రేపటి పరిస్థితి ఏమిటనే ఆలోచనకు రాకపోవడం పెద్ద విషాదం. తాము రేపటి తల్లిదండ్రులమనే విచక్షణ లోపించడమే శోచనీయం. 'తల్లిదండ్రుల మీద దయలేని పుత్రుడు/పుట్టనేమి వాడు గిట్టనేమి/పుట్టలోని చెదలు పుట్టవా గిట్టదా' అని ఈసడించాడు వేమన ఏనాడో. 'పుత్రోత్సాహము తండ్రికి/పుత్రుడు జన్మించినపుడె పుట్టడు జనులా/ పుత్రుని గనుగొని పొగడగ/పుత్రోత్సాహంబు నాడు పొందురు...' అంటాడు బద్దెన కవి. ఈ రెండు శతక పద్యాల మధ్య వ్యత్యాసాన్ని గమనించిన యువతే పురాణపురుషుల వారసులవుతారు. వేమన పద్యాన్ని

వల్లచేసిన వారు కూడా జీవితంలో స్థిరపడిన తరువాత దానిని మరచిపోతున్నారు. తండ్రి మాట కోసం అడవులు బట్టిన రాముడు, అంధ తల్లిదండ్రులను కావడిలో కాచుకున్న శ్రవణకుమారుడి చరిత్ర వుక్కిటి పురాణాలుగా మారిపోతున్నాయి. పిల్లల బాగోగుల కోసం ఎంతో ఆరాటపడి, పరుగులు తీసినా వయసు మీరిన తరువాత వారి నుంచి ప్రేమాభిమానాలు వృద్ధులకు అందడంలేదు. పిల్లలు విద్యాబుద్ధులు, ఆర్జనతో వృద్ధిలోకి రావాలని, పేరు ప్రఖ్యాతులు సంపాదించుకోవాలని కన్నవారు ఆశించడం సహజం. పిల్లలంతా వారి ఆకాంక్షలను నెరవేరుస్తున్నారా? నెవరవేర్చగలుగుతున్నారా? అని ప్రశ్నించుకుంటే సంతృప్తికరమైన సమాధానం దొరకదు. జీవన ప్రమాణంతో పాటు వృద్ధుల సంఖ్య పెరుగుతోంది. వారి సంఖ్య ఈ ఏడాదికి, ఐదేళ్ల వయసు గల వారి పిల్లల సంఖ్యను మించిపోతుందని, వచ్చే మూడేళ్లలో వీరి సంఖ్య రెట్టింపు కంటే ఎక్కువ కావచ్చని, 2050 నాటికి 1.5 బిలియన్లకు చేరుతుందని అంచనా. 'డబ్బులేనివాడు దమ్మిడికి కొరగాడు' అనే సామెత తల్లిదండ్రుల విషయంలోనూ నిజమవుతోంది. అరవై శాతం వృద్ధుల చేతిలో చిల్లిగవ్వ ఉండడంలేదని, ఫలితంగా నిరాదరణ పాలవుతున్నారని పెద్దల హక్కుల కోసం కృషి చేస్తున్న స్వచ్ఛంద సంస్థ 'ఏజ్ వెల్ ఫౌండేషన్' జాతీయ స్థాయిలో చేపట్టిన అధ్యయనంలో తేలింది. వృద్ధులలో దాదాపు 80 శాతం తక్కువ, మధ్య ఆదాయ దేశాలలో నివసిస్తున్నారు. 'సుమారు 71 శాతం మంది సొంత కుటుంబ సభ్యులు,

బంధువుల నుంచి ఏదో ఒక రకం అవమానం, బాధలు ఎదుర్కొంటుండగా, ప్రతి ఇద్దరిలో ఒకరు కన్నబిడ్డల నుంచే ఆ చేదు అనుభవాలు చవిచూస్తున్నారు. నగరాల్లో ప్రతి ఆరుగురు వృద్ధులలో ఒకరికి సరైన ఆహారం, ప్రతి ముగ్గురిలో ఒకరికి వైద్యం అందడంలేదు. పెద్దలకు దక్కుతున్న గౌరవాదరణలు అంతంత మాత్రమే. 50 శాతానికి పైగా వాటికి నోచుకోవడంలేదు' అని ఆ అధ్యయనం పేర్కొంది.

పదవీ విరమణ వయసులోని వారిలో 20 శాతం కంటే తక్కువ మందికి పింఛన్ లభిస్తోందని ఐక్యరాజ్య సమితి ఒక ప్రకటనలో పేర్కొంది. ఇలా ఆర్థిక భరోసా కానీ, ఆస్తులు కానీ లేని వారు పిల్లలపై ఆధారపడాల్సిన పరిస్థితికి మానసికంగా కుంగిపోతున్నారు. 70 సంవత్సరాలు, అంతకు మించిన వయస్సులలో 66 శాతం అంతర్జీన సమస్యలతో బాధపడుతున్నారు.

సంతానానికి ఆస్తిపాస్తుల అప్పగింఠలో పెద్దల అవగాహన లోపం కూడా ఇందుకు ఒక కారణంగా చెబుతున్నారు. ఎప్పటికైనా ఆస్తి పిల్లలకు చెందేదే కదా

రెతలెన్నో..!

అనే భావనతో కొందరు ముందుగానే రాసేస్తుంటే, మరికొందరు పిల్లల ఒత్తిళ్లతో ఆ పని చేస్తున్నారు. ఫలితంగా ఆర్థిక స్వేచ్ఛ, ఆలంబన కోల్పోయి, సరైన వైద్యం అందక ఇబ్బంది పడుతున్నారని పలు అధ్యయనాలు చెబుతున్నాయి. కోట్లాది రూపాయల ఆస్తులు ఇచ్చినవారే పిడికెడు మెతుకుల కోసం పొట్లు పడుతున్నారంటే సామాన్యుల, పేదల పరిస్థితి ఏమిటన్నది ప్రశ్న.

ప్రశాంతంగా సాగాల్సిన జీవిత చరమాంకం శోకమయం కావడం శోచనీయం. యాంత్రిక ప్రపంచంలో ఏ కొందరు తల్లిదండ్రులలో తప్ప పిల్లల ఆదరాభిమానాలకు నోచుకోవడంలేదు. పెద్దల పట్ల నిర్లిప్తత భావం అనేది ప్రపంచ వ్యాప్తంగా లక్షలాది వృద్ధుల ఆరోగ్యం, మానవ హక్కులను ప్రభావితం చేసే అంశం. కనుక వారి సమస్యల పట్ల శ్రద్ధ వహించి వాటి పరిష్కారానికి కృషి చేయవలసి ఉంది. వారి శారీరక, మానసిక, ఆర్థిక సమస్యలను పరిష్కరించవలసి ఉంది. ఈ నేపథ్యంలో యోగ్యుల సమస్యలపై 1984లో వియత్నాంలో అంతర్జాతీయ సదస్సు ఏర్పాటైంది. ఆ సదస్సులోనే సీనియర్ సిటిజన్స్ అనే పదాన్ని మొదటిసారిగా వాడారు. వారి సంక్షేమం కోసం ఐరాస 1990 డిసెంబర్ 14న ప్రణాళిక రూపొందించింది. స్పెయిన్లో 2004లో జరిగిన సమావేశంలో వృద్ధుల సంక్షేమ కోసం 46 తీర్మానాలు చేసి ఆ మరుసటి సంవత్సరం అక్టోబర్ 1న అంతర్జాతీయ పెద్దల దినోత్సవాన్ని తొలిసారిగా పాటించారు. కాగా ఈ ఏడాది, వృద్ధుల సంక్షేమం, ముఖ్యంగా 'కోవిడ్-19' నుంచి వృద్ధులను కాపాడండి

అనే ఇతి వృత్తంతో 'అంతర్జాతీయ పెద్దల దినోత్సవం' పాటిస్తున్నారు. వారి సమస్యలపై అంతర్జాతీయ స్థాయిలో చర్చించేలా ఈ దినోత్సవం పాటించాలని నిర్ణయించారు.

అమలు కాని చట్టం

తల్లిదండ్రుల బాధ్యత పిల్లలదే అని న్యాయస్థానాలు తీర్పులు ఇచ్చాయి. కన్నవారిని చూసుకోవలసిన బాధ్యత సంతానానిదే అని కేంద్రప్రభుత్వం 2007లో చట్టం (మెయింటెనెన్స్ అండ్ వెల్ఫేర్ ఆఫ్ పేరెంట్స్ అండ్ సీనియర్ సిటిజన్స్) తెచ్చింది. పెరుగుతున్న వృద్ధుల జనాభా, వారి పట్ల పెరుగుతున్న నిరాదరణ, వేధింపులను గమనించిన ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ, వృద్ధుల సంరక్షణ కోసం చట్టాలు తీసుకురావాలని అన్ని దేశాలను కోరింది. అందులో భాగంగానే మన దేశంలోనూ ఈ చట్టం రూపుదాల్చింది. దీని ప్రకారం కన్నవారే కాక పోషణకు ఇబ్బందిగా ఉన్న తాతాబామ్మలు కూడా వారసుల నుంచి జీవనభృతి పొందవచ్చు. చట్ట నిబంధనలు అమలు కాకపోతే బాధితులు ఫిర్యాదు చేసుకునేందుకు వెసులుబాటు ఉంది. కానీ, అలా ఫిర్యాదు చేసి కడుపునపుట్టిన వారికి శిక్షపడడం ఇష్టంలేక వెనుకాడుతున్న వారు ఉన్నారు.

విదేశీయానం, ఆర్థిక సంబంధాల ముందు హార్డిక సంబంధాలు వెలవెల పోతున్నాయి. ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థలో వృద్ధులకు ఇలాంటి సమస్యలు అంతగా ఉండేవి కావు. కొందరు బతుకు తెరువుకోసం వెళ్లినా ఇంకొందరు ఇంటిపట్టునే ఉండి ఒకరికొకరు సాయంగా ఉండేవారు. అయితే పరిణామ క్రమాన్ని ఎదిరించలేం కనుక చిన్నకుటుంబంలోనైనా చింతలేకుండా గడవగలగాలన్నదే వారి కోరిక. ఇక

ఎప్పటికైనా ఆస్తి పిల్లలకు చెందేదే కదా అనే భావనతో కొందరు ముందుగానే రాసేస్తుంటే, మరికొందరు పిల్లల ఒత్తిళ్లతో ఆ పని చేస్తున్నారు. ఫలితంగా ఆర్థిక స్వేచ్ఛ, ఆలంబన కోల్పోయి, సరైన వైద్యం అందక ఇబ్బంది పడుతున్నారని పలు అధ్యయనాలు చెబుతున్నాయి. కోట్లాది రూపాయల ఆస్తులు ఇచ్చినవారే పిడికెడు మెతుకుల కోసం పొట్లు పడుతున్నారంటే సామాన్యుల, పేదల పరిస్థితి ఏమిటన్నది ప్రశ్న?

డా॥ ఆరవల్లి జగన్నాథస్వామి

కన్నవారిని కంటికి రెప్పలా చూసుకోవాలనుకునే వారికి ఆర్థిక ఇబ్బందులు తప్పడంలేదు. చాలీచాలని సంపాదితుల ఇళ్లల్లోనే పెద్దలు కొంతైన మన శ్యాంతిగా ఉన్నారని కొన్ని పరిశీలనలు చెబుతున్నాయి.

కనీస ఆదరణ

కన్నబిడ్డలపై పంచప్రాణాలు నిలుపుకొన్న వారు వారి నుంచి ఆశించేది ఆత్మీయ పలకరింపే కాని పెట్టుబోతులు కావంటారు మనస్తత్వ నిపుణులు. వారి సూచనల ప్రకారం రోజూ కొద్దిసేపు వారితో ముచ్చటించాలి. వారితో కలిసి తినేందుకు కొంత సమయం కేటాయించాలి. కుటుంబ అంశాలపై సలహాలు స్వీకరించగలగాలి. వారి పద్ధతులను చూసిచూడకుండా పోవాలి తప్ప చాదస్తంగా తీసుకోకూడదు. తల్లిదండ్రుల ద్వారా సంక్రమించిన జన్మ నిర్లక్ష్యం కాకూడదు. సమజానికి భారంగా, కటంకంగా మారకూడదు.

మరోవంక సంతానం పట్టించుకోని తల్లిదండ్రులు కొందరైతే వయసు మీరినా పిల్లలపై పెత్తనం చలాయించాలనుకొని భగంపడేవారు ఇంకొందరు. 'మీకేం తెలియదు. కృష్ణా,రామా! అనుకుంటూ ఉండవచ్చు కదా' అని చెప్పించుకుంటుంటారు. సంతానం తమ కంటే చిన్నవారనుకుంటారే కానీ వాళ్ళూ పెద్దవుతున్నారనే సంగతి మరిచిపోతుంటారు. అందుకే వృద్ధాప్య దశకు చేరిన వారు తాపత్రయాలను, మమకారాలను వదిలేయాలని వానప్రస్థాశ్రమ ధర్మం చెబుతోంది. తమ మాటే చెల్లాలని, పిల్లలు తమ మాటే వినాలనే ధోరణిని వదిలేయాలి. వృద్ధాప్యం అనివార్యమని తెలిసినందున ఆర్థికంగా ముందు జాగ్రత్తలు తీసుకోవడం ద్వారా ఆ దశను ఆనందంగా ఆహ్వానించగలగాలి. అవకాశం ఉన్నంత వరకు సంపాదనలో కొంత భాగం వృద్ధాప్య అవసరాల కోసం వక్కున ఉంచుకోవడం విస్మరించరానిదని, దీనివల్ల తృప్తిగా, గౌరవప్రదమైన జీవితం గడపవచ్చని ఆర్థిక విశ్లేషకులు అంటున్నారు. వృద్ధులు ఒంటరితనమని భావించినా పిల్లలు అప్పటికి ఒంటరులు కారు. వారికి పెద్దలతో కాలక్షేపం చేయాలన్న ఆసక్తి, తీరిక ఉండవు. కాలానుగుణంగా అవసరాలతో పాటు వస్తువుల, మనుషుల విలువలు మారుతుంటాయి. కనుక వాటిని గతాన్ని వర్తమానంతో పోల్చుకొంటూ విచారించడం కంటే సంతోషంగా ఉండడానికి ప్రయత్నించాలి.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

మంచసూర్గం

విచక్షణ, వివేకం

మనిషి మంచిగా జీవించాలే తప్ప నదీంచరాదు. అంతశ్శత్రువులతో నిత్యం పోరాడాలి. ఈ పోరాటంలో అనేక కష్టనష్టాలు ఎదురవుతాయి. మనకు కాని వారందరూ శత్రువులే అంటుంది ధర్మశాస్త్రం. ఈ సమూహంలో కంటికి కనపడేవారు బాహ్య శత్రువులు. కనిపించకుండా అంతం చేసే మరో వర్గం అంతశ్శత్రువులు. అదృశ్యరూపంలో మనిషిలోనే ఉంటూ మట్టుపెట్టే శత్రువు కోపం. కోరికలు తీరనప్పుడు కోపం వస్తుంది. దానివల్ల వివేకం నశిస్తుంది. మనసు అదుపు తప్పుతుంది. మాట్లాడే భాషలో మర్యాద లోపిస్తుంది. సత్ప్రవర్తన కొరవడుతుంది. ఈ కారణంగా వ్యాకులత, అశాంతి, హింస మొదలైన వినాశకర భావాలు ఉత్పన్నమవుతాయి. క్రోధావేశ పూరితుడు ధర్మ భ్రష్టుడవుతాడని శాస్త్రాలు చెబుతున్నాయి. ఆసక్తి, శ్రద్ధ, ఇంద్రియ నిగ్రహం ఉంటే జ్ఞానాన్ని పొందవచ్చు. అచిర కాలంలోనే అద్వితీయ ఆధ్యాత్మిక శాంతిని సాధించవచ్చు. సత్యం-అసత్యం, శాశ్వతం-అశాశ్వతం, తగినది-తగనిది వంటి వాటి మధ్య వ్యత్యాసాన్ని తెలిపేది విచక్షణ. జ్ఞాన సముపార్జనకు ఇదే సరైన మార్గం. మనిషి ఎంత చక్కగా విచక్షణను ఉపయోగించుకుంటే అంతగా రాణిస్తారు. విచక్షణ నోరు నొక్కితే అంతా అపసవ్యమే. అప్పుడు శాశ్వత సుఖానికి బదులు శాశ్వత దుఃఖాన్ని పొందుతారు.

అసలు నిజం

సృష్టి రహస్యం - విష్ణు మాయ

వటపత్ర శాయి అంటే మర్రి ఆకుపై శయనించిన దేవుడు అని అర్థం. ఈ వృత్తాంతం మార్కండేయ చరిత్రలో ఉంది. మార్కండేయుడు ఆరు మన్వంతరాలు తపస్సు చేశాడు. ఏడో మన్వంతరంలో ఇంద్రుడు తపస్సును భగ్నం చేసేందుకు అప్సరసలను పంపాడు. ఆ నాట్య హోయలకు ఆయన చలించలేదు. అతని ఘోరమైన తపస్సుకు మెచ్చి మహావిష్ణువు ప్రత్యక్షమై, 'ఏం వరం కావాలో కోరుకో' అన్నాడు. అందుకు 'నీ మాయను చూడాలని ఉంది' అని కోరాడు మహర్షి. ఆ తర్వాత కొన్నాళ్లకు ధారాపాత వర్షం విపరీతంగా వచ్చి నీటితో సమస్తం మునిగిపోయింది. మార్కండేయుడు మోహశోకాలతో విష్ణుమాయతో నీటిపై జీవించాడు. అలా తిరుగుతున్న అతనికి ఓ చోట మర్రిఆకుపై శయనిస్తున్న బాలుడు కనిపించాడు. చేతి వ్రేళ్లతో కాలిని పట్టుకుని నోట ఉంచుకొని చీకుతూ కనిపించాడు. అతడే వటపత్రశాయి. విష్ణువు ఆదేశంతో మర్రి ఆకుపై నున్న వటపత్రశాయి కడుపులోకెల్లి చూసాడు. నీట మునిగిన సమస్త భూమి, ప్రాణకోటి కనిపించింది. మళ్లీ మరోచోట సృష్టి ప్రారంభిస్తాడని గ్రహించాడు. అలా మహావిష్ణువు వరం ప్రకారం విష్ణు మాయను, సృష్టి రహస్యాన్ని మార్కండేయుడు తెలుసుకొన్నాడు. ★

సంప్రదాయం - శాస్త్రీయత

బుద్ధి వికాసానికి బ్రాహ్మీముహూర్తం

తెల్లవారు జామున మూడుగంటలు దాటినప్పటి నుండి నాలుగున్నర మధ్యకాలాన్ని బ్రాహ్మీముహూర్తం అంటారు. ఈ కాలంలో దేవాలయాల్లో భగవంతుని సుప్రభాత సేవతో పాటు ప్రత్యేక పూజలు జరుపుతారు.

సరస్వతీదేవికి మరో పేరు బ్రాహ్మీ. బ్రహ్మబుద్ధిని, జ్ఞానాన్ని కలుగజేసే దేవత. బుద్ధిని పెంపొందింపజేసే సమయం కనుక ఆ కాలాన్ని బ్రాహ్మీముహూర్తకాలం అంటారు. ఆ సమయంలో ఏ పనిచేసినా, ఆలోచన చేసినా, చదువుకున్నా బుద్ధి వికసించి సరైన ఫలితం వస్తుందని విశ్వాసం. బ్రాహ్మీముహూర్తంలో పూజలు, జపాలు, గాయత్రీ మంత్రోచ్ఛారణ చేయడం వల్ల తేజస్సు, అదుపుమైన శక్తి కలుగుతుందని వేదాలు, పురాణ గ్రంథాల్లో ఉల్లేఖించారు.

ఆధ్యాత్మిక పరంగానే కాక, వైజ్ఞానిక పరంగాకూడా బ్రాహ్మీ ముహూర్తకాలం మానసిక, శారీరక ఆరోగ్యాలకు మంచిదని ఆధునిక మనోవైజ్ఞానికుల అభిప్రాయం. రాత్రి నిద్రపోయి విశ్రాంతి తీసుకున్నవారు బ్రాహ్మీముహూర్తంలో నిద్రలేవడం వల్ల మానసిక ప్రశాంతత కలుగుతుంది. బుద్ధి వికసించి, ఆలోచనా శక్తి పెరుగుతుంది. ఆ సమయంలో వీచే చల్లని గాలి మంచి ఆరోగ్యాన్ని పెంపొందిస్తుంది. రక్తప్రసరణ శరీరమంతా చక్కగా జరుగుతుంది. చదువుకునే పిల్లలు తెల్లవారు జామున, సూర్యోదయానికి ముందే నిద్రలేచి చదువుకుంటే ఎంతో ప్రశాంతమైన వాతావరణంలో విశాగ్రత కుదురుతుంది. అంతేకాకుండా ఆ చదువు వారి మెదడులో నిక్షిప్తమైతుంది. ఈ ముహూర్తంలో నిద్రలేచేవారు ఎంతో హుషారుగా, చురుకుగా ఉంటారు. బ్రాహ్మీ ముహూర్తకాలానికి ఆధ్యాత్మికంగాను, శాస్త్రీయపరంగాను ఎంతో విశేషం, ప్రాధాన్యత, ప్రాశస్త్యం ఉన్నాయి.

ఒక పరిశోధనా సంస్థ చదువులో వెనుకంజలో ఉన్న విద్యార్థులపై అధ్యయనం జరిపింది. అలాంటి విద్యార్థులు బ్రాహ్మీముహూర్తమున చదివిన ఫలితం బాగా ఉంటుందని నిర్ధారించారు. సూర్యోదయానికి ముందు బ్రాహ్మీముహూర్తం ప్రారంభమవుతుంది. వివిధ సాంస్కృతిక, కళలను, విద్యాభ్యాసాన్ని ఈ ముహూర్తంలో అభ్యాసం చేయడం ఎంతో శుభవద్రమని భావిస్తారు. తరతరాలుగా బ్రాహ్మీముహూర్తంలో అధ్యయనం సాగించడం ఒక ఆచారంగా వస్తోంది. కనుకనే ఈ సమయాన్ని సరస్వతీ యానం అని కూడా అంటారు.

తలలో కుడివైపున ఉన్న ఒకానొక గ్రంథి జాగృతమై ఉన్నప్పుడు విద్యాభ్యాస పాటవాన్ని పెంచుతుంది. నువ్వుల నూనె, ఆవునెయ్యి లేదా దీపారాధనకు వాడే ఏ నూనెతోనైనా వెలిగించిన దీపం ముందు స్నానాంతరం బ్రాహ్మీముహూర్తంలో కూర్చొని ఆ రోజు పనులు ప్రారంభించడం చాలా శుభకరమని పెద్దలు చెబుతుంటారు. ఇలా చేయడం వల్ల దీపం నుండి వెలువడిన అనుకూల శక్తి ఆ ప్రదేశం చుట్టూ వ్యాపించి మానసిక బలసామర్థ్యాలు, బుద్ధిబలాన్ని మెరుగుపరుచుతుందని అనేక పరిశోధనల ద్వారా ఇటీవల నిరూపితం అయింది. ఈ కారణంగానే ప్రాచీన మేధావులు, నేటి పరిశోధకులు విద్యను ఆర్జించాలని కుతుహలం ఉన్న వారందరిని బ్రాహ్మీముహూర్తంలో మేల్కొని అధ్యయనం చేయమని చెబుతుంటారు. ★

భగవానుడు ప్రసన్నమయ్యేది భక్తితోనే

కుబేరుడు పరమశివుని అనుగ్రహంతో అష్ట ఐశ్వర్యాలను పొందాడు. దాంతో అతనిలో ధనవంతుడిననే అహంకారం కలిగింది. తన గొప్పతనాన్ని చాటుకోవాలనే నెపంతో విందు ఏర్పాటు చేసి, దేవతలందరిని ఆహ్వానించాడు. అలాగే తనకు ఈ సిరిసంపదలను ప్రసాదించిన శివపార్వతులను ఆహ్వానించడానికి కైలాసానికి వెళ్లాడు. కుబేరుడు తన మనసులో “శివునికి ఒక ఇల్లు అంటూ లేదు. ఎక్కడో కొండల్లో జపం చేసుకుంటూ ఉంటాడు. అతను నా ఇంటిని చూసి ఆశ్చర్యపోతాడు. అంతే కాకుండా నన్ను పొగడ్డలతో ముంచెత్తుతాడు. దాంతో దేవతలందరి ముందు నా కీర్తి మరింత పెరుగుతుంది” అని ఆలోచిస్తూ కైలాసానికి చేరుకున్నాడు.

శివుడు సర్వాంతర్యామి. ఎవరు, ఎప్పుడు, ఏమనుకుంటున్నారో గ్రహించగలడు. అలాగే కుబేరుని అహంకారాన్ని తెలుసుకొన్నాడు. పార్వతీదేవి కూడా కుబేరుని పథకాన్ని పసిగట్టి, అతని అహంకారాన్ని అణిచివేసేందుకు శివునికి సహాయం చేద్దాం అనుకుంది. కుబేరుడు కైలాసం చేరుకుని “మహాదేవా! మీరు, పార్వతీదేవి ఇద్దరూ కలిసి మా ఇంట్లో విందుకు హాజరు కావాలని నేను కోరుకుంటున్నాను” అని వేడుకున్నాడు. శివుడు ఆ విందుకు రావడం కుదరదన్నాడు. అలాగే పార్వతీదేవి కూడా “భర్త రానిదే నేను రాను” అని చెప్పింది. కుబేరుడు మళ్లీ ఆలోచనలో పడ్డాడు. ఇంతలో వినాయకుడు కైలాసానికి చేరుకున్నాడు. రాగానే తల్లి పార్వతీదేవితో “అమ్మా! నాకు చాలా ఆకలేస్తోంది. ఏదైనా వడ్డించు” అని అడిగాడు. అప్పుడు పార్వతీ గణపతి వైపు చూసి “కుబేరా! మేం ఎలాగూ నీ విందుకు రాలేకపోతున్నాం. కాబట్టి గణపతిని తీసుకెళ్లు” అని చెప్పింది. శివుడు పార్వతీదేవి పథకాన్ని అర్థం చేసుకుని, “అవును కుబేరా! గణపతికి విందు భోజనం అంటే చాలా ఇష్టం. మాకు బదులుగా అతన్ని విందుకు తీసుకెళ్లు” అని చెప్పాడు.

కుబేరుడు ఆ బాలుడిని చూసి తన మనసులో “ఈ పసిపిల్లాడా.. సరే! ఇతను విందుకు వచ్చినా ఎంత తింటాడూలే” అనుకుంటూ, గణపతిని అలకాపురిలో ఉన్న తన భవనానికి తీసుకెళ్లాడు. భవంతిలోని సౌకర్యాలు, అందాలు, సంపదలను వినాయకునికి చూపించాడు. అయితే వినాయకుడు

“ఇవన్నీ నాకు వ్యర్థం. వీటితో అవసరం లేదు. నాకు చాలా ఆకలిగా ఉంది. త్వరగా ఆహారం పెట్టండి” అని కసురుకున్నాడు. కుబేరుడు వెంటనే భోజనాన్ని సిద్ధం చేయాల్సిందిగా సేవకులను ఆజ్ఞాపించాడు.

సేవకులు గణపతి ముందు కంచెం పెట్టి అందులో ఆహార పదార్థాలన్నీ వడ్డించారు. కుబేరుడు పక్కనే ఉండి చూస్తుండగా గణపతి కంచంలో ఉన్న ఆహారంతోపాటు అక్కడి పాత్రల్లో ఉన్న ఆహారం మొత్తం తినేసాడు. ఇంకా భోజనం తీసుకురండని ఆజ్ఞాపించాడు. దాంతో సేవకులు వంటశాలలోని మొత్తం ఆహారాన్ని గణపతికి వడ్డించారు. అయినా అతనికి ఆకలి తీరలేదు. ‘ఇంకా కావాలి’ అంటూ గర్జిస్తున్నాడు. కొద్దిక్షణాల్లోనే కుబేరుడు దేవతల కోసం తయారుచేసి పెట్టిన భోజనం ఖాళీ అయింది.

తన సమస్త సంపద తరిగిపోయినా గణపతి కడుపు నిండలేదు. దాంతో కుబేరుడు చింతిస్తూ ఏమి చేయాలో అర్థంకాక అలాగే ఉండిపోయాడు. ఇంతలో గణపతి “నన్ను నీ ఇంటికి భోజనానికి రమ్మని, ఆహారం పెట్టకుండా అవమానిస్తావా” అంటూ ఆగ్రహంతో పలికాడు. కుబేరుడు తన మూర్ఖత్వాన్ని అర్థం చేసుకుని, తన అహంకారాన్ని అణచడానికే శివుడు ఇలా చేశాడని గ్రహించాడు. వెంటనే కైలాసానికి పరిగెత్తి శివునితో “శంకరా! నువ్వు నాకు సిరిసంపదలు ప్రసాదించి, అధిపతిని చేసిన విషయాన్ని మరచి, నీతో అహంకారంగా ప్రవర్తించాను. అందుకు ప్రతిగా గణపతితో నా సంపదను ఖాళీ చేయించావు. బాల వినాయకుడైన నీ కుమారుని ఆకలి కూడా తీర్చలేకపోయాను. దీనికి ఏదైనా పరిష్కారమార్గం చూపించు” అని వేడుకున్నాడు.

అప్పుడు శివుడు “కుబేరా! నువ్వు అహంకారంతో గణపతికి భోజనం వడ్డించావు. అందుకే అతను సంతృప్తి చెందలేదు. నీ దగ్గర ఎంత సంపద ఉందన్నది గణపతికి అక్కర్లేదు. ఎంత భక్తితో సమర్పించావన్నది మాత్రమే ముఖ్యం. కాబట్టి నీ అహంకారాన్ని వీడి, ఈ గుప్పెడు బియ్యం తీసుకునివెళ్లు. నువ్వు చేసిన తప్పును ఒప్పుకుని భక్తితో బియ్యాన్ని ఉడికించి, భోజనం పెట్టు” అని అన్నాడు. కుబేరుడు, శివుడు ఇచ్చిన బియ్యాన్ని తీసుకెళ్లి వాడిని ఉడికించి, భక్తితో గణపతికి వడ్డించాడు. దాంతో గణపతి కడుపు నిండి, సంతృప్తి చెందాడు. ఇలా పరమశివుడు కుబేరునికి తన సంపదలను తిరిగి ప్రసాదించాడు.

హనుమాన్ ఈ పేరు వినగానే మనకు వానర రూపంలో ఉండే అంజనేయుడు గుర్తుకు వస్తాడు. అంతేకాదు భక్తికి మారుపేరుగా, బ్రహ్మచర్యానికి ప్రతీకగా కూడా అంజనేయుడు కీర్తికెక్కాడు. హనుమంతుడు సాధారణంగా చేతిలో సంజీవని పర్యవంతోనో లేదా రాముని పాదాల వద్దో మనకు కనిపిస్తాడు. అయితే పదిభుజాలు, మూడు కళ్లు కలిగిన అంజనేయుడి రూపం తమిళనాడులోని నాగపట్నం జిల్లా, ఆనందమంగళంలో ఉంది. ఆ ఆలయంలో స్వామి త్రినేత్ర దశభుజ వీరాంజనే యునిగా భక్తుల పూజలందుకుంటున్నాడు.

అంజనేయ ఆనంద రూపా!

త్రేతాయుగంలో విష్ణుమూర్తి రామావతారమెత్తి రావణుడిని సంహరించిన తర్వాత నారదుడు ఆయనను కలుసుకున్నాడు. స్వామి! “లంకా నాశనంతో మీ యుద్ధం పూర్తికాలేదు. రావణుని వారసులు ఇంకా జీవించే ఉన్నారు. తండ్రి వృత్తిపై ప్రతీకారం తీర్చుకునేందుకు వారు తప్పుకుండా మీపై యుద్ధానికి వస్తారు. వారు ప్రస్తుతం సముద్ర అడుగు భాగంలో తపస్సు చేస్తున్నారు. ఆ తపస్సు పూర్తి కాకముందే మీరు వారిని సంహరించాలని” వేడుకున్నాడు. అప్పుడు రాముడు నారదమహర్షి! “రామావతారంలో నా కర్తవ్యం పూర్తైంది. మరికొన్ని రోజుల్లో ఈ అవతారాన్ని చాలించనున్నాను. ఇందుకు ఇంకెవరినైనా ఎంపిక చేయుమ”ని అన్నాడు. కాగా, రాక్షస వధకు హనుమంతుడిని పంపించాలని అందరూ నిర్ణయించారు. యుద్ధంలో సహాయంగా ఉండేందుకు విష్ణుమూర్తి తన శంఖ, చక్రాలను హనుమంతుడికి ప్రసాదించారు. బ్రహ్మదేవుడు తన కమండలాన్ని, పరమశివుడు తన మూడో కంటిని అందించారు. కైలాసనాథుని నుంచి మూడో కన్ను పొందడంతో ముక్కుంటిగా మారాడు. ఇలా వివిధ దేవతల నుంచి పది ఆయుధాలు పొందిన అంజనే పుత్రుడు దశభుజుడయ్యాడు. వానర శ్రేష్ఠుడు రాక్షస వధ పూర్తిచేసి విజయంతో తిరిగి వచ్చాడు. ఈ రూపంలో ఆయన రాక్షసులను అంతమొందించి అక్కడ వెలిసినందున ఆ ప్రాంతంలో ఆలయాన్ని నిర్మించి భక్తులు పూజిస్తున్నారు. రాక్షస వధతో హనుమంతుడు ఆనందంగా ఉన్నందున ఆ ప్రాంతానికి ఆనందమంగళమ్ అనే పేరు స్థిరపడిందని భక్తుల విశ్వాసం.

విదేశీయుల దాస్యశృంగఖాల నుంచి భారతావనిని విముక్తి చేసేందుకు ఎందరో యోధులు తమ ప్రాణాలను బలిదానం చేశారు. భారత గడ్డలోని తూర్పు, పశ్చిమ, దక్షిణ, ఉత్తర ప్రాంత మారుమూల ప్రజలు సైతం ఈ పోరులో పాలుపంచుకొన్నారు. ఎవరి బలం, ఎవరి మార్గం మేరకు వారు ముందుకు దూసుకుపోయారు. బలాలు, మార్గాలు వేరైనా లక్ష్యం మాత్రం స్వేచ్ఛ కోసమే. అయితే, స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించాక ఇలాంటి నిజమైన ధీరులకు చరిత్రపుటల్లో కాసంత స్థానం కరువైపోయింది. ఫలితంగా ఆ శూరుల పోరాటపటిమ తర్వాత తరానికి తెలియకుండా పోయింది. ఆ త్యాగధనుల్లో ఒకరు దూరి దువ్వన్న దొర!

ఆయన్నే దువ్వం దొర అని కూడా పిలిచేవారు.

ఆదివాసీల ఆపద

ఊటపల్లిలో జననం

శ్రీకాకుళం (నాటి ఉమ్మడి మద్రాసు రాష్ట్రం, విశాఖ జిల్లా పరిధిలో ఉత్తర విశాఖగా పేరు) రెవెన్యూ డివిజన్‌లో భాగమైన చీపురుపల్లి తాలూకా మొరఖముడిదాం జమీను (జమీందార్లు పాలించే ప్రాంతం) పరిధిలోని ఊటపల్లి గ్రామంలోని ఓ పేద కుటుంబంలో దువ్వన్న జన్మించారు. తేదీ, వారం, సంవత్సరం ఇదమితంగా తెలియలేదు.

ఆవిద్య, అనాగరికత, దారిద్ర్యం, ఆహారలేమి, మూఢ నమ్మకాలు... వీటికితోడు ఆంగ్లేయుల బానిస సంకెళ్లు! ఈ రెండింటి నడుమ కాలం వెళ్లదీస్తుండే వారు ఆనాటి కళింగాంధ్ర మన్యం వానులు. అగ్గిపిడుగు అల్లూరి సీతారామరాజు మరణం తర్వాత ఆదివాసీల కష్టాలు మరింత ఎక్కువయ్యాయి. తమ పబ్బం గడుపుకొనేందుకు ఆంగ్లేయుల పాలనకు వత్తాను పలికే భూస్వాముల అనాగరిక చర్యలు దూరి

దువ్వన్నను ఆలోచింపజేశాయి. అంతేకాదు...

ఆవేదన, ఆవేశాన్ని రగిల్చాయి.

న్యాయం కోసం దోపిడీపైనే దోపిడీ!

మన్యం, మైదాన ప్రాంతాల కష్టజీవుల కన్నీళ్లు తుడవాలంటే, దోపిడీకి పాల్పడుతున్న ఆంగ్లేయుల భజనపరుల 'దోపిడీ'యే పరిష్కార మార్గమని దువ్వన్న నిశ్చయించుకున్నాడు. భూస్వాముల అక్రమార్గన, ఆంగ్లేయ అధికారుల సంపదను దోచుకోవడమే లక్ష్యంగా ప్రణాళిక రచించాడు. ఈ పథకం ఒక గ్రామానికో, ఒక జమీనుకో, ఒక ప్రాంతానికో పరిమితం కాకుండా ఉత్తరాంధ్ర అంతటా అమలుపరచాలని సంకల్పించాడు. అనుకున్నట్టుగానే దువ్వన్న జమీందార్లు, పెత్తందారుల, ఆంగ్లేయుల వెన్నులో వణుకు పుట్టించాడు. వారి ఇళ్లను, సంస్థానాలను, సామగ్రి భద్రపరిచే గోదాంలను, పాలనా స్థావరాలను దోచుకోవడం మొదలెట్టాడు. ఆయా ప్రాంత భూస్వాములకు, రాచరికపు ప్రతినిధులకు కునుకు లేకుండా చేశాడు.

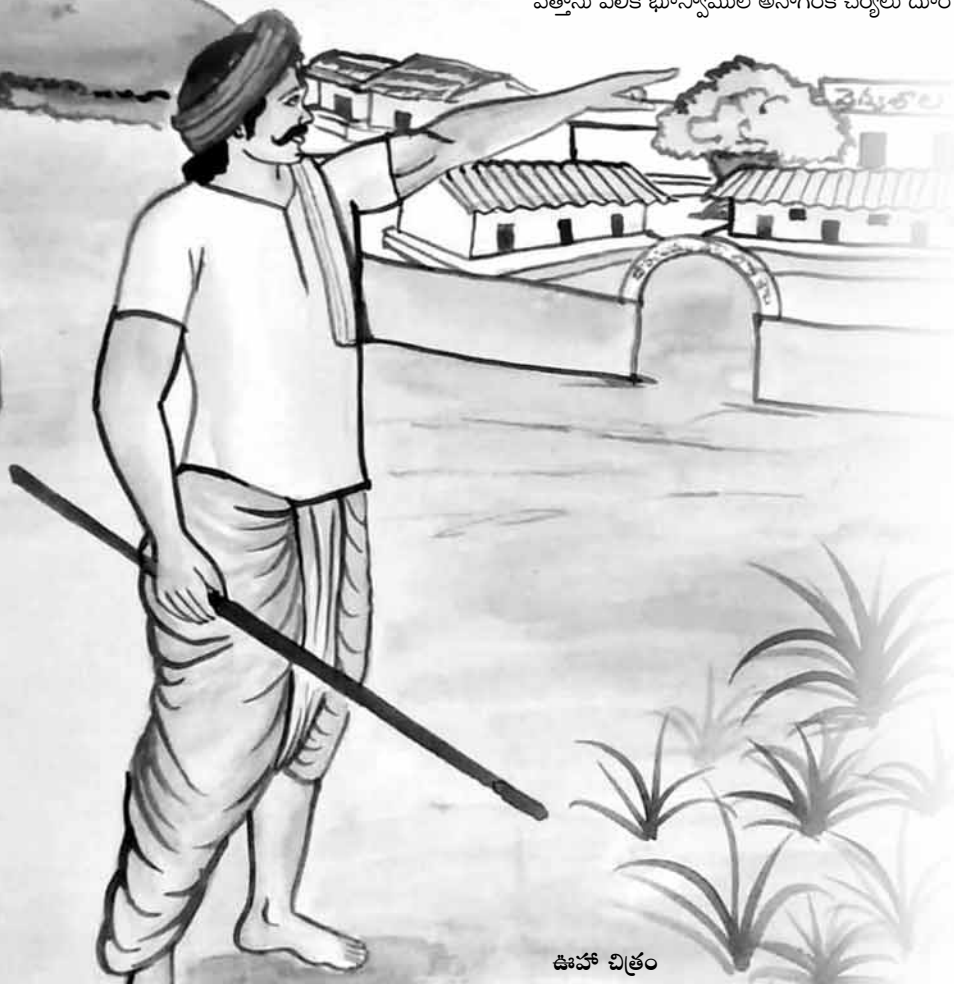
ఆంగ్లేయులకు ఫిర్యాదు

దువ్వన్న నుంచి తమను రక్షించాలని భూస్వాములు ఆంగ్లేయులకు ఫిర్యాదు చేశారు. అప్పటికే వారికి దువ్వన్న వైఖరి తలనొప్పిగా తయారైంది. దువ్వన్నను పట్టుకోవడానికి వ్యూహాలు, ఏర్పాట్లను ముమ్మరం చేశారు. రోజులు, నెలలు, ఏళ్లు గడుస్తున్నా చిక్కడం లేదు. అంతేకాదు దోపిడీలా ఆగలేదు! అల్లూరిలా ఆంగ్లేయ అధికారులకు కంటిమీద కునుకు లేకుండా చేశాడు. విసిగెత్తిపోయిన ఆంగ్ల ప్రభుత్వం 'దమ్ముంటే ముందే చెప్పి దోపిడీ చెయ్యి' అని ఒక సవాల్‌ను విసిరింది. భరతమాత బిడ్డ కదా ఆంగ్లేయుల నవాల్‌ను దువ్వన్న స్వీకరించాడు. దోపిడీల వరంపర వేగవంతం చేశాడు.

చెప్పినట్టే దోపిడీ... చెప్పమరీ దోపిడీ

అసమానమైన ధైర్య సాహసాలు పుణికిపుచ్చుకున్న దువ్వన్న ఏ ఇంటిని దోపిడీ చేయాలన్నా ముందే వారికి తానొస్తున్నానంటూ వర్తమానం పంపి మరీ దోపిడీ చేస్తుండేవాడు. దీంతో ఆయా ప్రాంత భూస్వాములు హడలెత్తిపోతుండేవారు.

కొన్ని సందర్భాల్లో ఆయా వర్తమానాలు ఇంటి తలుపులకు అంటించి మరీ దోపిడీలకు పాల్పడేవాడు. దీంతో దువ్వన్నను పట్టుకునేందుకు సాయుధ బలగాలు కూడా ఆంగ్లేయులు ఏర్పాటు చేసేవారు. ఇదే సమయంలో చీపురుపల్లి రాణా ఎన్‌బి అప్పల

షిహా చిత్రం

అంధవుడు దువ్వన్న

నాయుడుచే మరో ప్రతిపాదనను అధికారులు అమలు చేశారు. 'ముందుగా చెప్పి, ఆ విధంగా దోపిడీ చేసి, మా నుంచి తప్పించుకున్నట్టయితే తగు బహుమతి అందజేస్తాం' అని ప్రకటించారు. ఈ ప్రతిపాదనను కూడా స్వీకరించిన దువ్వన్న 'దోపిడీకి వస్తున్నాను... కాచుకోండి' అని సవాల్ విసిరారు.

తెల్లవారుతుండగా దోపిడీ

అప్రమత్తమైన అధికారులు, ఈసారి ఎలాగైనా దువ్వన్నను పట్టుకుని తీరాల్సిందేనని తమ సాయుధ బలగాలకు హుకుం జారీ చేశారు. సాలూరు పరిసరాల్లోని ఒక గ్రామంలో భూస్వామి ఇంటిపై దోపిడీకి వస్తున్నట్టు దువ్వన్న ముందుగానే తెలిపాడు. దీంతో ఊరి పొలిమేరల్లో బలగాలు పహారా కాశాయి.

బర్మా నుంచి తెప్పించిన కత్తితో దోపిడీలకు పాల్పడేవాడినని చెప్పిన దువ్వన్న ఆ దోపిడీల ద్వారా వచ్చిన సొమ్మును పేద ప్రజలకు ఎలా పంచుతున్నాడో పూసగుచ్చినట్టు వివరించాడు. దోపిడీ ధనంతో పేదలకు కట్టించిన ఇళ్లు, గిరిజన యువతకు చేసిన పెళ్లిళ్లు, ఆహారం కోసం అలమటిస్తున్న వారికి అందించిన పాప్టికాహార పదార్థాలు, పాఠశాలల ఏర్పాట్లకు ఇచ్చిన నిధులు వంటివి ప్రభుత్వ ప్రతినిధులకు కళ్లకు కట్టినట్టు వివరించాడు.

రాత్రంతా కళ్లలో ఒత్తులు పెట్టుకుని నిరీక్షించారు. దువ్వన్న రావడానికి సాహసించలేకపోయాడని బలగాలు భావించాయి.

కానీ, తెల్లవారుతుండగా దోపిడీ జరిగిందన్న సంగతి ఆ ఇంటి నుంచి తెలియడంతో పోలీసులు ఉలిక్కిపడ్డారు. చెప్పినట్లే దువ్వన్న వచ్చి, తన పని చక్కబెట్టుకుని వెళ్లిపోవడంతో ఆలోచనల్లో పడ్డారు. ఇక దువ్వన్నతో సవాళ్లు పనిచేయవని ఆంగ్లేయ అధికారులు తెలుసుకున్నారు. నాటి ప్రభుత్వం దువ్వన్న దొరను మర్యాద పూర్వకంగా సన్మానించి, దోపిడీ చేయడానికి కారణాలు అడిగి తెలుసుకుంది.

వాస్తవాలు చూపించిన సాహసి

ఆంగ్లేయ అధికారులను వెంటబెట్టుకుని వెళ్లిన

గున్న కృష్ణమూర్తి

దువ్వన్న... తాను దోపిడీ చేసిన ధనంతో ఉత్తరాంధ్రలోని ఊళ్లను అభివృద్ధి పరిచిన తీరును చూపించాడు. సాలూరు, మక్కువ, చీపురుపల్లి తాలూకాలోని గిరిజన పల్లెలు, అక్కడి ప్రజలు తన ద్వారా ఎలా సాయం పొందారో అధికారులకు తెలిపాడు. బర్మా నుంచి తెప్పించిన కత్తితో దోపిడీలకు పాల్పడేవాడినని చెప్పిన దువ్వన్న ఆ దోపిడీల ద్వారా వచ్చిన సొమ్మును పేద ప్రజలకు ఎలా పంచుతున్నాడో పూసగుచ్చినట్టు వివరించాడు. దోపిడీ ధనంతో పేదలకు కట్టించిన ఇళ్లు, గిరిజన యువతకు చేసిన పెళ్లిళ్లు, ఆహారం కోసం అలమటిస్తున్న వారికి అందించిన పాప్టికాహార పదార్థాలు, పాఠశాలల ఏర్పాట్లకు ఇచ్చిన నిధులు వంటివి ప్రభుత్వ

ప్రతినిధులకు కళ్లకు కట్టినట్టు వివరించాడు.

వీటన్నింటిని పరిశీలించిన అధికారులు దువ్వన్నను 'దొర'గా కీర్తించారు. అప్పటినుంచి 'దువ్వన్న దొర'గా ప్రసిద్ధిపొందాడు. ఏ కష్టం వచ్చినా దువ్వన్న దొరకు ఆయన తమ్ముడు రామన్న దొరతో ప్రజలు తమ బాధలు చెప్పుకునేవారు. దోపిడీ సంపదనంతటినీ బీద జనానికి దానం చేయడం ఆ కుటుంబానికి పరిపాటి అయింది.

అడుగులపై ఆంక్షలు!

తాము సన్మానాలు ఎన్ని చేసినా దువ్వన్న దొరలో మార్పు రాలేదని భావించిన అధికారులు, ప్రజల్లో తిరగడానికి వీల్లేదంటూ హుకుం జారీ చేశారు. 'జనజీవన ప్రవంతిలోనైనా ఉండు! లేకపోతే దోపిడీలు అయినా మాను!' అంటూ ఆదేశించారు. అయితే, పేద ప్రజల కోసమే నా జీవితం అంటూ అధికారుల ఆదేశాలను ధిక్కరించడంతో దువ్వన్నను పట్టుకుని ఉరితీశారు. దీనికి పన్నాగం ఢిల్లీస్థాయిలో జరిగిందని ఆనాడు ప్రచారంలో ఉండేది. ఆంగ్లేయుల నిరంకుశత్వ పాలనకు, అణగారిన వర్గాల గళం అణిచివేతకు దువ్వన్న ఉరితీత ఒక సాక్ష్యంగా మిగిలి పోయింది. తమ కన్నీళ్లు తుడిచే దొర ఇక లేరని

ఊహా చిత్రం

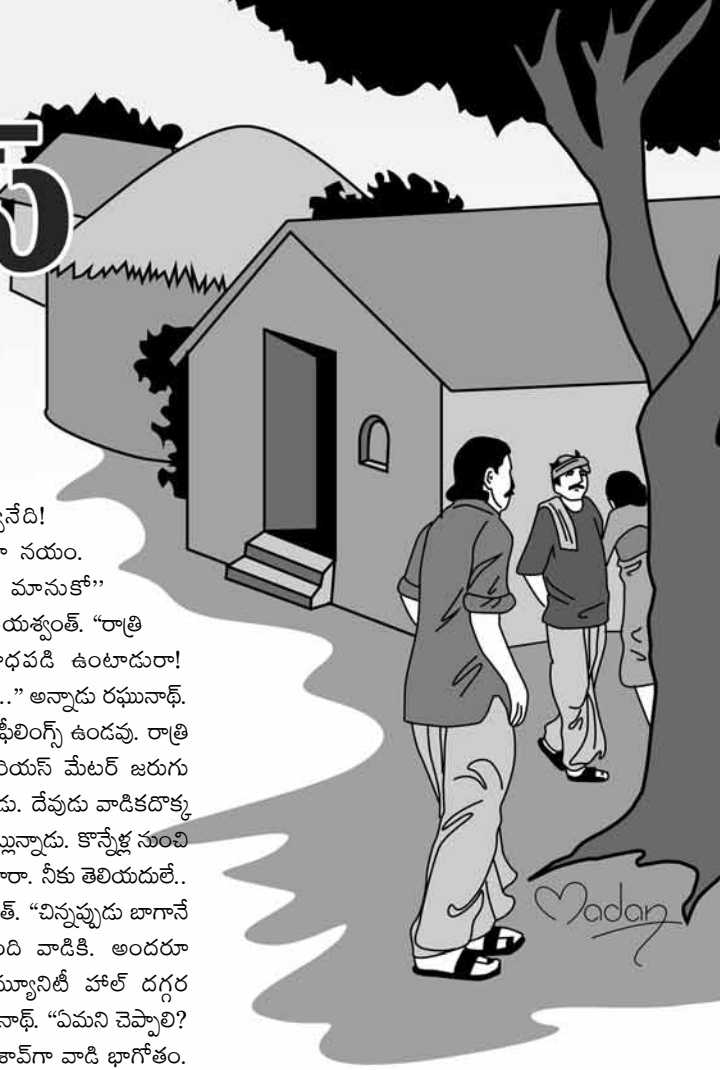
తెలిసిన బీదబిక్కిజనం గుండెలు బోరుమన్నాయి.

మన్యం వీరుడు అల్లూరి వారసత్వాన్ని, పౌరుషాన్ని కొనసాగించి, నాటి పోరాటపటిమకు గుర్తుగా మిగిలిన దువ్వన్న దొర వాస్తవ జీవితాన్ని, అతని దోపిడీల వెనుక ఉన్న కన్నీటి గాఢలను సమాజం ముందు ఉంచడంలో చరిత్రకారులు, పరిశోధకులు, రచయితలు, స్వాతంత్ర్యానంతర పాలకులు విఫలమయ్యారన్న విమర్శలు ఉన్నాయి. ఆంగ్లేయుల వెన్నులో వణుకు పుట్టించి, పేదల కన్నీళ్లు తుడిచిన మానవతావాది దువ్వన్న జీవితం గజదొంగగా, దోపిడీదారునిగా చిత్రీకరణకు గురికావడం విచారకరం.

కళింగాంధ్ర నేల, ఉత్తరాంధ్ర పల్లెల్లో పుట్టిన దువ్వన్న జీవితగాథ రాబోవు తరాలకు తెలియాలి. కాలగర్భంలో కలిసిపోతున్న ఆయన సాహస చరిత్రను నేటితరం వెలికితీయాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. దువ్వన్నను స్వాతంత్ర్య యోధుడిగా ప్రకటించి, అతని జీవితగాథ, పోరాటాలకు అధికారికంగా అక్షరరూపం ఇచ్చిననాడే ఉత్తరాంధ్ర ప్రతిష్ఠ పెరుగుతుంది. ఆదివాసీల ఆపద్బాంధవుడి జీవితం భావితరాలకు స్ఫూర్తిగా నిలుస్తుంది. ★

బ్లడ్ గ్రూప్

దొండపాటి కృష్ణ

“అది కాదురా రామ్! శీతాకాలం కదా!

బయట మంచుగా ఉందిరా. అందులో తిరిగితే పొద్దున్నే జలుబు చేస్తుందిరా. నా బ్లడ్ గ్రూప్ సపోర్ట్ చేయదని నీకు తెలుసు కదరా! ప్లీజ్ అర్థం చేసుకోండిరా! మీరు ఎంజాయ్ చేయండిరా. నేను చూస్తూ కూర్చుంటాను” వేడుకున్నాడు గోపాల్.

“ఎప్పుడు చూసినా ఏదో ఒక కారణం చెప్తా వేంట్రా! కోర్క్ చిందించేటప్పుడు కాని, ఎగిరేటప్పుడు కాని మాతో ఉండవు. రమ్మంటేనేమో ఆరోగ్యం పాడవుతుందంటావ్. ఇప్పుడు కూడా రావడం లేదు. అలాంటప్పుడు పార్టీ కెందుకొచ్చావ్ రా?” భావోద్వేగాన్ని నియంత్రించుకోలేని రామ్.. గోపాల్ మీదకెళ్లాడు.

‘బ్లడ్ గ్రూప్’ అనే మాట అక్కడున్న వారందరికీ పరిచయమే అయినా రఘునాథ్ కు మాత్రం కొత్తగానూ, వింతగానూ అనిపించింది. మనిషి కారణాలు చెప్పడం సహజమే. మనిషి మనుషులతో కాకుండా ఈ మధ్య కారణాలతో సావాసం చేస్తున్నాడు. బ్లడ్ గ్రూప్ నే కారణంగా చెప్పడం రఘునాథ్ మొదటిసారి వింటున్నాడు.

“చూడండిరా! ప్రపంచంలో వీడొక్కడికే ఈ బ్లడ్ గ్రూప్ ఉంది. మళ్లీ అదే పాట. వీడెప్పుడు మారాలి. వద్దన్నా పిలిచారు. వెస్ట్ అని చెప్పినా వినలేదు. చూశారుగా ఏమైందో.. పార్టీ మూడ్ మొత్తం పోయింది” అంటూ చిరాకు పడ్డాడు రామ్. “ఏయ్... ఆపరా.. వాడు బాధపడతాడు” అన్నాడు రఘునాథ్. “వాడు పార్టీ చెడగొట్టిన దాంతో పోల్చుకుంటే అదేం పెద్ద బాధ కాదులే” అంటూ వినరుగా పక్కకెళ్లిపోయాడు రామ్. ఎవ్వరేం మాట్లాడలేదు.

గోపాల్ కేదీ ఒక పట్టాన నవ్వుడు. అన్నింటికీ వంకలే! అతనే త్వరపడి పనిచేసుకుంటాడా అంటే దానికి ఏదో వంక. అతనికో పెద్దయ్యలే ఉంటుంది. దాన్ని వదలడు. ఏం మాట్లాడినా పెద్దయ్యలో లేదంటాడు. దాంతో చాలామంది స్నేహితులు అతనికి దూరమయ్యారు. కొత్తవారు స్నేహం చేయడానికి వెనకాడుతున్నారు. అతనెందుకలా మారిపోయాడో ఎవ్వరికీ తెలియదు.

* * *

“ఏంటి బాబు నువ్వనేది!

వాడింటికి వెళ్దామా? ఇంకా నయం.

అలాంటి పిచ్చి వసులు మానుకో”

హెచ్చరించినట్లుగా చెప్పాడు యశ్వంత్. “రాత్రి జరిగిన దానికి చాలా బాధపడి ఉంటాడురా! ఒకసారి పలకరిద్దాం పదరా...” అన్నాడు రఘునాథ్.

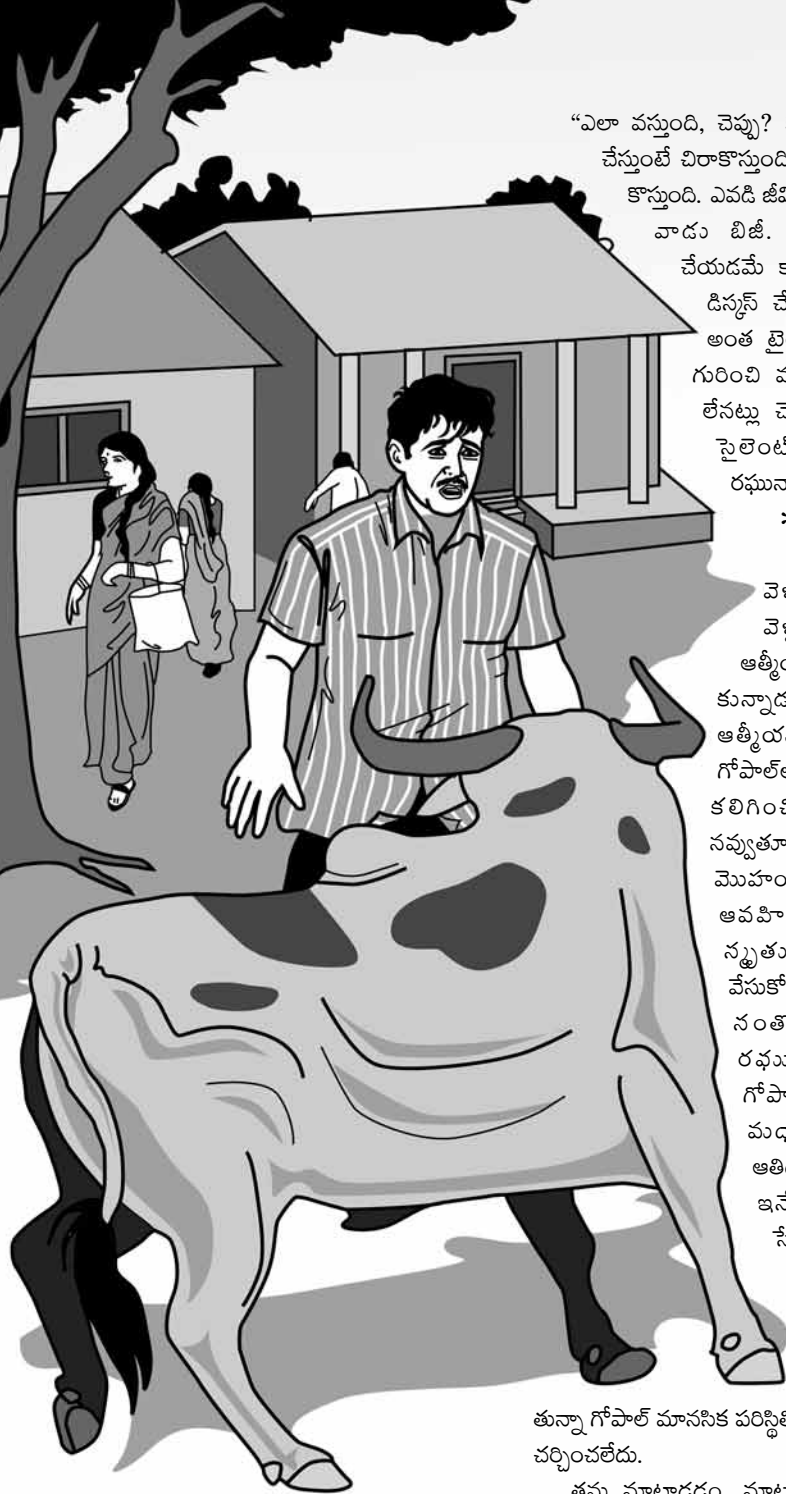
“నీ పిచ్చిగానీ, వాడికలాంటి ఫీలింగ్స్ ఉండవు. రాత్రి చూశావ్గా.. అక్కడంత సీరియస్ మేటర్ జరుగు తుంటే నవ్వుతూ కూర్చున్నాడు. దేవుడు వాడికదొక్క ఎక్స్ ప్రెషన్ మాత్రమే ఇచ్చినట్లున్నాడు. కొన్నేళ్ల సూచి నువ్విక్కడ ఉండడం లేదు కదరా. నీకు తెలియదులే.. ఊరుకో..” అన్నాడు యశ్వంత్. “చిన్నప్పుడు బాగానే ఉండేవాడు కదరా. ఏమైంది వాడికి. అందరూ ఇలాగే అంటున్నారు” కమ్యూనిటీ హాల్ దగ్గర కూర్చుంటూ అడిగాడు రఘునాథ్. “ఏమని చెప్పాలి? ఎన్నని చెప్పాలి? రాత్రి చూశావ్గా వాడి భాగోతం. ఏం మాట్లాడినా అదే గోల. కృష్ణాష్టమి పండుగ మనమెంత బాగా చేస్తారా. అరే... ఉట్టి కొట్టకూడ దంట. ఎగరకూడదంట. రంగునీళ్లు మీద పడకూడ దంట. పోనీ సైకిల్ రైడింగ్ కి ఎల్లామంటే అలసి పోకూడదంటాడు. చెరువులో ఈత కొట్టనంటాడు. కబడ్డీ ఆడనంటాడు. రన్నింగ్ చేస్తూ బస్సు ఎక్కుడు, వాడి ముందు ఆగితేనే ఎక్కుతాడు. బయటకెల్లాం రమ్మంటే, టైం కాని టైంలో రాకూడదంటాడు. చిన్నదెబ్బ కూడా తగలకూడదంట. ఒక్క బొట్టు రక్తమొచ్చినా ప్రమాదమేనంట.. బ్లడ్ గ్రూప్ సపోర్ట్ చేయదంటాడు. ఎలా వేగుతాం రా వాడితో. వాడికి O-ve (ఓ-నెగిటివ్) ఉంటే మనమేం చేస్తాం? ఆ బ్లడ్ గ్రూప్ వాళ్లందరూ ఇలాగే చేస్తున్నారా? వదిలేయ్ రా..” అవేశంగా చెప్పాడు యశ్వంత్.

“ఒకే... వాడలా ఉంటే మీరెందుకు మార్చడానికి ట్రై చేయరా?” సూటిగా అడిగాడు రఘునాథ్. “ఎన్నిసార్లని చెప్తారా... వాడు వింటేగా.. రామ్ గాడైతే ఎంతో ఓపిగ్గా చెప్పేవాడు. వాడు మారలేదుగాని వీడు మారిపోయాడు. ఎమోషన్ తప్పాడు. రాత్రందుకే ఫీల్ అయ్యాడు. ఇఖరికి వాడి అమ్మానాన్నలే వదిలేశారురా..” అంటూ మెల్లిగా చెవి దగ్గరికి వంగి చెప్పాడు యశ్వంత్. “వాడు

ఎప్పట్నుంచి అలా బిహేవ్ చేస్తున్నాడు?” వంగిన అతని మొహంలోకి చూస్తూ వివరాల కోసం అడిగాడు రఘునాథ్. “నువ్వు ఇంటర్ కంప్లీట్ చేశాక గ్రాడ్యుయేషన్ కోసం సిటీకి వెళ్లావ్గా... అప్పట్నుంచి...” వెనక్కి జరిగి, గట్టిగా ఊపిరి పీల్చుకుంటూ చెప్పాడు యశ్వంత్.

రఘునాథ్ ఇంటర్ పూర్తవగానే ఫైవెడువులకని హాస్టల్లో ఉండి చదివేలా సిటీలో ఏర్పాట్లు చేశారు అతని తల్లిదండ్రులు. అదే సమయంలో బ్యాంకు ఉద్యోగయిన అతని తండ్రికి కూడా ట్రాన్స్ ఫర్ అవడంతో మళ్లీ ఈ ఊరు రాలేదు. వాళ్లకిక్కడ ఐదు సంవత్సరాల అనుబంధముంది. గ్రాడ్యుయేషన్ తర్వాత పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేషన్, తర్వాత ఉద్యోగం రావడం చకచకా జరిగిపోయాయి. ఇన్నేళ్లకు గేట్-టు-గేర్డ్ నెలబ్రెషన్స్ చేసుకోవాలని ఆ ఊరి ఫ్రెండ్స్ అందరూ అనుకొని, రఘునాథ్ తో పాటు గోపాల్ నూ పిలిచారు. ఒక్కసారిగా గతం ఫ్లాష్ లా కదలాడింది.

“అప్పట్నుంచి ఎందుకిలా మారాడో ఎంక్వయిరీ చేశారా?” గతాన్ని పక్కనపెట్టి అడిగాడు రఘునాథ్. “మ్..మ్..మ్.... మొదట్లో అడిగి అడిగి ఊరుకున్నాం.

“ఎలా వస్తుంది, చెప్పు? కళ్లముందు వాడేదో చేస్తుంటే చిరాకొస్తుంది కాని ఆలోచనెందుకొస్తుంది. ఎవడి జీవితం వాడిది. ఎవడికి వాడు బిజీ. వాణ్ని ఎగతాళి చేయడమే కాని ఎవడైనా ఇలా డిస్టెన్ చేస్తున్నాడా? ఎవడికీ అంత టైం లేదురా!” అతని గురించి మాట్లాడడమే ఇష్టం లేనట్లు చెప్పాడు యశ్వంత్. సైలెంట్ అయిపోయాడు రఘునాథ్.

* * *

గోపాల్ ఇంటికి వెళ్లాడు రఘునాథ్. వెళ్లగానే గోపాల్‌ను ఆత్మీయంగా కౌగిలించుకున్నాడు రఘునాథ్. ఆ ఆత్మీయ ఆలింగనం గోపాల్‌లో ఏదో అలజడిని కలిగించింది. ఎప్పుడూ నవ్వుతూ కనిపించే అతని మొహంలో కొత్తదనమేదో ఆవహించింది. గత న్పుతులను నెమరు వేసుకోవడంతో ఓ రకమైన నంతోషం కలిగింది. రఘునాథ్ చాలాసేపు గోపాల్‌తోనే ఉన్నాడు. మధ్యాహ్నం వాళ్ల ఆతిథ్యం స్వీకరించాడు. ఇన్నేళ్లలో తన స్నేహితునితో కలిసి తినడం అతనిలో కొత్త అనుభూతిని కలిగించింది. ఇన్ని జరుగు

తున్నా గోపాల్ మానసిక పరిస్థితి గురించి రఘునాథ్ చర్చించలేదు.

తను మాట్లాడడం, మాటలు చెప్పడం కన్నా గోపాల్ చేతనే ఎక్కువ మాట్లాడించాడు రఘునాథ్. గోపాలేం చెప్పినా వ్యతిరేకించకుండా వింటూ కూర్చున్నాడు. ఇదంతా ఓ కంటితో గమనించిన గోపాల్ పేరంటిన్ “ఇంటిలోనే కూర్చుంటూ ఏం మాట్లాడుకుంటారు. కాస్త బయట తిరిగి రండి..” అన్నారు. ఈ సంఘటన వారిలో, ఎక్కడో ఆశలు రేకెత్తించింది. రఘునాథ్ పట్ల అప్పటికే ఏర్పడిన ఆరాధనా భావంతో “సరే” అని చెప్పి గోపాల్ లేచాడు.

“నిజంగానేనా... ఈ టైంలో బయటకంటే.. చలిగా ఉంటుందేమో..” అతని కారణాన్ని అతనిమీదే

ఓ అస్త్రంలా వదిలాడు రఘునాథ్. ప్రతిదీ నవ్వుతూ స్వీకరించే గోపాల్, దాన్నికూడా నవ్వుతూనే స్వీకరించాడు. “ఫర్లేదులే.. పదా రఘు.. అలా వెళ్తోద్దాం.. నేను వెళ్లి కూడా చాన్సాళ్లయిందిలే! మళ్లీ నువ్వు వస్తావో, రావో!” అన్నాడు గోపాల్. ఈ ఒక్క మాట రఘునాథ్ మీద గోపాల్‌కంత నమ్మక మేర్పడిందో తెల్పింది. ఈ ఒక్క మాట వాళ్లు కోరుకున్న దాన్ని నిజం చేసేలా కన్పించింది. వెంటనే వెయ్యి ఓట్లు శక్తితో, ఉత్సాహంగా లేచాడు రఘునాథ్. ఇంకా దాగున్న స్మృతులను బయటకు తీయడానికి వాళ్లు కలిసి చదువుకున్న హైస్కూల్ కెళ్లారు. చిన్న మొక్కులుగా పెట్టినవిప్పుడు పెద్ద పెద్ద చెట్లుగా మారి ఆహ్లాద వాతావరణాన్ని కల్గిస్తున్నాయి. పక్కనే కొత్తగా ఏర్పాటైన కళావేదికపై కూర్చుని అప్పటి రోజులు గుర్తు చేసుకున్నారు. తీపెక్కువైతే చేదవుతుందని, చల్లదనమెక్కువైతే వేడి పుడుతుందని గ్రహించిన రఘునాథ్ అక్కడ్నుంచి సెలవు తీసుకున్నాడు.

* * *

తర్వాతి రోజు ఉదయాన్నే రోడ్డుమీద నడుస్తున్న గోపాల్‌కు ఎదురుగా ఎద్దు పరిగెత్తుకుంటూ రావడం కనిపించింది. ఒక్కసారిగా అతనిలో భయాందోళనలు కలిగి వెనక్కి తిరిగి పరిగెత్తాడు. ఆ హడావుడిలో పక్క వీధినుండి వస్తున్న మోటార్ బండి గోపాల్‌ను గుద్దింది. వేగంగా రావడంతో గోపాల్‌కు బాగానే దెబ్బలు తగిలాయి. రక్తస్రావం అయ్యింది. రక్తాన్ని చూడగానే స్పృహ తప్పి పడిపోయాడు గోపాల్.

విషయం ఊరంతా వ్యాపించడంతో రఘునాథ్, రామ్, యశ్వంత్‌లు కూడా హాస్పిటల్ కెళ్లారు. సాయంత్రానికి గోపాల్ స్పృహలోకొచ్చాడు. అతని పక్కనే అతని తల్లిదండ్రులను, స్నేహితులను చూసేసరికి అతనికి కన్నీళ్లు ఆగలేదు. అందరూ ఓదార్చే ప్రయత్నం చేశారు కాని రఘునాథ్ మాత్రం ఏం మాట్లాడకుండా చూస్తూనే ఉన్నాడు. ఈ రెండు రోజుల్లో అతని మనసుకు దగ్గరైన రఘునాథ్ ఏం మాట్లాడకుండా ఉండడం గోపాల్‌ను ఆలోచనల్లో పడేసింది. రఘునాథ్‌ను ఏదన్నా మాట్లాడమని అడిగాడు గోపాల్.

“మీ అందరికీ ఓ విషయం చెప్పాలి! వీడెందుకిలా మారిపోయాడో మీకిప్పుడు తెలియాలి.” అంటూ గొంతు సవరించుకున్నాడు రఘునాథ్. “నీకు తెలుసా రఘు? ఏంటిది?” దాదాపుగా అందరూ ముక్త కంఠంతో అడిగారు. అందరివంకా చూస్తున్నాడు గోపాల్. “అది వాడి బ్లడ్ గ్రూప్..!” అన్నాడు రఘునాథ్, బెడ్ పక్కనే కూర్చుంటూ. “వాట్...! నువ్వు కూడా ఏంటిరా అదే పట్టుకుని వేలాడుతున్నావ్! ఈ టైములో జోక్స్ ఏంటి రఘు?” కోప్పడుతూ అడిగారు స్నేహితులు. “రియల్లీ... వాడిది ‘O-ve’ (ఓ-నెగిటివ్). ఈ బ్లడ్ గ్రూప్ వెయ్యిలో ఒకటికైనా ఉంటుందో లేదో చెప్పలేం. అంత రేరే బ్లడ్ గ్రూప్

వాడేదన్నా చెప్పేనేగా తెలిసేది! పెళ్లి చేస్తే మారతాడానుకుంటే, వచ్చినమ్యాయిని ఇబ్బంది పెట్టడం దేనికని ఊళ్లో ఎవరో అన్నారంట, సంబంధాలు రావడం ఆగిపోయాయి..” వాయిస్ తగ్గించి చెప్పాడు యశ్వంత్. “ఏదన్నా ఒక విషయం జరిగిందంటే దాని వెనుక ఏదో ఒక కారణం ఉండే ఉంటుందిరా... కారణం లేని విషయమేదీ ఈ వ్రవంచంలోనే లేదు. అనలెండుకు అలా ఆలోచించలేదు మీరు?” ఆవేదన చెందుతూ అడిగాడు రఘునాథ్.

రా అది" అన్నాడు రఘునాథ్. "వాడి బ్లడ్ గ్రూప్ గురించి అందరూ చెప్పుకునేదే కదరా..! దానికి, వీడి బిహేవియర్ కు సంబంధమేంటి?" విసుగ్గా అడిగాడు యశ్వంత్.

"చెప్తా.... మీరు డిగ్రీలో ఉండగా బ్లడ్ డొనేషన్ క్యాంపు జరిగిందంటగా.. అక్కడ వీడు కూడా బ్లడ్ ఇడ్డామని వెళ్ళాడంట. అక్కడ వీడి బ్లడ్ గ్రూప్ చెక్ చేసి, దాని గురించి చెప్తూ కోటిలో ఒకడికి ఈ బ్లడ్ గ్రూప్ ఉంటుందని, చాలా జాగ్రత్తగా ఉండమని, బొట్టు రక్తం పోయినా మళ్ళీ దొరకదని, బ్లడ్ బ్యాంకులలో కూడా దొరకడం కష్టమని, బ్లడ్ దొరక్కపోతే అంతే సంగతులని, ఎవ్వరికీ ఇవ్వద్దని, ఇంకొకరి దగ్గర తీసుకోవద్దని ఇంకా ఏవేవో చెప్పాడంట అక్కడ బ్లడ్ కలెక్ట్ చేస్తున్న అటెండర్. అది వాడిలో బాగా నాటుకుపోయింది. చుక్క రక్తం బయటకు పోయినా మళ్ళీ దొరక్క చనిపోతానేమోనని భయపడి, వాడే పని చేయడం లేదు రా..!" అదీ సంగతి అన్నట్లు చూస్తూ క్లుప్తంగా జరిగినదంతా చెప్పాడు రఘునాథ్.

"ఓ.... అదా సంగతి..! మ్..మ్.. ఆ రోజు అక్కడే మేం కూడా ఉన్నాం కదరా..! మాకెవ్వరికీ ఒక్కమాట కూడా చెప్పనే లేదు. చెప్పొచ్చుకదరా గోపాల్. నేనెన్ని సార్లు అడిగాను నిన్ను?" గతాన్ని గుర్తు చేసుకుంటూ అడిగాడు రామ్.

"చూడరా గోపి.... నాది B-ve (బి-నెగటివ్), నీది O-ve (ఓ-నెగటివ్). నాది కూడా నెగటివ్ అని నేను నెగటివ్ పనులు చేస్తున్నా? లైఫ్లో సెటిల్ అవడానికి ఏమేమి కావాలో అవన్నీ ఎర్రెంజ్ చేసుకుంటున్నాను. బాగా చదువుకున్నాను. ఉద్యోగం వచ్చింది. ఫ్యామిలీతో స్పెండ్ చేస్తున్నాను. వాళ్లు చెప్పినట్లే నడుచుకుంటున్నాను. వాళ్లను బాధ పెట్టకుండా నడుచుకుంటే వాళ్లకదే కోటి రూపాయల

ఇలా చూడు గోపి... వాడెవడో ప్రాక్టీస్ చేసేవాడు చూసీ చూడకుండా చెప్పిన దాన్ని నమ్మి కనీసం మనోక్లతో ఒకసారి కూడా డిస్కస్ చేయకుండా నీలోనే నువ్వు బాధపడిపోయి పదేళ్ల జీవితాన్ని నాశనం చేసుకున్నావ్. ఎప్పుడైనా ఒకడు ఏదన్నా చెప్తే, అందులో నిజమెంతుందో ఆలోచించు. ఎనాలసిస్ చెయ్య. నమ్మలో వద్దో డిస్టెండ్ అవ్వు. నేను జాబ్ చేయాలని డిస్టెండ్ అయ్యాను. చేస్తున్నానా లేనా? వీడికది నచ్చక బిజినెస్ చేస్తున్నాడా లేదా? మనమేంటో, మన శక్తేంటో తెలుసుకోలేనప్పుడే బలహీనులమై ఎవడో చెప్పింది నమ్మేస్తాం. అలా నువ్వు నమ్మకు. ఇప్పటికైనా మించిపోయిందేం లేదు. నువ్వు సాధిస్తావని నాకు తెలుసు.

సంపాదనరా. వాళ్లే కదరా మన క్షేమం కోరేది.

[ఫెంట్స్ అంటావా... వాళ్లతో పాటు సరదాగా తిరిగాను. అటు ఆదాను. నచ్చినట్లున్నాను. నువ్వు మాత్రం ఈ కారణాలతో ఇవన్నీ మిస్ అయిపోయావు చూశావా? ఈ రోజు రిపోర్ట్ చూశానుగా, నీ బ్లడ్ గ్రూప్ o+ve (ఓ-పాజిటివ్). ఆ రోజు క్యాంపులో ప్లస్ (+)ను మైనస్ (-) గా చూసి అతను పొరపాటు పడుంటాడు లేదా ప్రింటింగ్ సరిగ్గా పడి ఉండదంతే! సరే... అతను చెప్పిందే నిజమనుకుందాం. మరి ఈ విషయం తెలియక ముందు నువ్వు స్కూల్లో కిందపడి దెబ్బలు తినలేదా? నీకు రక్తం కారలేదా? ఈరోజు యాక్సిడెంట్ అయ్యి రక్తం పోయింది. ఏమన్నా అయ్యిందా? లేదు కదా! అప్పుడు లేనిది క్యాంపులో వాడు చెప్పగానే ఎలా అయిపోతుందో ఒకసారి ఆలోచించరా గోపి. ఈ రోజు రక్తం పోయినా నీ బ్లడ్ గ్రూప్ నే తీసుకొచ్చి నీకు ఎక్కించారా, లేదా? అంటే నీ సమస్యకు పరిష్కారం ఉందా, లేదా? దేవుడు సమస్యను సృష్టించినప్పుడే దాని పరిష్కారాన్ని కూడా సృష్టించి తిరుతాడు. అది తెలిసివాళ్లు నీలా కెరీర్ పాడుచేసుకుంటారు.

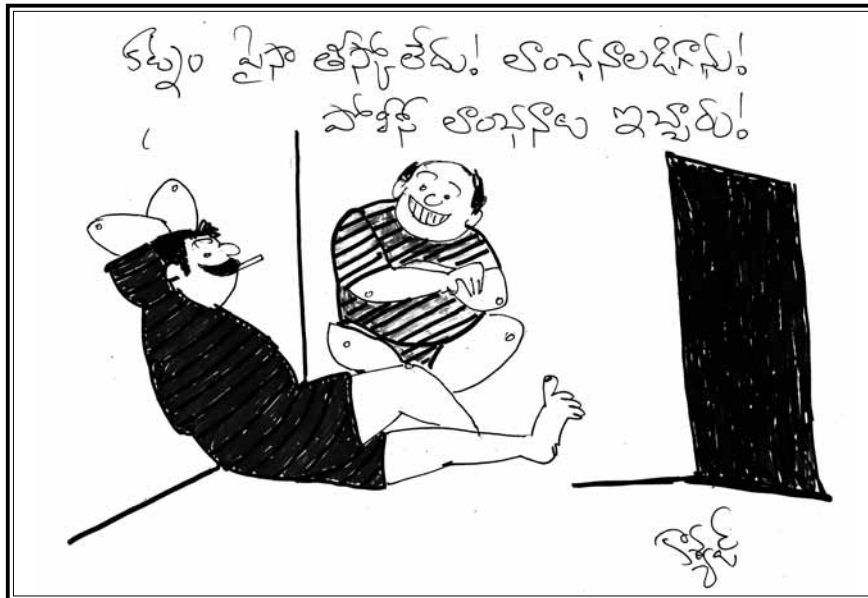
మనలో మనకే కాదు, ఎవ్వరికీ తెలియని శక్తి సామర్థ్యాలుంటాయి గోపి. వాటిని తెలుసుకున్నప్పుడు నలుగురికీ అందనంత ఎత్తులో ఉంటాం. సైకిల్ ను

తొక్కేది ఆ రెండు కాళ్లే. బండిని, కారుని నడిపేది ఆ రెండు కాళ్లే. అలాగే గూడ్సు బళ్లను, రోడ్డు రోలరును నడిపేది ఆ రెండు కాళ్లే. ఎలా సాధ్యమైంది? మన లక్ష్యాన్ని బట్టే మనలో శక్తి సామర్థ్యాలు బయటకొస్తాయి. మనం మంచి చేయాలనుకుంటే మంచి జరుగుతుంది. చెడు చేయాలనుకుంటే చెడు జరుగుతుంది. అంటే ఆలోచన మనదే..! ఆచరణా మనదే..! అంతా మనలోనే ఉంది కదా..!

ఇలా చూడు గోపి... వాడెవడో ప్రాక్టీస్ చేసేవాడు చూసీ చూడకుండా చెప్పిన దాన్ని నమ్మి, కనీసం మనోక్లతో ఒకసారి కూడా డిస్కస్ చేయకుండా నీలోనే నువ్వు బాధపడిపోయి పదేళ్ల జీవితాన్ని నాశనం చేసుకున్నావ్. ఎప్పుడైనా ఒకడు ఏదన్నా చెప్తే, అందులో నిజమెంతుందో ఆలోచించు. ఎనాలసిస్ చెయ్య. నమ్మలో వద్దో డిస్టెండ్ అవ్వు. నేను జాబ్ చేయాలని డిస్టెండ్ అయ్యాను. చేస్తున్నానా లేనా? వీడికది నచ్చక బిజినెస్ చేస్తున్నాడా లేదా?

మనమేంటో, మన శక్తేంటో తెలుసుకోలేనప్పుడే బలహీనులమై ఎవడో చెప్పింది నమ్మేస్తాం. అలా నువ్వు నమ్మకు. ఇప్పటికైనా మించిపోయిందేం లేదు. నువ్వు సాధిస్తావని నాకు తెలుసు. నా మాట విని మంచి బిజినెస్ స్టార్ట్ చెయ్య. మీ అమ్మానాన్నల హెల్త్ తీసుకో" గోపాల్లో మార్పు వచ్చేలా వాస్తవాలు చెప్పాడు రఘునాథ్.

"మేమెన్ని సార్లు అడిగినా నోరెప్పులేదు వీడు. ఆ అటెండర్ గాడి తోలు తీయాలి" అంటూ కాస్త ఆవేశపడ్డారు గోపాల్ తల్లిదండ్రులు. "ఆగండి ఆంటీ.. మీరు ఆవేశపడకండి. గోపాల్ మారడం మనకిప్పుడు కావాలి" సర్దిచెప్పాడు యశ్వంత్. జీవితంలో అతిపెద్ద ఎదురుదెబ్బలాంటి సంఘటన జరిగినప్పుడు మనిషిలో కచ్చితంగా మార్పు వస్తుంది. అప్పుడు నెగ్గుకూరాలనే కని పెరుగుతుంది. గోపాల్ కళ్ల వెంట నీళ్లు నుదులు తిరగడం మొదలైంది. "ఏమైంది బాబు?" అంటూ గోపాల్ తల్లి కన్నీళ్లు తుడిచింది. "నన్ను క్షమించమూ! సారీ నాన్నా.. నా తప్పు తెలుసుకున్నాను. సారీరా... మిమ్మల్ని చాలా ఇబ్బంది పెట్టాను. నన్ను క్షమించండి." అంటూ పశ్చాత్తాపంతో అడిగాడు గోపాల్. "నీ లైఫ్ స్టార్ట్ అయ్యింది గోపి. నిన్నెవరూ ఆపలేరు" అంటూ ఆనందభాష్యాలతో చెప్పారు స్నేహితులు. ★

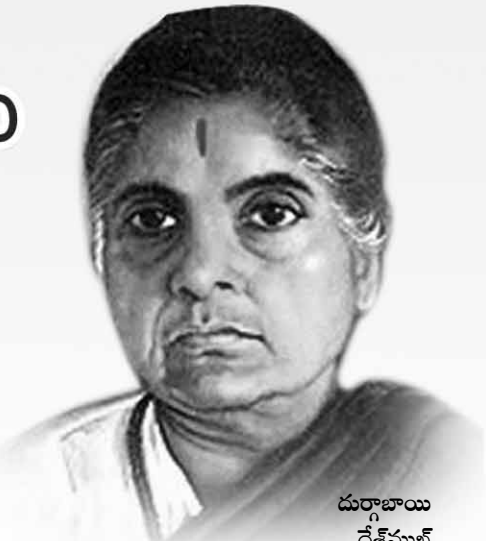
గాంధీ అనువాదకురాలు

గాంధీగారిని నేను మొట్టమొదటి సారిగా చూడడం రాజమండ్రిలో. అదే మొదటిసారి అనుకుంటాను ఆయన రాజమండ్రికి రావడం. అసలు ఆంధ్రదేశానికి రావడమే మొదటిసారి అయి ఉండవచ్చు. నాకప్పుడు పదకొండేళ్లు. రాజమండ్రిలో మా అన్నయ్య పెండ్లి అయితే అక్కడకు వెళ్లాను నేను. ఆ సభలో ఆయన మాట్లాడుతుంటే ఏదో ఒక పెద్ద ఆవేశంలా పుట్టుకు వచ్చింది. గాంధీజీపీ ఒకటి ఎక్కడ నుండో సంపాదించి జనసమాహారంలోకి వెళ్లగలిగాను. వెళ్లి, ఆయన కూర్చున్నచోట, ఈ వసూలు చేసిన దబ్బంతా అక్కడ పోసి, దాంతోపాటు నా మెడలో ఒక చిన్న బంగారు గొలుసు ఉంటుండేది, అది కూడా తీసేసి అక్కడ పెట్టాశా. ఆయనకు ఇలా నమస్కారం చేస్తూంటే నా చేతులు పట్టుకున్నారు. వట్టుకున్న నా చేతులకు రెండు బంగారు గాజులుండేవి. అవి తీసేశారు. “ఇస్తావా నాకు” అని అడిగారు. ‘అవి మీవే’ అన్నాను. తర్వాత గాంధీగారు మళ్లీ 1924లో ఆంధ్రదేశానికి వచ్చారు. ఆ మాటు ఎప్పుడు ఆంధ్రదేశానికి వచ్చినా కూడా ముందు కాకినాడ ఒకసారి వచ్చి వెళ్లుతుండేవారు. తర్వాత సీతానగరంలో బ్రహ్మజ్యోస్ఫుల సుబ్రహ్మణ్యంగారు స్థాపించినటువంటి ఆశ్రమంలో ఆయన వారంతానికి (weekend) ఒక రోజు అక్కడ గడుపుతూ ఉండేవారన్నమాట.

1925లో ఆయన కాకినాడ వచ్చినప్పుడు నాకు 14 ఏళ్లు ఉండేవి. నాకు చాలామంది స్నేహితులు దేవదాసీలలోనూ, తరువాత ముస్లిం స్త్రీలలోనూ, హరిజనులలోనూ ఉంటుండే వారు. ఏ విధంగానైనా ఒక్కసారి గాంధీగారిని ఈ స్త్రీల సభ వేరే పెట్టి అక్కడికి తీసుకురావాలనే సంకల్పం ఒకటి ఉంటుండేది నాకు. కారణం ఏమంటే దేవదాసీలుగాని లేక ముస్లిం స్త్రీలుగాని సాధారణంగా జరిగేటటువంటి బహిరంగ సభలకు రావడం వాళ్లకు అలవాటు కాలేదు. ఎప్పుడూ అట్లా వాళ్లు వెళ్లేదు కూడా. అందుచేత నాతో వాళ్లు అనేకసార్లు అన్నారు. “నువ్వు గాంధీగారి కథలు అంతబాగా చెపుతుంటావు గదా. ఒకసారి ఆ గాంధీగారితో చెప్పి, ఆయనను మేము చూడాలి. అంటే వేరే ఒక మీటింగు మనం పెడితే వస్తారా ఆయన” అని అడిగారు. ఈ మాటే నేను వెళ్లి, మన ఆంధ్రదేశ నాయకులతో చెప్పాను. “ఈ సారి గాంధీగారు కాకినాడ వస్తున్నారు గదా, అంచేత ఆయన్ని పెద్ద ఊరేగింపుతో మీరు తీసుకెళ్లనున్నారు. స్టేషన్ నుంచి టోనహాల్ దాకా మేము ఈ ఉత్సవం ఏర్పాటు చేసేం. అందుచేత ఈ మధ్యలో ఉండేట టువంటి ఏదో ఒక జాగాలో మీ స్త్రీలకు వేరే ఒక

బహిరంగ సభ అని పెట్టినట్లయితే బాగుంటుంది” అని అడిగితే, అది అంతా వీలవదు. కారణం, ఆయనకు ఉండే టైమే చాలా తక్కువ. రెండు మూడు గంటలు ఉంటున్నారు ఆయన కాకినాడలో. ఈ రాత్రికి మనం చోడవరం, వేలంగి, రామభద్రాపురం చేరిపోవాలి. అందుచేత దానికి వీలుండదు అని. అంటే “ఆ మూడు గంటలు ఉంటున్నారు గదా పోనీ మూడు నిమిషాలైనా మీరు ఇస్తే బాగుంటుంది. ఎందుకంటే, ఆయన చెప్పినటువంటి పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమంలో ముఖ్యంగా ఆయన కోరేది స్త్రీల అభివృద్ధి, హరిజనులు, తరువాత దేవదాసీ సంస్కరణ, ఆ తరువాత ముస్లిం స్త్రీలలో ప్రభోధం అని అంటున్నారు గదా. ఆయనే చాలా సంతోషిస్తారు. అందుచేత మీరు చెప్పి చూడండి” అన్నాను. మొత్తం మీద ఎలాగైతేనేం, ఒక కండిషన్ మీద వాళ్లు ఒప్పుకున్నారు. ఐదువేల రూపాయలు నీవు కలెక్షన్ గనుక ఇస్తే, అది గాంధీగారికి ఘండుగా గనుక ఇస్తే, ఆయన్ని మేము ఒప్పిస్తాం అన్నారు. సరే నేను పెద్ద ఆవేశంతో దానికేమిలెండి, అది నిమిషంలో చేసేస్తా అని చెప్పా. అప్పటికలా చేస్తామనేటటువంటి ధైర్యం నాకు ఎలా వచ్చిందో నాకే తెలియదు. కాని, మాట అనేశాను. అది ఎలాగా అని చెప్పి మాత్రం ఒక పెద్ద బెంగ పట్టుకుంది.

తరువాత, నేను మా సంఘం వాళ్లనందరినీ కలుసుకున్నా కలుసుకొని, ఆయన వస్తారు, కాని, మనం ఏమో ఇలా చెయ్యాలట. ఐదు వేల రూపాయలు మనం వసూలు చేయాలట. ఎలా చేయడం? అన్నా. చేసేస్తాం, అది చెయ్యలేక పోతామా? అని అన్నారు అందరూ కూడా. మొత్తం మీద ఒక వారం రోజుల్లో మేము అనుకున్నట్లుగా ఐదువేల రూపాయలు వసూలు చేసేం. ఇలా నేను చేయగలుగుతానని మన నాయకులు ఎవరూ అనుకోలేదు. ఏదో కొంచెం హాస్యాస్పదంగా మనం అనేస్తే తను చేసిందా అనుకున్నట్లుగా ఆ ధోరణిలోనే బహుశా వాళ్లు ఉన్నట్లున్నారు. ఇది వెళ్లి నేను చెప్పేటప్పటికీ, వాళ్లకు చాలా ఆశ్చర్యం అయింది. “నువ్వు ఎక్కడ చేస్తావు ఈ మీటింగ్” అన్నారు. అది ఒక పెద్ద గండం. నాకు మా హెడ్ మాస్టర్ గారి మీద నమ్మకం ఉంది. శివయ్యకాస్త్రి గారిని, ఆయన దగ్గరకు వెళ్లి మా మహిళ పాఠశాల ఆవరణలో పెడదామండీ అని అంటే ఆయన ఒప్పుకుంటారు అని నేను అనుకోలేదు. ఆయన అన్నారు - తప్పకుండా తీసుకురా, ఆయన పాదం పెడితే మనం పవిత్రం అయిపోతాం అన్నారు. కాని, మాష్టరు గారూ, పోలీసు వాళ్లు మిమ్మల్ని ఉద్యోగంలోంచి తొలగిస్తారేమోనంటే “పోతే పోయింది నీకే ఉంది అనుకున్నావా ధైర్యం,

దుర్గాబాయి దేశ్ముఖ్

నాకూ ఉంది” అన్నారు.

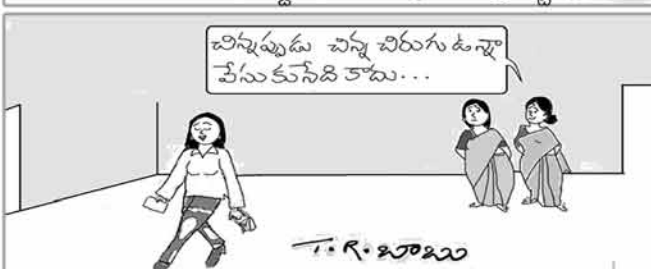
ఇక గాంధీగారు వచ్చేరోజు వచ్చింది. అక్కడ అద్భుతం అయినటువంటి సభ జరిగింది. సరిగ్గా ఐదు నిమిషాలూ అక్కరలేదంటే, మూడు నిమిషాలు చాలునన్నాను. సరి ఈ నాయకులందరూ కూడ ఆయనతోబాటు ఈ సభలోకి వచ్చేసారు. ఆయనకు ఈ నిధి అంతా తీసుకెళ్లి సమర్పణ చేయించాం. తరువాత ఈ దేవదాసీలకూ, ఈ ముస్లిం స్త్రీలకూ ఎంత ఆవేశం వచ్చిందో అంటే, ఆయన ముఖం చూడగానే బంగారం, తరువాత వజ్రాల దుద్దులూ, అనేక రకాలుగా వాళ్ల ఒంటి మీద ఉండేటటువంటి అభరణాలన్నీ ఇచ్చేసేరన్నమాట. ఒక నిలువు దోపిడిలాగ ఇచ్చేశారు. ఇచ్చేటప్పటికలా గాంధీగారికే చాలా ఆశ్చర్యం వేసింది ఇది.

తరువాత ఆయన ఇంకో ఉపన్యాసం మొదలు పెట్టారు. ఐదు నిమిషాలు అయింది, పదయింది, పదిహేనుయింది, అరగంట దాటి పోతూంది. మన నాయకులందరూ నాపైన వళ్లు వటావటా కొరుకుతున్నారు. నేను చేప్పేను, నేనేమీ చేయలేదండీ, ఆయన మాట్లాడుతున్నారు. అన్నీటికన్నా ముఖ్యమైంది. ఏమిటంటే, ఆయన హిందీలో చెపుతుంటే, నేను తెలుగులోకి తర్జుమాచేసి చెపుతున్నాను. మీటింగు అయిపోయింది. ఆయన వెళ్లబోయే టైంలో మేము అందరం వెళ్లి గుమ్మం దగ్గర ఆయనకు నమస్కారం చేస్తున్నాం. ఆయన కారెక్యారు. కస్తూర్బా గాంధీ కూడ కూర్చున్నారు కారులో. నేను సెలవు తీసుకుంటాను బాపూ అని చెప్పగా, వెళ్లడమేమిటి? నీవు కారెక్కు అన్నారాయన. కొండా వెంకటప్పయ్యగారు కారు ఎక్కుతుంటే, వెంకటప్పయ్యగారూ, మీరు వెనకాల కారులో రండి ఈ అమ్మాయి వస్తుంది నాతోను. ఆనాటి నుంచీ ఒక విధమైన శాసనం నాకు, గాంధీగారిటు ఆంధ్రదేశానికి వచ్చినప్పుడల్లా ఆయనకు - ఒక విధమైన ఆఫీషియల్ ట్రాన్స్ లెటర్ అన్నమాట. హిందీలో ఆయన చెప్పిన ఉపన్యాసాలు అన్నీ తెలుగులో చెప్పడానికి తగిన అవకాశం ఒకటి వచ్చింది.

నాకు తెలియక అడుగుతున్నా! భారత్, రఘు, అమెరికా వేశాయి కాకిత్ ఇండుడు చేయజూతున్నాయి, ఏది కేయంతుకొనుంటాడు డాక్టర్ గారూ?

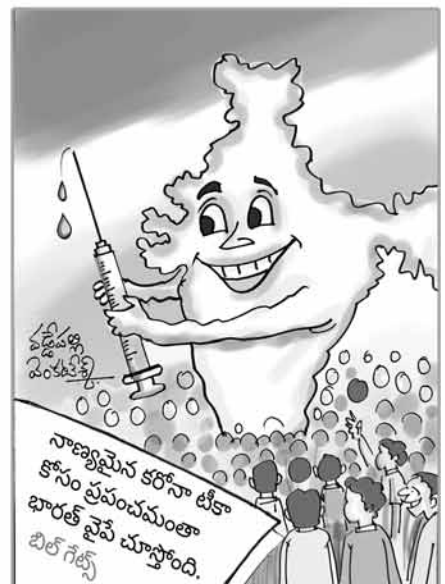

ఎవరు ఏజెంట్?

పశ్చిమ బెంగాల్ రాజకీయమే వేరు. ఆ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి మమతా బెనర్జీ శైలి మరి మరి వేరు కదా! లోక్ సభలో కాంగ్రెస్ పక్ష నాయకుడు, విపక్ష నేత అధీర్ చౌధురి కూడా ఆ ఎత్తుకు ఎదగాలని బాగా యాతన పడుతున్నారు. అసలే కొత్త బిచ్చగాడు కూడాను. ఈ మధ్యనే ఆయన బెంగాల్ కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు అయ్యారు. అయ్యారు అంటే అర్థం సోనియా చేత నియమితులయ్యారు. కాబట్టి తన ప్రతాపం ఏమిటో రాష్ట్ర ప్రజానీకానికి, పనిలో పనిగా మూలవిరాట్ సోనియాగాంధీకి ఆట్టే ఆలస్యం చేయకుండా నిరూపించుకోవాలన్న తపన ఆయనలో సహజం. దీనికి తోడు ముఖ్యమంత్రి మమతా బెనర్జీ పార్టీ టీఎంసీకి గిల్లడం అంటే చాలా సరదా. అలాంటిది వేరే వారు గిల్లితే ఆ పార్టీ మిన్నకుండి పోతుందా? సమస్యే లేదు. అసలు మీ హయాంలో బీజేపీ రాష్ట్రంలో విస్తరించిందో చర్చించడానికి దమ్ముంటే రావాలి! అని అధీర్ దీదీకి సవాలు విసిరారు. ఇంకో రహస్యం కూడా చెప్పారాయన. మమత బీజేపీకి అతిపెద్ద ఏజెంట్ అట. దీనికి నిదర్శనం ఏమిటంటే, సీఎ బిల్లు మీద ఓటింగ్ సమయంలో టీఎంసీ ఎంపీ గైర్జాబారు కావడమే అన్నారాయన. దీదీ అంతటి వారు ఓటు వేయమని ఆదేశిస్తే ఎవరైనా ఎగ్గొట్టగలరా? అన్నదే అధీర్ అనుమానం.

అసలు గొడవ ఏమిటో అంటే, బెంగాల్ లో కాంగ్రెస్ బీజేపీతో చేతులు కలిపిందని టీఎంసీ నేతలు ఎవరో దేశ రాజధానిలో ప్రకటించారట. ఢిల్లీలో అయితేనే జాతీయ వార్త అవుతుంది. అందులో తప్పే ఉంది? దాని మీదనే అధీర్ కి బోలెడంత కోపం వచ్చింది. అసలు బీజేపీ ఎప్పుడు ఇలా ఊడలు వేసేసిందో నాతో చర్చకు సిద్ధమా అంటూ మరొక ఉప సవాలు కూడా సంధించారు అధీర్. ఆ పార్టీకి అంతటి చోటు కల్పించింది మీరే కదా అంటున్నారు అధీర్.

ఇంతకీ ఎవరు బీజేపీ ఏజెంట్? వారిలో ఎవరు పెద్ద ఏజెంట్? ఇది కూడా తేలాలి. ఈ విషయం ఎంత తొందరగా తేల్చుకుంటే అంత మంచిది. వచ్చే సంవత్సరమే అక్కడ ఎన్నికలు.

నమస్కారం భారతీయ సంస్కృతి సంప్రదాయాలకు ప్రతీకగా నిలుస్తోంది. మనసునిండా గౌరవం నింపుకొని వినయ విధేయతలు ఉట్టిపడేలా ఎదుటివారి హృదయాన్ని తాకేలా చేసేదే నమస్కారం. అందుకే దీనిని హృదయాంజలి అని అంటారు. నమస్కారం లేదా అభివాదమంటే ఓ పలకరింపు. పగవాడు ఇంటికి వచ్చిన నమస్కరించి ఆహ్వానించడం సంప్రదాయం. భాగవతం చెప్పిన నవవిధ భక్తిమార్గాల్లో వందనం (నమస్కారం) ఆరవది. త్రికరణశుద్ధిగా నమస్కరించడమే దీని లక్షణం. అన్న ధన, విద్య, రూప, కీర్తి తదితర ఎనిమిది అహంకారాలు తొలగిపోయి అష్టపాశాల నుంచి విముక్తికి నమస్కారం సులభసాధనమని చెబుతారు. వందనాన్నే శరణాగతిగానూ వ్యహరిస్తారు.

‘వందనం’ అభి

కదా? నమస్కారం అని చేతుల జోడింపులో గౌరవం, మర్యాద, వినయ విధేయతలు, ప్రేమ లాంటి సాత్విక లక్షణాలు కనిపిస్తాయి.

గౌరవ నూచకమైన వందనం మొక్కుబడిగా, కృతకంగా ఉండకూడదు. ‘కరాగ్రే వసతే లక్ష్మీః కరమధ్యే సరస్వతీ/ కరమాలే తు గోవిందః..’ అరచేతి ముందు భాగంలో లక్ష్మీదేవి, మధ్యభాగంలో సరస్వతీ, మూలభాగంలో

గోవిందుడు అని ఆరోక్తి, అలా దేవతలు నివసించే చేతులను కలిపి వందనం చేయడంలో త్రికరణశుద్ధి అవసరం అంటారు. బంగారు కంకణాలు ధరించడం వల్లనే చేతులకు అందం, గొప్పదనం రాదని, వందనం, దాతృత్వంతోనే అవి శోభిస్తాయని పెద్దలు చెబుతారు. వందనాన్ని స్వీకరించడమే కాదు చేయడానికి అవకాశం ఉండాలి. అందుకు పురాణ పురుషులను ఉదహరించవచ్చు. శ్రీకృష్ణుడు, మృత్యు ముఖంలో ఉన్న గురుపుత్రుడిని రక్షించి గురుదక్షిణగా సమర్పించుకుంటాడు. అందుకు కృతజ్ఞతగా నమస్కరించుకోవాలనుకున్న సాందీప్నికి గురుస్థానం అడ్డువచ్చింది. శ్రీరాముడి విషయంలో

విశ్వామిత్రుడి పరిస్థితి అదే. విశ్వామిత్ర, సాందీప్ తదితరులు అవతారపురుషులకు గురువులు అయినా లోకారాధ్యులకు వందనం చేసుకోలేకపోయారు.

తల్లిదండ్రులు, గురువులు ప్రత్యక్ష దైవాలని, వారికి చేసే నమస్కారం సర్వదా శ్రేయోదాయకమని అంటారు. వినాయకుడు తల్లిదండ్రులకు చేసిన భక్తిపూర్వక నమస్కారంతోనే విఘ్నాధిపతి అయ్యాడు. ద్రోణుడిని గురువుగా భావించి ఆయన విగ్రహానికి నమస్కరించి ఏకలవ్యుడు ధనుర్విద్యను అభ్యసించ గలిగాడు. గురువులు, పెద్దల పట్ల అనురక్తులై నమస్కరించే వారికి ఆయుష్షు, విద్య, కీర్తి (యశస్సు), బలం కలుగుతాయని విదురునీతి చెబుతోంది. సన్యాసులు కూడా కొన్ని సందర్భాల్లో నమస్కరిస్తారు. వారు ఎవరికి నమస్కరించారాడనే సంప్రదాయం ఉన్నప్పటికీ మాతృమూర్తి విషయంలో మినహాయింపు ఉందట. అందుకే శంకరభగవత్పాదులు తల్లికి వందనం చేశారని పెద్దలు చెబుతారు. దీనిని బట్టి నమస్కారం విలువతో పాటు మాతృమూర్తి ఉన్నతి కూడా తెలుస్తోంది.

ఆధ్యాత్మిక వందనాలు

‘నమః’ అంటే వందనం. ‘స్తే’ అంటే మీకు. మీకు వందనం చేస్తున్నానని అర్థం. ప్రతి మనిషిలో దైవత్వం

‘అడుగుడుగున గుడి ఉంది. అందరిలో గుడి ఉంది. ఆ గుడిలో దీపముంది. అదియే దైవం’ అన్నార ప్రముఖ కవి దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి. ఆ దీపమే పరమాత్మ అనుకుంటే ఆయనకు నమర్పించే ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారం.

పెద్దలు, సువరిచితులు కనిపించినప్పుడు, అతిథులకు నమస్కారం, నమస్తే చెప్పుకోవడం ఉండేది. నాగరికత, సాంకేతికత పెరుగుతున్న తరుణంలో ఆ సంప్రదాయం కనుమరుగవుతూ కరచాలనం, ఆ తరువాత హాలో, హాయ్ లాంటి పలకరింపులు చోటుచేసుకున్నాయి. నమస్కరించక తప్పదన్నట్లు చేతిని గుండె దగ్గరకు తీసుకు వెళ్లడమో, చేయి ఊపడమో చేస్తుంటారు. ఎదుటి వారు కూడా అదే తీరులో తలపంకించడమో (కొందరు అదీ చేయరు) చేస్తారు. దాన్ని వారి సంస్కారంగానే భావించాలి. కరచాలనం, అలింగనాలు ఆత్మీయ పలకరింపులే. కానీ వాటికి సందర్భాలు ఉంటాయి. ఆత్మీయ మిత్రులు కలసినప్పుడు అలింగనం కొంత వరకు సబబు కావచ్చుకానీ పెద్దల పట్ల అది సరికాదు

వినాయకుడు తల్లిదండ్రులకు చేసిన భక్తిపూర్వక నమస్కారంతోనే విఘ్నాధిపతి అయ్యాడు. ద్రోణుడిని గురువుగా భావించి ఆయన విగ్రహానికి నమస్కరించే ఏకలవ్యుడు ధనుర్విద్యను అభ్యసించ గలిగాడు. గురువులు, పెద్దల పట్ల అనురక్తులై నమస్కరించే వారికి ఆయుష్షు, విద్య, కీర్తి (యశస్సు), బలం కలుగుతాయని విదురునీతి చెబుతోంది. సన్యాసులు కూడా కొన్ని సందర్భాల్లో నమస్కరిస్తారు. వారు ఎవరికి నమస్కరించారాడనే సంప్రదాయం ఉన్నప్పటికీ మాతృమూర్తి విషయంలో మినహాయింపు ఉందట. అందుకే శంకరభగవత్పాదులు తల్లికి వందనం చేశారని పెద్దలు చెబుతారు. దీనిని బట్టి నమస్కారం విలువతో పాటు మాతృమూర్తి ఉన్నతి కూడా తెలుస్తోంది.

ఉందనుకుంటే నాలోని దైవత్వం నీ(మీ)లోని దైవత్వానికి అభివాదం చేస్తోందని భావన కలిగిస్తోంది. పరస్పర సమస్యారం సమానత్వాన్ని సూచిస్తుంది. భగవంతుడు వందనానికి బందీ అవుతాడని, యజ్ఞయాగాదులు, పూజాదులకు సమానమైనది వందనమని విజ్ఞులు చెబుతారు.

భగవంతుడికి వన్నెండు అంగుళాల ఎత్తున చేతులు జోడించి సమస్యరించాలి. ముఖ్యంగా హరిహరులకు అభేదం చెబుతున్నట్లు ఒక్కతీరుగానే సమస్యరించాలని పెద్దలు చెబుతారు. వారికి తప్ప ఇతరులకు శిరస్సు మీద చేతులు జోడించి సమస్యరించాలి. గురువుకు ముఖానికి నేరుగా చేతులు

మహిళలు పంచాంగ (మోకాళ్లు, మోచేతులు, నుదురు) సమస్యారం చేయాలని చెబుతారు. సాష్టాంగం చేయాలనుకుంటే ఉదరం నేలకు తాకుతుందని, గర్భకోశానికి ఏమైనా కీడు జరిగే అవకాశం ఉంటుందని, శరీర నిర్మాణాన్ని బట్టి ధర్మశాస్త్రం వారికి సాష్టాంగం నుంచి మినహాయించునిచ్చిందని అంటారు.

సమస్యారం బాణం

ఇది ఒక నానుడి. సమస్యారంతో ఎదుటి వ్యక్తి మనస్సును జయించవచ్చు. ఆ అభివాదం ఎదుటి వారిని ప్రసన్నం చేస్తుందనే అర్థంలో ఇది పుట్టి ఉంటుంది. కోపంతో ఉన్నవారిని శాంతింప

సాష్టాంగ సమస్యారం= స+అష్ట+ అంగ.. అంటే ఎనిమిది అంగాలతో సమస్యరించడం. నుదురు, వక్షస్థలం, కళ్లు, చేతులు, కాళ్లు నేలకు అన్ని చేసేది. ఆలయాల్లో, పూజలు, వ్రతాల సందర్భాల్లోనూ, పూజ్యులు, గురువులు మహనీయులకు సాష్టాంగ పడడం సహజం. భగవంతుని శరణాగతి చేస్తూ నిశ్చలభక్తితో సాష్టాంగ సమస్యారం చేసేవారికి అష్టేశ్వరప్రాప్తి కలుగుతుందని మహనీయుల మాట.

నందనం

జోడించి, యోగులకు, మహానుభావులకు జోడించిన చేతులు వక్షస్థలం వద్ద ఉంచాలని, తండ్రికి, ఇతర పెద్దలకు నోటికి నేరుగా చేతులు జోడించి సమస్యరించాలని, తల్లికి సమస్యరించేటప్పుడు ఉదరానికి నేరుగా చేతులు జోడించాలని చెబుతారు.

సాష్టాంగ సమస్యారం= స+అష్ట+ అంగ.. అంటే ఎనిమిది అంగాలతో సమస్యరించడం. నుదురు, వక్షస్థలం, కళ్లు, చేతులు, కాళ్లు నేలకు అన్ని చేసేది. ఆలయాల్లో, పూజలు, వ్రతాల సందర్భాల్లోనూ, పూజ్యులు, గురువులు మహనీయులకు సాష్టాంగ పడడం సహజం. భగవంతుని శరణాగతి చేస్తూ నిశ్చలభక్తితో సాష్టాంగ సమస్యారం చేసేవారికి అష్టేశ్వరప్రాప్తి కలుగుతుందని మహనీయుల మాట. సాష్టాంగ ప్రణామాన్ని పురుషులకు నిర్దేశించారు.

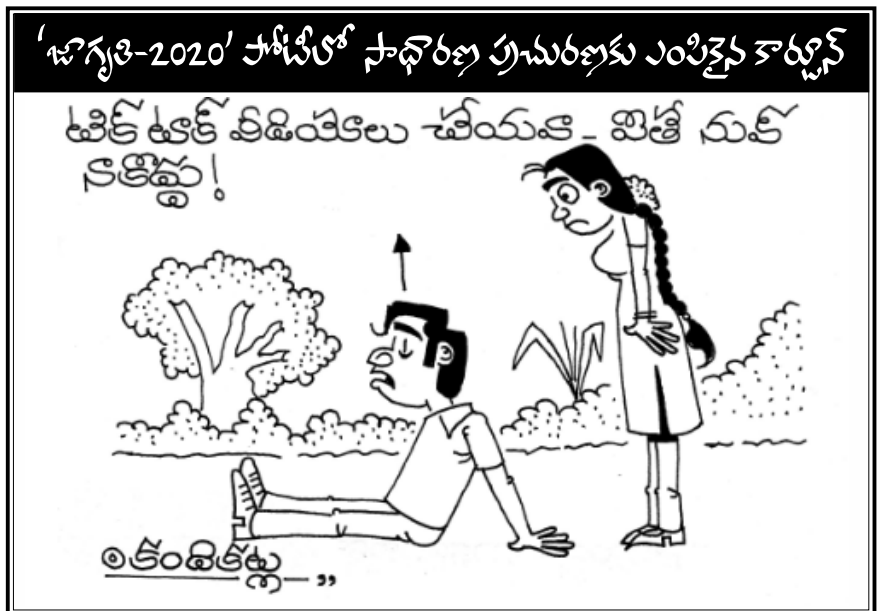
చేయవచ్చు. 'అన్యథా శరణం నాస్తి త్వమేవ శరణం మమః' అని సమస్యరిస్తే యోగక్షేమాలన్నీ పైవాడే చూసుకుంటాడు. కరిరాజు మకరి బారి నుంచి శరణాగతితోనే బయటపడ్డాడు. ఉగ్రనరసింహుడిని వందనంతోనే ప్రహ్లాదుడు శాంతపరచిగలిగాడు. విభీషణుడు సమస్యారంతోనే రామచంద్రుడి కృపకు పాత్రుడయ్యాడు. మంచిమాట మాదిరిగానే సమస్యారం కూడా ఎదుట వారిలో సానుకూలతను కలిగిస్తుంది. అంతగా సదాభిప్రాయం లేనివారు, ముఖ పరిచయం ఉన్నవారు తారసపడినప్పుడు చేసే అభివాదం వల్ల ఇరువురిలోనూ కొంతవరకు సానుకూలత ఏర్పడవచ్చని మనస్తత్వ శాస్త్రవేత్తలు అంటారు. పురాణాల్లో వీరులు యుద్ధ సమయంలో తమకు గౌరవనీయులు ఎదిరి పక్షంలో ఉంటే

సమస్యారం 'బాణం'తో పలుకరించి పోరుకు దిగినట్లు గాథలు ఉన్నాయి. రామాంజనేయ యుద్ధంలో హనుమ, ఉత్తర గోగ్రహణంలో, కురుపాండవ సంగ్రామంలో అర్జునుడిని అందుకు ఉదాహరణగా చెప్పవచ్చు. చట్టసభల్లో అధికారవక్త నేతలు విపక్షీయులకు అభివాదం చేయడం చూస్తూనే ఉంటాం. అది సంస్కారం, సభామర్యాద. అహంన్ని తృప్తి (ఈగో శాటిస్ఫాక్షన్) పరచడానికి, తప్పును ఒప్పుకోవడానికి కూడా సమస్యారం ఉపకరిస్తుంది.

సమస్యారంలో శాస్త్రీయత

చిరునవ్వుతో కళ్లలోకి చూస్తూ రెండు చేతులను జోడించినప్పుడు శరీరంలోని 72వేల నాడులు మేల్కొంటాయట. హృదయ చక్రం తెరచుకొని మనసంతా ప్రశాంతత ఆవరిస్తుందట. శరీరంలోని విద్యుత్తును ఏకోన్ముఖం చేసేలా రెండు చేతులు కలయికతో ఏర్పడిన సమస్యార ముద్ర మెదడులోని కుడి, ఎడమల ద్వంద్వభావాన్ని ఏకత్వం వైపునకు తీసుకెళుతుందట. ప్రపంచాన్ని వణికించిన 'కోవిడ్-19' (కరోనా) మరోసారి 'వందనం' విలువను చాటిచెప్పినట్లయింది. ఆ వైరస్ నుంచి రక్షణపొందే క్రమంలో 'కరచాలనం' బదులు 'సమస్యారం' సంస్కృతి వ్యాప్తిలోకి వచ్చింది. ఈ వైరస్ వ్యాప్తిని అరికట్టేందుకు 'కరచాలనం' వద్దు-సమస్యారం ముద్దు' అన్న పిలుపు చాలా వరకు సత్ఫలితాలు ఇచ్చిందని చెప్పవచ్చు. మన ఈ సంప్రదాయం విదేశీయులను సైతం మరోసారి ఆకర్షించింది. ఇజ్రాయేల్ ప్రధాని నెతన్యాయూ కూడా 'సమస్యారమే వైరస్ వ్యాప్తికి హద్దు...' అని ప్రకటించడం భారతీయ సంప్రదాయానికి ఉన్న విలువ మరోసారి విశ్వాన్ని ఆకర్షించినట్లయింది.

గౌరవం ఇచ్చిస్తున్నామనే ప్రక్రియలో ప్రథమ స్థానం పొందుతున్న 'వందనం'కు అభివందనం. ★

ధన్యజీవులు

జి.వి. శ్రీనివాస్

ఆఫీస్ నుంచి రూమ్ కి రాగానే నేను అద్దెకుంటున్న ఇంటి ఓనరు గారు వచ్చి, ఉదయం పోస్ట్ వచ్చిందని ఒక కవరు ఇచ్చి వెళ్లారు. “థాంక్స్” చెప్పి, ఆయన వెళ్లిన తర్వాత ఫ్రెష్ అప్ అయ్యి కవరు చేతిలోనికి తీసుకొని చూసాను. ఫ్రం అడ్రెస్ లో నిర్మల, విజయనగరం అని ఉంది. ఆ పేరు చూడగానే నాలో హుషారు వచ్చి, అత్రుతగా కవర్ ఓపెన్ చేసా. లోపల ఒక ఫోటో ఉంది. ఆ ఫోటోలో నా పక్కన ఒక చూడ చక్కని రూపంతో, పుట్టుకతో వచ్చిన సహజమైన చిరునవ్వుతో, తెల్లని ఒక స్త్రీ ఉంది. ఆమె చూపులు వెన్నెల కురిపిస్తున్నట్లు, ఆమె ముఖం ప్రపంచంలోని ప్రశాంతతకు మారు రూపంగా ఉంది. ఆమె శాంతి గారు. ఫోటో చూడగానే నా మనసు గత కాలపు వసంత సమీరాల్తో పయనించింది.

దాదాపు రెండు సంవత్సరాల క్రితం నేను బెంగుళూరు నుండి నా కొలిగ్ పెళ్లి కోసం విజయ నగరం వెళ్లాను. విశాఖపట్నంలో ఫ్లయిట్ దిగి, అక్కడ నుండి విజయనగరం బస్సులో వెళ్లాను. స్నేహితుడి పెళ్లి వాడావిడి తర్వాత విజయనగరం చుట్టుపక్కల చూద్దామని ముందే రెండ్రోజులు సెలవు ఎక్కువ పెట్టి మరీ వచ్చాను. సరదాలు, సంబరాలు నడుమ పెళ్లి వేడుక ముగిసింది. నేను మా వాడికి వీడ్కోలు పలికి, ఒక్కడినే చుట్టుపక్కల ప్రాంతాలు చూడాలని ఉదయం ఆరుగంటలకు ముందుగా మూడు లాంతర్ల జంక్షన్ వద్ద నున్న పైడితల్లి అమ్మవారి దర్శనానికి వెళ్లాను. కోరిన కోరికలు తీర్చే ఆ అమ్మవారికి మనసారా నమస్కరించుకొని నడుచుకుంటూ కోట వద్దకు చేరాను. గతకాలపు వైభవాల గురుతులుగా మిగిలి ఉన్న కోట చుట్టూ కందకాన్ని, కన్యాశుల్కంలో గురజాడ వారు చెప్పిన బొంకుల దిబ్బను చూసాను. ఇప్పుడక్కడ కూరగాయలు, ఆకుకూరలు, పళ్లు అమ్ముతున్నారు. మిగతా ప్రదేశం ఖాళీగానే ఉంది. కోట ఎదురుగా లక్కపందిరిని చూసి, అలా కోటకు కుడివైపుగా నడిచి గురజాడ వారి గృహం చూసుకుంటూ కోట వెనుక వైపు చేరాను. అక్కడ మహారాజా సంగీత కళాశాల బోర్డు కనిపించి నా కాళ్లు నన్ను అటు వైపు నడిపించాయి. గొప్ప గొప్ప వాళ్లు సంగీతం అభ్యసించిన కళాశాల ఇది. ఘంటశాల, సుశీల, ద్వారం ఒకరిని ఏంటి ఎందరో మహానుభావులు అడిగిడిన నేలపై నేనూ నడుస్తున్నాను అనే అనుభూతి నన్ను పులకింపజేసింది. ఇంతలో

నా దృష్టిని ఆకర్షించింది, ఒక మూల కూర్చోని వీణ మీటుతూ ఏదో రాగం నేర్చుకుంటున్న ఓ పది మంది బృందం. వారిలో చూడగానే చాలా చక్కగా, కాటన్ చీర కట్టుకొని, నవ్వుతున్నట్లు ఉన్న పెదవులతో ఒకామె ఎంతో ఏకాగ్రతతో వీణ మీటుతోంది. వయస్సు సుమారుగా ఒక అరవై వరకు ఉండవచ్చు. బహుశా ఆ బృందానికి డీచర్ కాబోలు. నేను అలా ఒక పక్కన నిలబడి వాళ్ల సాధన అయ్యేంతవరకు నిశ్శబ్దంగా వింటూ, తన్మయత్వంతో నిలబడ్డాను. నన్ను గమనించిన కళాశాల సిబ్బంది కూడా నన్ను ఏమి ప్రశ్నించలేదు. బహుశా నా సంగీత ఆస్వాదన చూసి కాబోలు. సుమారు ఒక గంట తర్వాత వాళ్లు సాధన ఆపి, వీణలు సర్దుకోవడం మొదలుపెట్టారు. నేను వెళ్లి తన వీణానాదంతో, తన ఏకాగ్రతతో నన్ను ఆకట్టుకొన్న ఆవిడ దగ్గరకు చేరుకొని నమస్కరిస్తూ నన్ను నేను పరిచయం చేసుకున్నాను.

“నమస్తే అండి, నా పేరు శాంతి” అన్నదామె. వీణ తంత్రులు బహుశా ఆమె స్వరంలో ఉన్నాయేమో అనిపించింది నాకు.

“చాలా అద్భుతంగా వీణ మీటారు, మీలాంటి గురువు దొరకడం మీ బృందం చేసుకున్న అద్భుతం” అన్న నా మాటలకు పక్కనే కూర్చుని ఉన్న ఒక పదహారేళ్ల పడుచు కిసుక్కున నవ్వింది.

ఇంతలో భలే అందంగా సిగ్గుపడ్డారు శాంతి గారు.

“నేను కూడా ఇక్కడ సంగీతం నేర్చుకుంటున్నాను, నేనే వీరందరులోనికి జూనియర్స్” అన్న ఆమె

మాటలకు ఆశ్చర్యపోవడం నా వంతు అయింది. కొద్ది పాటి పరిచయంతోనే ఎన్నో ఏళ్లుగా ఉన్న ప్రాణ స్నేహితుల్లా మారిపోయాం ఇద్దరం కూడా. నా అభిరుచులు, ఉద్యోగం వివరాలు తెలుసుకొని ఆమె చాలా ఆనందం పొందారు. నేను ఒక అనాధనని చెప్పినప్పుడు నా చేతులు పట్టుకొని చిన్నగా నొక్కారు.

“రండి, మా కాలేజీ చూపిస్తాను” అంటూ హుషారుగా నన్ను తనతో తీసుకొని వెళ్లి, ఒక్కొక్కటి

వివరించసాగారు. అసలు ఆమె వయస్సుకు హుషారుకు ఎక్కడా సంబంధం లేదు. ఒక హాలులో గోడకు కొన్ని ఛాయా చిత్ర పటాలున్నాయి. వాటి పక్కనే ఒక అందమైన అమ్మాయి చిత్రం ఉంది. ఆ అమ్మాయి చాలా చాలా అందంగా ఉంది. ఆమె ఒడిలో వీణ, పక్కనే కొన్ని కప్పులు బహుశా ఆమె గెలుచుకున్నవి కాబోలు.. ఉన్నాయి. నేను ఆ ఫోటో

చూడటం గమనించి “ఆ అమ్మాయి పేరు రోజీ. సంగీతంలో ఒక అద్భుతం. అటు విద్యార్థి లోకం లోను ఒక ధృవతార” అన్న శాంతి గారి మాటలు విని “ఏమండీ, ఆమె ఎక్కడుంటారు?” అని ఆత్రంగా అడిగాను.

“ఏంటి సారూ, ఆ అమ్మాయిని చూడాలని అంత ఆరాటం పడుతున్నారు” అని చనువుగా ఆట పట్టించారు ఆవిడ.

“అదేమీ లేదు. మీరు ఆమె గురించి చెప్పగానే అటువంటి గొప్పవారిని చూడాలి అనిపించింది”

“సరే, మీకు ఆమె గురించి తెలుసుకోవాలని ఉన్నట్లు ఉంది. ఆమె మా అమ్మాయి రోజీ. మా అడ్రస్ ఇస్తాను. రేపు మీరు ఊర్లో ఉంటే ఉదయం పది గంటలకు మా ఇంటికి రండి.” అంటూ ఎంతో ఆప్యాయంగా వాళ్లింటికి ఆహ్వానించారు. చిరునామా తీసుకున్నాను.

ఆమె దగ్గర సెలవు తీసుకొని, దగ్గరలో ఉన్న రామతీర్థాలు వెళ్లి వచ్చాను. సాయంత్రం రామ నారాయణం వెళ్లి, రామాయణ ఘట్టాలను శిల్పరూపాలలో మలిచిన విధానం, ప్రతి బొమ్మ కింద తెలుగు, ఇంగ్లీష్ లలో ఆ బొమ్మ ఘట్టం వివరాలు రాయడం వలన చాలా సులభంగానే రామాయణాన్ని చదివిన అనుభూతి చెందాను. సంధ్య చీకట్లలో అరవై అడుగుల ఆంజనేయ స్వామి విగ్రహంపై రంగు రంగుల కాంతి ప్రదర్శన చూసి, తృప్తిగా నా హోటల్ రూమ్ కి

చేరుకున్నాను.

మరుసటి రోజు శాంతిగారి చిరునామా పట్టుకొని వాళ్లింటికి వెళ్లాను. చుట్టూ ప్రహరితో అడుగు పెట్టగానే మనల్ని పలకరించే మొక్కలతో చాలా అందంగా, పచ్చని పొదరిల్లలా ఉంది శాంతి గారిల్లు. గేటు నుండి అటు ఇటు చిన్న మొక్కలతో ఉన్న ఐదు అడుగుల వెడల్పుతో చక్కగా పార్కింగ్ ట్రైల్ వేసిన మార్గంలో నడుచుకుంటూ వెళ్లి మెయిన్ డోర్ దగ్గర కాలింగ్ బెల్ నొక్కాను. తలుపు తెరిచి నన్ను చూసి శాంతి గారు చాలా ఆనందించి లోపలకి ఆహ్వానించారు. లోపల ఓ పదిమంది వరకు ఉన్నారు. చూస్తూంటే ఏదో ఫ్యామిలీ ఫంక్షన్ లా అనిపించింది. నా కళ్లు రోజీ గారికోసం వెతికాయి. నా కనుల భాష గమనించిన శాంతి గారు నా చెయ్యి పట్టుకొని హాలు మధ్యలోకి తీసుకొని వెళ్లారు. అక్కడ టేబుల్ పై ఒక ఫోటో పెట్టి ఉంది, చుట్టూ కొవ్వొత్తులు పెట్టి ఉన్నాయి. చిన్న కేకు కూడా ఉంది. ఆ ఫోటో చూసి నా కాళ్ళ కింద భూకంపం వచ్చినట్లు, అమాంతం నా మీద పిడుగులు పడినట్లు అయ్యింది. గాలి స్తంభించి పోయినట్లు, నా ఊపిరితిత్తులలో ఏదో బరువైనది గాలి ప్రసరణకు అడ్డు వడినట్లు అయ్యింది. ఆ ఫోటో రోజీది. చక్కగా నవ్వుతున్న రోజీది. తల కాస్త పక్కకు వాల్చి అందమైన కళ్లతో, మనసారా నవ్వుతున్న ఫోటో అది.

“అవును, మీరు కలుసుకోవాలని అనుకున్న రోజీనే తను” అన్న శాంతి గారి మాటలు విని ఈ లోకం లోనికి వచ్చాను.

“హలో మిస్టర్ సుకుమార్! ఐ యాం మేజర్ కృపానందం. మీ గురించి నా మిసెస్ శాంతి చెప్పింది. మా అమ్మాయి బర్త్ డేకి వచ్చినందుకు మెని మెని థాంక్స్” అంటూ వీల్ చైర్ లో కూర్చొన్న ఒక గంభీరమైన మనిషి నన్ను పలకరించారు. నవ్వుతున్న కళ్లతో, గంభీరమైన కంఠంతో ఉన్న ఆయనకు సుమారుగా ఒక అరవై ఐదు వరకు వయస్సు ఉండవచ్చు. మిలటరీ పర్సనాలిటీ అని చూడగానే తెలుస్తుంది.

“ఆయన 1999 కార్గిల్ వార్ లో ఉగ్రవాదులు చుట్టుముట్టగా వారిని అంతం చేసి, తిరిగి వచ్చే క్రమంలో బాంబు దాడిలో తన రెండు కాళ్లు పోగొట్టుకున్నారు.” అన్న శాంతి గారి మాటలకు నా గుండె బరువెక్కింది.

“మిస్టర్ సుకుమార్, రెండు కాళ్లు పోతేనేం, పదిమంది ఉగ్రవాదులను పరలోకం పంపాను. నా రెండు కాళ్లు పోతేనేం నా దేశమాత సేవలో తరించాను. నా రెండు కాళ్లు పోతేనేం నా గుండె నిలిచే ఉంది, నా ధైర్యం నిలిచే ఉంది. ఇప్పుడైనా సరే నా దేశం కోసం నేను సిద్ధంగా ఉన్నాను.” అన్నారాయన.

కృపానందం గారి మాటలకు నా ఒళ్లు పులకించి,

ఆయనకు సెల్యూట్ చేసాను.

“ఈరోజు మా రోజీ బర్త్ డే. మా ఏకైక సంతానం తను. తను చిన్నప్పటి నుంచి చదువులోను, ఆటలలోనూ ఫస్ట్. సంగీతం అంటే ప్రాణం. ముఖ్యంగా వీణ కనిపిస్తే తనను తాను మైమరిచిపోతుంది. మా సంగీత కళాశాలలో చిన్నప్పటి నుంచి వీణ, వాయిలిన్, గాత్రం నేర్చుకొంది. ఎన్నో ప్రదర్శనలు ఇచ్చి మా పేరు, కాలేజీ పేరు నిలబెట్టింది” శాంతి గారు చెప్తుంటే నిశ్శబ్దంగా వినసాగాను సోఫాలో కూర్చుని. హాలులో మిగిలిన వారు కూడా మౌనంగా ఆమె మాటలు వినసాగారు.

“ఐ.ఏ.ఎస్. చేసి కలక్టర్ అయ్యి, సమాజ సేవలో నిమగ్నం అవ్వాలి అని కలలు కనేది. మా ప్రోత్సాహం కూడా ఉండటంతో ఢిల్లీ వెళ్లింది ఐ.ఏ.ఎస్ కోచింగ్ కోసం. 2012లో తను ఢిల్లీ వెళ్లిన రెండు నెలలకే నిర్భయ ఘటన జరిగింది. సున్నిత మనస్సుగలైన మా రోజీని ఆ సంఘటన కలచివేసింది. ఇటువంటి దుర్ఘటనలు పునరావృతం కాకూడదని ఒక ఉద్యమం లేవదీసింది. నిరాహార దీక్షలు చేసింది. ప్రభుత్వం కదిలివచ్చేలా చేసింది. విద్యార్థి లోకంలో అరుణతారగా పేరు తెచ్చుకొంది. ఏ దుర్ఘటనకు వ్యతిరేకంగా మా రోజీ పోరాడిందో అటువంటి నిర్భయ ఘటనకే మా రోజీ బలయిపోయి, హాస్పిటల్లో పదిరోజులు మృత్యువుతో పోరాడి, జీవనపోరాటంలో ఓడిపోయింది.”

గుండెను ఎవరో పిడికిట్లో బిగించి పిండేసినట్లు అనిపించింది. కనుల చివర విరిసిన కన్నీటి ముత్యాలను దాయలేకపోయాను.

“హే మెన్, కం ఆన్ ... ఇట్స్ హాప్పెండ్” అన్న మేజర్ గారి ఓదార్పు విని, కళ్లు తుడుచుకున్నాను.

“మా రోజీకి చిరునవ్వు అన్నా, నవ్వే వారన్నా ఎంతో ఇష్టం. ఏడుపు అంటే గిట్టదు. ‘ఆ దేవుడు

“ఐ.ఏ.ఎస్. చేసి కలక్టర్ అయ్యి, సమాజ సేవలో నిమగ్నం అవ్వాలి అని కలలు కనేది. మా ప్రోత్సాహం కూడా ఉండటంతో ఢిల్లీ వెళ్లింది ఐ.ఏ.ఎస్ కోచింగ్ కోసం. 2012లో తను ఢిల్లీ వెళ్లిన రెండు నెలలకే నిర్భయ ఘటన జరిగింది. సున్నిత మనస్సుగలైన మా రోజీని ఆ సంఘటన కలచివేసింది. ఇటువంటి దుర్ఘటనలు పునరావృతం కాకూడదని ఒక ఉద్యమం లేవదీసింది. నిరాహార దీక్షలు చేసింది. ప్రభుత్వం కదిలివచ్చేలా చేసింది. విద్యార్థి లోకంలో అరుణతారగా పేరు తెచ్చుకొంది. ఏ దుర్ఘటనకు వ్యతిరేకంగా మా రోజీ పోరాడిందో అటువంటి నిర్భయ ఘటనకే మా రోజీ బలయిపోయి, హాస్పిటల్లో పదిరోజులు మృత్యువుతో పోరాడి, జీవనపోరాటంలో ఓడిపోయింది.”

మనల్ని పుట్టించింది పదిమందికి సేవ చేస్తూ, హాయిగా నవ్వుమని” అని చెప్పేది. తనకు సంగీతం అంటే ప్రాణం. తన పేరు మీద ఒక సోషల్ సర్వీస్ ఆర్గనైజేషన్ పెట్టాము. పేద, అనాథ పిల్లలకు ఉచితంగా చదువు చెప్పిస్తున్నాము. అక్కడ మా రోజీకి ప్రాణమైన సంగీతం కూడా నేర్పాలని నేను కూడా ఈ మధ్యనే సంగీత కళాశాలలో చేరాను. మా సేవలను గుర్తించి కాలేజీ వారు మహానుభావుల పక్కన తన ఫోటో కూడా పెట్టారు.” శాంతి గారి మాటలు విన్న తర్వాత ఆమె చిరునవ్వు వెనుక ఇంత విషాదం ఉందని తెలుసుకొని, అలలా ఎగిసిపడే హుషారు వెనుక బడబాగ్ని దాగి ఉందని తెలిసి కలత చెందాను. కానీ తమ బిడ్డకు ఇష్టమైన నవ్వును, ఆమె కిష్టమైన పనులను చేస్తూ, పరిపూర్ణ జీవితం అనుభవిస్తున్న ఆ వృద్ధ దంపతులకు పాదాభివందనం చేసాను. లంచ్ కి ఉండమని బలవంతం చేస్తే ఆ మంచి మనుషుల మధ్య కూర్చోని ఆప్యాయతల విందు తృప్తిగా భుజించాను.

శాంతిగారు తన చెల్లెలు నిర్మలను, ఆమె భర్తను, పిల్లలను పరిచయం చేసారు. తరువాత వారి వద్ద సెలవు తీసుకొని సాయంత్రం విశాఖవట్నం వచ్చి, లాస్ట్ ఫ్లయిట్ కి బెంగళూరు చేరుకున్నాను. కానీ ఆ దంపతులు, రోజీ నా మనసులో చెదరని ముద్ర

వేసారు. ప్రతి రోజు రాత్రి వారితో ఫోన్ లో మాట్లాడుతూ ఉండేవాడిని. నేను వచ్చిన నెలకు మేజర్ గారిని, శాంతి గారిని బెంగళూరు పిలిపించాను. వారు చూడాలనుకున్న ప్రదేశాలు తిప్పి చూపించే వాడిని. అలా వీలు కుదిరినప్పుడల్లా దేశంలోని ఏదో ఒక ప్రదేశానికి వెళ్లి వచ్చేవారం.

అయితే ఒక నాలుగు వారాల నుండి వారి నుండి ఫోన్లు ఆగిపోయాయి. స్పెన్ ఆఫ్ అని వస్తుంది. ఏమయి ఉంటుంది. ఆరోగ్యం బాగా లేదా వాళ్లకు? ఎవరినడగాలో తెలియదు. శాంతిగారి చెల్లెలు నిర్మలగారి నెంబర్ నేను తీసుకోకపోవడం ఎంత పొరపాటో ఇప్పుడు తెలిసింది. వచ్చే వీకెండ్ లో విజయనగరం వెళ్లి ఏమయ్యిందో చూసి వద్దామను కుంటున్నాను. ఇంతలోనే నిర్మలగారి నుంచి కవర్ వచ్చే సరికి ఎక్కడ లేని హుషారు వచ్చింది.

ఫోటోని కవర్లో పెట్టి జాగ్రత్తగా డ్రైరీలో పెట్టబోతుంటే ఒక కాగితం ఉన్నట్లు తేచి చూసాను, నిజమే ఒక చిన్న ఉత్తరం ఉంది. అది నిర్మల గారు నాకు రాసింది.

“నుకుమార్ గారు, మీకు ఈ విషయం ఎలా చెప్పాలో తెలియడం లేదు. మేజర్ గారు, శాంతి గారు ఒక రోడ్డు ప్రమాదంలో ఒకేసారి కన్ను మూశారు. మీకు ఈ విషయం చెప్పాలనుకున్నాం కానీ మీ అడ్రస్ గాని, ఫోన్ నెంబర్ గాని మాకు తెలియలేదు. అందుకే తెలియపర్చలేకపోయాం. మన్నించండి. నిన్న మా అక్క డ్రైరీ దొరికింది తన బీరువాలో. అందులో ఉన్న మీ అడ్రస్ చూసి ఈ లెటర్ రాస్తున్నాను. తన డ్రైరీలో ఉన్న మీ ఇద్దరి ఫోటో కూడా పంపుతున్నాను. మా అక్క, బావగారు వారి ఇంటిని గ్రంథాలయానికి చెందాలని రాసిన వీలునామా కూడా దొరికింది. వారి కోరిక మేరకు చెయ్యడానికి ఏర్పాట్లు చేస్తున్నాము. చివరగా ఒక్కమాట మా అక్క తన డ్రైరీలో రాసుకున్న మాట మీకోసం యధాతథంగా రాస్తున్నాను.. చదవండి....

“రోజీ బ్రతికి ఉంటే కచ్చితంగా నుకుమార్ ని పెళ్లి చేసుకోమని అడిగేదానిని.. చేసే దానిని కూడా” నా కన్నుల్లో చెమ్మ గుండెకి చేరి మరి చదవలేకపోయాను.

(ఫేస్ బుక్ మిత్రులు శ్రీ రామలింగేశ్వర నాయుడు గారి అనుభవం ఆధారంగా) ★

ఐపీఎల్ ధమాకా షురు!

ప్రపంచవ్యాప్తంగా కోట్లాదిమంది అభిమానులు ఎంతో ఉత్సాహంతో ఎదురుచూస్తున్న ఐపీఎల్ 13వ సీజన్ కి యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్ లోని షేక్ జాయేద్ స్టేడియం వేదికైంది. అరవై మ్యాచ్ లు, యాభై మూడురోజుల పాటు సాగే ఈ సమరానికి భారత్ మాజీ కెప్టెన్ మహేంద్రసింగ్ ధోనీ ప్రత్యేక ఆకర్షణగా నిలిచాడు.

బౌండ్రీల హోరు, సిక్సర్ల జోరుతో సాగిపోయే ధామ్ ధామ్ ఐపీఎల్ అంటేనే కిటకిటలాడే స్టేడియాలు, అభిమానుల కేరింతలు, సందడి, పండుగ వాతావరణం. అయితే, కరోనా ప్రభావంతో అభిమానులు లేని, ఖాళీ స్టేడియాలలో తొలిసారిగా ఈ పోటీలు ప్రారంభమయ్యాయి. ఐపీఎల్ చరిత్రలోనే లేజర్ హంగులు, ప్రారంభ వేడుకల హడావుడి ఏమాత్రం లేకుండా పోటీలు నిర్వహిస్తున్నారు. మొత్తం ఎనిమిది ప్రాంచైజీలకు చెందిన జట్లు తలపడుతున్నాయి.

50 మందితోనే

మ్యాచ్ లో తలపడే రెండు జట్ల ఆటగాళ్లతో పాటు మ్యాచ్ రిఫరీ, ఫీల్డ్ అంపైర్లు, టీవీ ప్రత్యక్ష ప్రసారాల నిర్వాహక సిబ్బందితో పాటు పలువురు మీడియా ప్రతినిధుల సమక్షంలోనే మ్యాచ్ ను నిర్వహించడానికి ఏర్పాట్లు చేశారు. నాలుగుసార్లు విజేత ముంబై ఇండియన్స్, మూడుసార్లు చాంపియన్ చెన్నై సూపర్ కింగ్స్ తో పాటు విరాట్ కోహ్లీ నాయకత్వంలోని రాయల్ చాలెంజర్స్ బెంగళూరు, అశ్విన్ కెప్టెన్సీలోని ఢిల్లీ క్యాపిటల్స్ జట్లు హాట్ ఫేవరెట్లుగా ఈ బరిలో నిలిచాయి.

ఆశల పల్లకిలో బ్రాడ్ కాస్టర్లు

కరోనా వైరస్ ప్రపంచ దేశాల పట్ల శాపంగా మారితే, ఐపీఎల్ బ్రాడ్ కాస్టర్ స్టార్ స్పోర్ట్స్ మాత్రం వరంగా భావిస్తోంది. గత ఐదు మాసాలుగా క్రికెట్ కు కరువాచిపోయిన కోట్లాదిమంది క్రికెట్ అభిమానులు టీవీలకు అతుక్కుపోడం ఖాయమని, దీంతో తమ టీఆర్పీ రేటింగ్ అమాంతం పెరిగిపోతుందని అంచనా వేస్తున్నారు. ఐపీఎల్ జరిగే సమయంలో మరే అంతర్జాతీయ క్రీడల ప్రత్యక్ష ప్రసారాలు లేకపోడం, మ్యాచ్ ల ప్రసార వేళలు భారత కాలమానం ప్రకారం ప్రతిరోజు రాత్రి 7:30 గంటల నుంచి ఉండటంతో తమ పంట పండినట్లేనని బ్రాడ్ కాస్టర్లు భావిస్తున్నారు. విదేశీగడ్డపైన ఈ పోటీలు నిర్వహించడం భారత్ కు వందలకోట్ల రూపాయలు నష్టమే అయినా కరోనా వైరస్ రహిత వాతావరణంలోనే మ్యాచ్ లు

క్రీడా కృష్ణ, 84668 64969

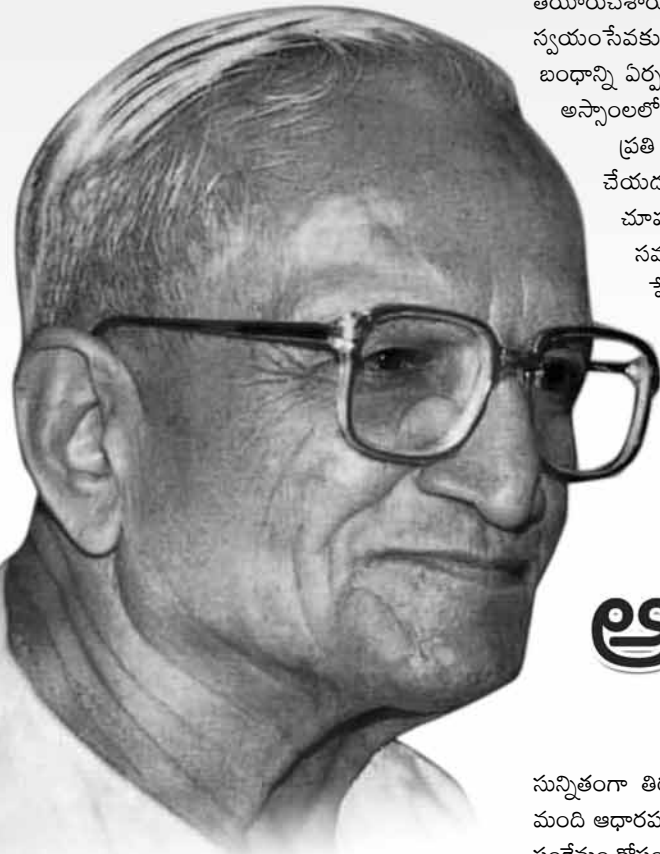
జరపాలని నిర్వాహకులు భావించారు.

విజయాల కెప్టెన్ - మిస్టర్ కూల్

భారత క్రికెట్ కు గత 16 సంవత్సరాలుగా అనమాన సేవలందించి ఈ ఆగస్టు 15న అంతర్జాతీయ క్రికెట్ కు రిటైర్మెంట్ ప్రకటించిన జార్జ్ డైనమైట్ మహేంద్రసింగ్ ధోనీ విరామం తర్వాత ఐపీఎల్ ద్వారా తన బ్యాట్ కు మరోసారి పని చెప్పాడు.

గత 12 సీజన్లలో చెన్నైని మూడుసార్లు విజేతగా నిలపడంతో పాటు పలుసార్లు ఫైనల్స్ చేర్చిన ఘనత ధోనీకి మాత్రమే ఉంది. ఐపీఎల్ చరిత్రలోనే కెప్టెన్ (చెన్నై)గా అత్యధిక (104) విజయాలు సాధించిన ఘనత కూడా ధోనీకే సొంతం. అంతేకాదు, 38 స్టంపింగ్స్ తో సహా మొత్తం 132 మందిని అవుట్ చేసిన ఏకైక వికెట్ కీపర్ కూడా ధోనీనే. కెప్టెన్ గా 60.11 విజయశాతాన్ని నమోదు చేయడం ద్వారా అత్యంత విజయవంతమైన కెప్టెన్ గా నిలిచాడు. 2019 వన్డే ప్రపంచకప్ సెమీఫైనల్స్ తర్వాత విరామం తీసుకున్న ధోనీ సంపూర్ణ రిటైర్మెంట్ ప్రకటించిన తర్వాత ప్రస్తుత ఐపీఎల్ ప్రారంభ మ్యాచ్ తో పునరాగమనం చేశాడు. దీంతో ఐపీఎల్ కు సరికొత్త ఉత్సాహం తోడైనట్లయింది. ★

నేడు దేశవ్యాప్తంగా కీలకంగా పనిచేస్తున్న అనేక జాతీయవాద సంస్థలకు ఆయనే మార్గదర్శనం చేశారు. కార్మికులు, రైతన్నల సంక్షేమం కోసం ఎన్నో కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు. వారిలో జాతీయభావాలు నెలకొల్పి అందరినీ ఏకతాటిపైకి తీసుకొచ్చారు. ఆ విధంగా ప్రతి ఒక్కరి గుండెల్లో చిర స్థానం సంపాదించు కున్నారు. ఆయనే దత్తొపంత్ రేంగ్డీ.

మహారాష్ట్రలోని విదర్భ ప్రాంతం వార్ధ జిల్లా ఆర్వీ గ్రామంలో నవంబర్ 10, 1920న రేంగ్డీ జన్మించారు. పదిహేను సంవత్సరాల వయసులోనే నాయకత్వ లక్షణాలు అలవర్చుకున్నారు. చిన్నప్పటి నుండే సేవాదృక్పథం కలవారు. ఆర్వీ గ్రామంలోనే ఆర్ఎస్ఎస్‌తో పరిచయం ఏర్పడింది. క్రమంగా శాఖకు వెళుతూ ఉండేవారు.

డాక్టర్ జీ, గురూజీ ప్రభావం వీరిపై తీవ్రంగా ఉండేది. విద్యాభ్యాసం పూర్తి అయిన తర్వాత 1942లో ద్వితీయ సర్ సంఘచాలక్ గురూజీ సూచన మేరకు ప్రచారకగా బాధ్యతలు స్వీకరించి కేరళ రాష్ట్రానికి వెళ్లారు. కోజికోడ్‌లో మొదటి శాఖను ప్రారంభించి ఎందరో స్వయం సేవకులను

తయారుచేశారు. మలయాళం నేర్చుకుని అక్కడి స్వయం సేవకుల కుటుంబాలతో విడదీయరాని బంధాన్ని ఏర్పర్చుకున్నారు. ఆ తర్వాత బెంగాల్, అస్సాంలలో పనిచేశారు.

ప్రతి విషయాన్ని క్షణంగా అధ్యయనం చేయడంతో పాటు పరిష్కార మార్గాన్ని చూపడం రేంగ్డీజీ విశిష్టత. ఎమర్జెన్సీ సమయంలో లోక్ సంఘర్షణ సమితి పేరుతో దేశమంతా వర్తవించి ఎమర్జెన్సీకి వ్యతిరేకంగా ఉద్యమాన్ని నడవటంలో విజయం సాధించారు. ఎమర్జెన్సీ అనంతరం 1977లో తన నన్నిహితులు ఆయనను ప్రత్యక్ష రాజకీయాల్లోకి రావాలని కోరారు. దానిని

మహాసభలు హైదరాబాద్‌లో జరిగాయి. 21వ తేదీన బాగ్‌లింగంపల్లి నుండి సచివాలయం వరకు ర్యాలీ నిర్వహించారు. అనంతరం సభ జరిగింది. ఈ సభలో రేంగ్డీజీ మాట్లాడుతూ కేంద్ర, రాష్ట్ర తప్పుడు విధానాలు, నిర్ణయాల కారణంగా గ్రామాల అభివృద్ధి, దేశ ఆర్థిక ప్రగతి కుంటుపడుతున్నది. ఇంతకాలం వ్యాపార రంగానికి, పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యమిచ్చారు. వచ్చే ఐదు సంవత్సరాలు వ్యవసాయ రంగానికి అత్యధిక నిధులు కేటాయించి రైతన్నల అభివృద్ధికి, దేశాభివృద్ధికి పాటుపడాలని నాటి ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరించారు. 1992లో బికెఎస్ నాలుగవ రాష్ట్ర మహాసభలలో పాల్గొన్న ఆయన రైతాంగం పట్ల కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అనుసరిస్తున్న వైఖరిని తీవ్రంగా తప్పుపట్టారు. రైతులు పండించిన పంటలకు ప్రభుత్వాలు మద్దతు ధరను ప్రకటించడంలేదని

ఆ స్ఫూర్తి ఎప్పటికీ

సున్నితంగా తిరస్కరించి దేశంలో ఎక్కువ శాతం మంది ఆధారపడిన వ్యవసార రంగంలోని రైతన్నల సంక్షేమం కోసం దేశవ్యాప్తంగా పర్యటించి భారతీయ కిసాన్ సంఘ (బి.కె.ఎస్.)ను స్థాపించారు. ఆ విధంగా రైతు సమస్యల పరిష్కారం దిశగా పనిచేశారు. ముఖ్యంగా ఉత్పత్తి ఖర్చుల ఆధారంగా రైతులకు లాభసాటి ధర అందించడంలో ఈ సంస్థ కీలకంగా పనిచేసింది. 'హర్ కిసాన్ హమారా నేత' (రైతే నాయకుడు) 'దేశ కే బందార్ బరింగే- లేఖన్ కీమత్ పురా లెంగే' (గోదాములన్నీ ధాన్యంతో నింపేస్తాం-తగిన ధర తీసుకుంటాం) అనే సిద్ధాంతాలతో పనిచేశారు. అంతేకాదు, రాజకీయ బాధ్యతల్లో ఉన్న వారెవరికీ భారతీయ కిసాన్ సంఘంలో ఎలాంటి బాధ్యతలు ఇవ్వరాదని నియమావళి రూపొందించారు.

రేంగ్డీజీకి కార్యకర్తల మీద ఉన్న ప్రేమ గురించి సర్ సంఘచాలక్ మోహన్‌జీ భాగవత్ మాట్లాడుతూ వారు నాగపూర్ నగర ప్రచారకగా బాధ్యతలు నిర్వహిస్తున్న సమయంలో రేంగ్డీజీకి వీలు దొరికినప్పుడల్లా వచ్చి తన ద్విపక్ర వాహనం మీద మోహన్‌జీని కూర్చోబెట్టుకొని కార్యకర్తల కుటుంబ సభ్యులను కలిసి వారి యోగక్షేమాలు తెలుసుకునే వారట. కార్యకర్తలతో ముందు దేశం. తర్వాత సంస్థ. ఆ తర్వాత కుటుంబం అని అనేక సందర్భాలలో చెప్పేవారట.

1986 ఫిబ్రవరి 21, 22, 23 తేదీలలో భారతీయ కిసాన్ సంఘ మూడవ అఖిల భారత

ఆవేదన వ్యక్తంచేశారు. 1992 అక్టోబర్‌లో అంకాపూర్ (ఇందూరు జిల్లా)లో జరిగిన ఇందూర్, ఆదిలాబాద్, మెదక్ జిల్లాల శిక్షణా తరగతుల కార్యక్రమంలో సభ్యత్వం గురించి మాట్లాడుతూ మన కార్యకర్తలు గ్రామాలకు వెళ్లి రైతులను సభ్యులుగా చేరమని కోరతారు. రాజకీయాలకు అతీతంగా రైతు క్షేమం కోసమే పనిచేస్తామని చెబుతారు. కానీ రైతులు ఇప్పటికే రాజకీయ నాయకుల అబద్ధపు వాగ్దాలాలతో విసిగిపోయి ఉన్నారు. కాబట్టి మనం ఏదైనా సరే ఆచరించే చూపాలి తప్ప ఉపన్యాసాల ద్వారా కాదని చెప్పారు.

కిసాన్ సంఘంను ఆలయంతో పోల్చుతూ దేవుని దర్శనానికి వెళ్లినప్పుడు పాదరక్షలు బయటే వదలి దైవ దర్శనానికి ఎలా వెళతామో అలాగే మన వ్యక్తిగత ఆలోచనలన్నీ వదిలేసి కిసాన్ సంఘ పనిని చిత్తశుద్ధితో చేయాలని కార్యకర్తలకు సూచించేవారు. అన్నదాతల శ్రేయస్సే దేశ శ్రేయస్సని చెప్పేవారు. 2002 డిసెంబర్‌లో బానర (ఆదిలాబాద్ జిల్లా)లో జరిగిన అఖిలభారత సంఘటనా కార్యదర్శుల శిక్షణ తరగతులలో రేంగ్డీజీ మాట్లాడుతూ సంఘటనా కార్యదర్శిని హృదయంతో పోల్చారు. మనం జీవించి ఉన్నంతకాలం మన హృదయం నిరంతరం ఎలాగైతే పనిచేస్తుందో కార్యకర్తలందరూ కూడా అలాగే పనిచేయాలని చెప్పారు. 2004 ఫిబ్రవరిలో బికెఎస్ 25వ వార్షికోత్సవం సందర్భంగా రేంగ్డీజీ మాట్లాడుతూ ఇప్పుడు మనం బాల్యం నుండి యువ్వనంలోకి ప్రవేశించాం. మన మాట, నడవడిక

అన్నీ పారదర్శకంగా ఉండాలని చెప్పారు. 25 అంశాలతో ఒక ఎజెండాను తయారు చేసి ప్రభుత్వం ముందుంచారు. ఈ ఆశయాల సాధన కోసం దేశవ్యాప్తంగా రైతులంతా ఏకం కావాలని పిలుపునిచ్చారు.

2004 మే నెలలో స్వదేశీ జాగరణ మంచ్ కార్యక్రమంలో పాల్గొనేందుకు హైదరాబాద్ వచ్చారు. అనారోగ్యం కారణంగా పదిరోజుల పాటు సంఘ కార్యాలయంలోనే ఉన్నారు. వైద్యులు విశ్రాంతి తీసుకోవాలని చెప్పినప్పటికీ ప్రతిరోజు బిఎంఎస్, బికెఎస్, స్వదేశీ జాగరణ మంచ్ ప్రాంత స్థాయి కార్యకర్తలతో సమావేశమై అనేక విషయాల గురించి చర్చించారు. పని పట్ల ఆయన నిబద్ధతకు ఇదొక ఉదాహరణ మాత్రమే.

కార్యకర్తలు తమ పని పట్ల నిబద్ధతతో ఎలా

2002 డిసెంబర్ లో బాసర (ఆదిలాబాద్ జిల్లా)లో జరిగిన అఖిలభారత సంఘటనా కార్యదర్శుల శిక్షణా తరగతులలో రేంగ్డీజీ మాట్లాడుతూ సంఘటనా కార్యదర్శిని హృదయంతో పోల్చారు. మనం జీవించి ఉన్నంతకాలం మన హృదయం నిరంతరం ఎలాగైతే పనిచేస్తుందో కార్యకర్తలందరూ కూడా అలాగే పనిచేయాలని చెప్పారు.

పక్కన బెట్టి యుద్ధం చేసి కోటను జయించి తాను వీర మరణం పొందారని, నిబద్ధత అంటే అలా ఉండాలని చెప్పేవారు. అంతేకాదు, కార్యకర్తలందరూ తప్పని సరిగా సమయపాలన అలవర్చుకోవాలని చెప్పేవారు. రేంగ్డీజీకి సాహిత్యం అంటే ఇష్టం. అనేక పుస్తకాలను రచించారు.

ఈ ఏడాది రేంగ్డీజీ శతజయంతి సందర్భంగా ఆయన జీవిత విశేషాలతో ఒక డాక్యుమెంటరీని రూపొందించే ఉద్దేశంతో నేను అనేక రాష్ట్రాలలో పర్యటించాను. ఈ సందర్భంగా ఆయనతో సన్నిహితంగా మెలిగిన 54 మందితో కూడా మాట్లాడాను. వారు ఎన్నో విషయాలు నాతో పంచుకున్నారు. నేను కూడా ఒకటి, రెండు

సందర్భాల్లో రేంగ్డీజీని కలిశాను.

1991-1992 మధ్య కాలంలో రేంగ్డీజీ ఇందూరు జిల్లాకు మూడుసార్లు వచ్చారు. ఒకసారి డాక్టర్ జీ పూర్వకుల గ్రామం కందకుర్తి పర్యటనకు వచ్చినప్పుడు వారితో సన్నిహితంగా మెలిగే అదృష్టం నాకు కలిగింది.

ఆ మహనీయుడు నేడు మన మధ్యన లేకపోయినా లక్షలాది కార్యకర్తల హృదయాల్లో, కోట్లాది భారతీయుల మనసుల్లో ఆయనిచ్చిన స్ఫూర్తి ఎప్పటికీ చెరగిపోదు.

వ్యాసకర్త: భారతీయ కిసాన్ సంఘ్, జాతీయ కార్యదర్శి, 9440439138

చెరగిపోదు!

వ్యవహరించాలో చెబుతూ శివాజీ మహారాజ్, తానాజీలను గుర్తుచేసేవారు. శివాజీ కబురు పెట్టగానే తానాజీ యుద్ధం కోసం తన కొడుకు పెళ్లి ఏర్పాట్లను

వక్రభాష్యాల నుంచి చరిత్రకు విముక్తి

వామవక్ర భావజాలం, అవాస్తవాలతో వక్రీకరణకు గురైన భారతీయ చరిత్రను వెలికితీసి హిందూ సమాజానికి వాస్తవిక విషయాలను పరిచయం చేసిన ఘనత శ్రీరాంసారేకు దక్కుతుందని ఇతిహాస సంకలన సమితి అఖిల భారత సంఘటనా కార్యదర్శి డాక్టర్ బాల ముకుంద్ అన్నారు.

ఇతిహాస సంకలన సమితి వ్యవస్థాపకులలో ఒకరైన శ్రీరామ్ సారే జన్మశతాబ్ది ఉత్సవాల ముగింపు సందర్భంగా సంస్థ తెలంగాణ శాఖ ఏర్పాటు చేసిన ఆన్లైన్ సమావేశంలో ఆయన పాల్గొన్నారు. చరిత్ర పరిశోధకులుగా, సాహితీవేత్తగా సారేజీ చేసిన సేవలను బాల ముకుంద్ కొనియాడారు. మరుగున

పడిన అనేక అంశాలను వెలికితీసి, సరైన చరిత్రను రాబోవు తరాలకు అందించడంలో సారేజీ సఫలీకృతులయ్యారని ఆయన పేర్కొన్నారు. ముఖ్యఅతిథిగా హాజరైన ప్రజ్ఞాప్రవాహ అఖిలభారత సంయోజకులు నందకుమార్ మాట్లాడుతూ అనేక భాషల్లో చారిత్రక పుస్తకాలను వెలువరించి, ముందు తరాలకు మార్గనిర్దేశనం చేసిన సారేజీ జీవనం ఆదర్శ నీయమని అభిప్రాయం వ్యక్తం చేశారు. భారతీయ చరిత్రను భవిష్యత్తు తరాలకు అందచేయాల్సిన అవసరాన్ని అందుకు శ్రీరాంసారే చేసిన కృషిని ఆర్ఎస్ఎస్ తెలంగాణ ప్రాంత సహకార్యవాహ అన్నదానం సుబ్రహ్మణ్యం వివరించారు.

ఈ కార్యక్రమానికి ఇతిహాస సంకలన సమితి ప్రాంత అధ్యక్షులు కిషన్ రావు అధ్యక్షత వహించగా, వనవాసీ కళ్యాణ ఆశ్రమం అఖిల భారత శిక్షణాప్రముఖ్ రామచంద్రయ్య సారేజీ జీవనం, ఆయన చేసిన సేవలను ప్రస్తుతించారు. ప్రముఖ పాత్రికేయులు రాకానుధాకర్ హైదరాబాద్ విమోచనంపై ప్రసంగించారు. కార్యక్రమంలో ఇతిహాస సంకలన సమితి తెలంగాణ కార్యదర్శి ఎం. వీరేంద్ర, సంఘటనా కార్యదర్శి వేడుల నరసింహం, సత్యనారాయణ, ఆర్ఎస్ఎస్ సికింద్రాబాద్ విభాగ్ సహకార్యవాహ పరాయితం లక్ష్మీనారాయణ, డాక్టర్ మనోహర్ తదితరులు పాల్గొన్నారు. ★

జిల్లునుకుందాం

నరసరావుపేట కోట

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని గుంటూరు జిల్లా నరసరావుపేటలో ఉంది. ఈ కోట ఏపీలోని పురాతన సంస్థానాలలో ఒకటి. రాజా మల్రాజు వేంకట గుండారావు 1797లో దీనిని నిర్మించారు. దీనిని పూర్తిగా మట్టితో నిర్మించారు. కోటకు ముందు భాగంలో 24 అడుగుల ఎత్తు, 16 అడుగుల వెడల్పు గల సింహద్వారాన్ని నిర్మించారు. ఈ కోట సత్తెనపల్లి వెళ్లే రోడ్డు మార్గంలో ఉంటుంది.

కథ

నక్క - పొట్టేలు

ఒక దట్టమైన అడవి. ఆ అడవిలో నివసించే క్రూరమృగాలకు సింహం రాజు. సాధుజంతువులకు రాజుగా ఒక ఆవు ఉండేది. క్రూరమృగాలు ఎప్పుడూ సాధుజంతువులపై దాడి చేసి చంపేవి.

ఒకనాడు ఆవు సింహంతో చర్చించి అడవిని రెండు ప్రాంతాలుగా విభజించింది. ఒకవైపు క్రూరమృగాలు, మరోవైపు సాధుజంతువులు ఉండాలని తీర్మానించింది. ఒకరి భూభాగంలోనికి మరొకరు ప్రవేశించకూడదు. ఒకవేళ సాధు జంతువులేవైనా సరిహద్దులు దాటి అటువైపు వెళితే వాటిని క్రూరమృగాలు యధేచ్ఛగా చంపి తినవచ్చు. సింహం ఒక

నక్కను ఆ సరిహద్దుకు కాపలాగా నియమించింది.

సాధుజంతువుల్లో ఒక పొట్టేలు కూడా ఉండేది. ఆ పొట్టేలు విశాలమైన కళ్లతో, ఒంపులు తిరిగిన కొమ్మలతో ఎంతో అందంగా ఉండేది. దాని అందాన్ని మిగతా జంతువులు పొగడేవి. రాను రాను ఆ పొట్టేలుకు తనని మించిన వారు లేరనే అభిప్రాయం కలిగింది. తమ జట్టుకు రాజుగా ఆవు కాకుండా తనే ఉంటే బావుంటుందనే అహంకారం కూడా కలిగింది. దాంతో అది తన ఇష్టానుసారం తిరగసాగింది. క్రూరమృగాలకు, తమకు మధ్యనున్న ఒప్పందం గురించి ఆవు దానిని ఎన్నోసార్లు హెచ్చరించింది కూడా. అహంకారంతో కళ్లు మూసుకుపోయిన

పద్యం

కనకపు సింహాసనమున

శునకము గూర్చుండ బెట్టి శుభలగ్నమునం

దొనరగ బట్టము గట్టిన

వెనుకటి గుణమేల మాను వినరా సుమతి!

భావం : మంచి ముహూర్తం చూసి ఒక కుక్కను తీసుకొని వెళ్లి సింహాసనం మీద కూర్చోబెట్టి రాజుగా పట్టాభిషేకం చేయవచ్చును. కానీ అది దాని పూర్వ లక్షణాన్ని మానుకోలేదు. అలాగే ఎవరు ఏమి చేసినప్పటికీ నీచునికీ సహజంగా ఉండే నీచబుద్ధి ఎక్కడికీ పోదు.

శ్లోకం

కావ్యశాస్త్రవినోదన కాలో గచ్ఛతి భీమతామ్ ।

వ్యసనేన చ మూర్ఖాణాం నిద్రయా కలహేన వా ॥

భావం : కావ్యాలు, శాస్త్రాల పఠనంతో మనోహరకరమైన వినోదాలతో బుద్ధిమంతులు సమయాన్ని గడుపుతారు. మూర్ఖులు సురపానాది దుర్భాషాలతోనో, నిద్రతోనో, ఎవరితోనైనా పోట్లాడుతోనో కాలక్షేపం చేస్తారు.

జ త ప ర చం డి

ఇక్కడున్న పదాలకు పక్కనున్న పదాల్లో ఏవి సరిపోతాయో కనుక్కోండి.

ఎక్స్ క్రిరణాలు	జేమ్స్ చాడ్విక్
పరమాణు సిద్ధాంతం	రాంట్జన్
న్యూట్రాన్	జె.జె. థామ్సన్
ఎలక్ట్రాన్	జాన్ డాల్టన్

‘వైగ్రేడు’ ‘జె’ ‘జె-వైగ్రేడు’ ‘వైగ్రేడు’ ‘వైగ్రేడు-వైగ్రేడు’ ‘వైగ్రేడు వైగ్రేడు-రిజిస్టర్డ్ టెక్నాలజీ’
‘వైగ్రేడు-రిజిస్టర్డ్ టెక్నాలజీ’ : **రాంట్జన్**

ఇవ్వదు మీ కోసం
సరికొత్త ప్యాకింగ్‌లో
సరికొత్త రుచులతో

వారఫలాలు

2020 సెప్టెంబర్ 28 నుంచి అక్టోబర్ 04 వరకు

సింహాంభట్ల సుబ్బారావు

6300674054

మేషం: అశ్విని, భరణి, కృత్తిక 1వ పాదం

ఆదాయం గతం కంటే మెరుగ్గా ఉంటుంది. అప్పులు తీరి ఊరట చెందుతారు. కొత్త కార్యక్రమాలు వేగంగా ప్రారంభించి పూర్తిచేస్తారు. వాహనాలు, భూములు కొనుగోలు చేస్తారు. కొన్ని సమస్యల నుంచి ఊరట. వ్యాపారస్తులకు మరింతగా లాభాలు. ఉద్యోగులకు అనుకూల మార్పులు ఉండవచ్చు. 3,4 తేదీల్లో సన్నిహితులతో తగాదాలు. శారీరక రుగ్మతలు. శ్రీఆంజనేయ దండకం పఠించండి.

వృషభం: కృత్తిక 2,3,4 పాదాలు, రోహిణి, మృగశిర 1,2 పాదాలు

కొన్ని పనులు నిదానించినా వివరీకి పూర్తి. స్థిరాస్తి వివాదాలు గందరగోళంగా మారవచ్చు. దైవకార్యాలలో పాల్గొంటారు. శారీరక రుగ్మతలు కొంత ఇబ్బంది కలిగిస్తాయి. వాహనాలు, ఆభరణాలు కొనుగోలు చేస్తారు. వ్యాపారులు ఆశించిన లాభాలు అందుకుంటారు. ఉద్యోగులకు విధుల్లో మనశ్శాంతి చేకూరుతుంది. పరిశోధకులు, రచయితల కృషి కొంతమేర ఫలిస్తుంది. 28,29 తేదీల్లో వృథా ఖర్చులు. శ్రీఅన్నపూర్ణాష్టకం పఠించండి.

మిథునం: మృగశిర 3, 4 పాదాలు, ఆర్ద్ర, పునర్వసు 1,2,3 పాదాలు

ప్రారంభంలో కొన్ని సమస్యలు ఎదురైనా అధిగమిస్తారు. ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగుపడుతుంది. స్థిరాస్తి వ్యవహారాలలో చికాకులు కొంతమేర తొలగుతాయి. వ్యాపారులు అనుకున్న లాభాలు పొంది ఉత్సాహంగా గడుపుతారు. ఉద్యోగులకు కొత్త అవకాశాలు లభిస్తాయి. రచయితలు, క్రీడాకారులు అనుకున్న లక్ష్యాలు సాధిస్తారు. 29, 30 తేదీల్లో శ్రమాధిక్యం. శారీరక రుగ్మతలు. శ్రీగణేశాష్టకం పఠించండి.

కర్కాటకం: పునర్వసు 4వ పాదం, పుష్యమి, ఆశ్లేష

కొన్ని కార్యక్రమాలను శ్రమాంతరం పూర్తి చేస్తారు. ఆస్తుల ఒప్పందాలలో కొంత జాప్యం. శారీరక రుగ్మతలు కాస్త చికాకు పరుస్తాయి. గృహనిర్మాణ యత్నాలలో అవాంతరాలు తొలగుతాయి. సమాజంలో గౌరవమర్యాదలు పొందుతారు. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులకు విధుల్లో బాధ్యతలు మరింత పెరుగుతాయి. కళాకారులు, 1,2 తేదీల్లో వృథా ఖర్చులు. ఆకస్మిక ప్రయాణాలు. శ్రీఆదిత్య వృందయం పఠించండి.

సింహం: మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1వ పాదం

ఆదాయం మరింత మెరుగుపడుతుంది. ఉద్యోగార్థులకు కొత్త ఆశలు చిగురిస్తాయి. స్థిరాస్తి వివాదాలు తీరి ఒడ్డున పడతారు. వ్యాపారులకు విస్తరణ కార్యక్రమాలు సఫలమవుతాయి, లాభాలు పొందుతారు. ఉద్యోగులకు ఒత్తిడులు, సమస్యలు తొలగుతాయి. రాజకీయ, పారిశ్రామికవర్గాలకు శుభవార్తలు. 3,4 తేదీల్లో శారీరక రుగ్మతలు. దూర ప్రయాణాలు. శ్రీసుబ్రహ్మణ్యాష్టకం పఠించండి.

కన్య: ఉత్తర 2,3,4 పాదాలు, హస్త, చిత్త 1,2 పాదాలు

అనుకున్నంత రాబడి దక్కి అవసరాలు తీరతాయి. నిరుద్యోగులకు అవకాశాలు అప్రయత్నంగా దక్కువచ్చు. స్థిరాస్తి వివాదాల నుంచి గట్టెక్కుతారు. వాహనం, గృహం కొనుగోలు యత్నాలు సఫలం. వ్యాపారులకు పెట్టుబడులు సమకూరి లాభాలు ఆర్జిస్తారు. ఉద్యోగులకు బాధ్యతల భారం నుంచి కొంత విముక్తి. 28,29 తేదీల్లో స్నేహితులతో తగాదాలు. స్వల్ప శారీరక రుగ్మతలు. శ్రీశివాష్టకం పఠించండి.

తుల: చిత్త 3,4 పాదాలు, స్వాతి, విశాఖ 1,2,3 పాదాలు

రాబడి ఉత్సాహాన్నిస్తుంది. దీర్ఘకాలిక రుణబాధల నుంచి బయటపడే అవకాశం. స్థిరాస్తుల వ్యవహారాలలో కొత్త ఒప్పందాలు. నిరుద్యోగులకు ఉద్యోగలాభం. వాహనాలు, ఆభరణాలు కొనుగోలు చేస్తారు. వ్యాపారులకు పెట్టుబడులు అనూహ్యంగా దక్కుతాయి. ఉద్యోగులకు విధుల్లో గందరగోళం తొలగుతుంది. 29,30 తేదీల్లో అనుకోని ఖర్చులు. శ్రీహనుమాన్ ఛాలీసా పఠించండి.

వృశ్చికం: విశాఖ 4వ పాదం, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ

కొత్త కార్యక్రమాలకు శ్రీకారం. అదనపు ఆదాయం సమకూరి అప్పులు తీరతాయి. నిరుద్యోగులకు ఉద్యోగలాభం. వాహనాలు, భూములు కొనుగోలు చేస్తారు. స్థిరాస్తి వివాదాల నుంచి గట్టెక్కుతారు. సేవా కార్యక్రమాలపై దృష్టి. భాగస్వామ్య వ్యాపారాలలో వివాదాలు పరిష్కరించుకుంటారు. ఉద్యోగులకు కోరుకున్న మార్పులు. 30,1 తేదీల్లో అనుకోని ఖర్చులు. శారీరక రుగ్మతలు. శ్రీశివపంచాక్షరి పఠించండి.

ధనుస్సు: మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1వ పాదం

కష్టానికి తగిన ఫలితం కనిపించదు. ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలలో ఆటంకాలు. స్థిరాస్తుల

మకరం: ఉత్తరాషాఢ 2,3,4 పాదాలు, శ్రవణం, ధనిష్ఠ 1, 2 పాదాలు

ఆదాయం మెరుగ్గా ఉంటుంది. అప్పులు తీరి ఊరట చెందుతారు. అనుకున్న కార్యక్రమాలు సకాలంలో పూర్తి. సమాజంలో విశేష గౌరవం. వాహన యోగం. స్థిరాస్తుల విషయంలో వివాదాలు తీరతాయి. ఇంతకాలం పడిన కష్టం ఫలిస్తుంది. భాగస్వామ్య వ్యాపారాలు లాభసాటిగా సాగుతాయి. ఉద్యోగులకు పనిభారం కొంత తగ్గవచ్చు. 3,4 తేదీల్లో స్వల్ప శారీరక రుగ్మతలు. శ్రీరామరక్షాస్తోత్రాలు పఠించండి.

కుంభం: ధనిష్ఠ 3,4 పాదాలు, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 1,2,3 పాదాలు

అదనపు ఆదాయం సమకూరి అవసరాలు తీరతాయి. చేపట్టిన కార్యక్రమాలు సజావుగా సాగుతాయి. దీర్ఘకాలిక సమస్యలు కొన్ని తీరి ఊరట చెందుతారు. వాహనాలు, ఇళ్లు కొనుగోలు యత్నాలు ఫలిస్తాయి. వ్యాపారులకు లాభసాటిగా ఉంటుంది. ఉద్యోగులకు అనుకున్న హోదాలు. రాజకీయవర్గాలకు కొత్త పదవులు దక్కువచ్చు. 29,30 తేదీల్లో తగాదాలు. శారీరక రుగ్మతలు. శ్రీకనకధారాస్తోత్రాలు పఠించండి.

మీనం: పూర్వాభాద్ర 4వ పాదం, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి

రాబడి సంతృప్తికరం. కొన్ని సమస్యలు నేర్పుగా పరిష్కారం. ఇంతకాలం పడిన కష్టం ఫలిస్తుంది. శుభకార్యాలపై కుటుంబంలో చర్చలు. స్థిరాస్తి ఒప్పందాలు చేసుకుంటారు. మీ శక్తిని సమర్థవంతంగా ఉపయోగించుకుంటారు. ఇంటి నిర్మాణ యత్నాలు ముమ్మరం చేస్తారు. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులు పనిభారం నుంచి బయటపడతారు. 2,3 తేదీల్లో ఆకస్మిక ప్రయాణాలు. శారీరక రుగ్మతలు. శ్రీకృష్ణాష్టకం పఠించండి.

పదరసం - 290

అడ్డం

1. ఈ గడ్డ చేసిన మేలు తల్లి కూడా చేయదంటారు (4)
4. వర్తమానము (5)
7. అటుగా 'వెళదామ'ని చెప్పండి (2)
8. సీసాకు వేసే కొయ్య మూత (3)
11. కుక్క (3)
12. ఎద్దడి (2)
13. కపటం లేనివారు (5)
15. స్వాధీనం (2)
16. నడిచిపోయేవారు (5)

17. వాయువు (2)
19. పట్టణం (2)
20. ఒక రాగిపిండి వంటకం మధ్యాక్షరం లోపించి అటుగా వచ్చింది (2)
22. అలసట (4)
23. సాధారణమైన (2)
24. మరొకదానితో కలిసిపోవు (2)
25. హారము, పాలతో చేసే తీపివంటకం (2)
26. అంగరక్షణి (4)
29. ఇల్లు (2)
30. కృప, హృదీయ (2)
31. ఏటినడిమి దిబ్బ, దీవి (2)

నిలువు

1. కంజరం, పొట్ట (3)
2. గ్రామం, ఊరు, ఒక నూనెగింజ శీర్షానసమేసింది (2)
3. చంటిపాప క్రిందనుండి (2)
4. భార్యభర్తలు చట్టప్రకారం విడిపోవటం (4)
5. నకులసహదేవుల మాత (2)
6. వార్ధక్యం (3)
9. చాకలివారు (4)
10. సందేశం (4)

12. అల్పం (2)
13. గద్దెంపు, హెచ్చరిక (3)
14. న్యాయవాది తొలి అక్షరం మాయమైంది (2)
15. సిగబంతి, చూళికాభరణం (3)
17. తోట, ఇండ్ల వరుస (3)
18. గడువు (3)
21. ఒక ఔషధ మొక్క, గృహకన్య (4)
22. రక్షణ, కావలి (4)
23. జతనం, ప్రజాగరం (4)
27. కంపం (2)
28. నోమునోచక 2,5 (2)

సమాధానాలను పైగడులలో పూరించి, కత్తిరించి కవర్ పై పదరసం నెం. వేసి అక్టోబర్ 12 లోగా జాగృతికి పంపండి. సరైన సమాధానాలు రాసినవారిని విజేతలుగా ప్రకటిస్తాం. ఒకరిని లాటరీ ద్వారా ఎంపికచేసి నగదు బహుమతి అందచేస్తాం. తుది నిర్ణయం జాగృతి యాజమాన్యం.

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31					

పదరసం-290

పేరు :

చిరునామా:

పిన్ కోడ్ : మొబైల్ :

పదరసం-290

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31					

సమాధానాలు

విజేతలు : బి. ఇందుశేఖర్, మహతి ఉమాశంకర్ - హైదరాబాద్, టి. రేవతి, డి. హేమలత, వి.రామలింగాచారి, కె. అలివేల, ఆర్.సి. వనమాల - యాదాద్రి, చింతకుంట దేవలక్ష్మి - నిర్మల్, యస్.రాజు - కర్నూలు, ఎస్. పృథ్వీసాయి, జి. వెంకట భవాని, కె. తిరుమలాచార్యులు - ఒంగోలు, వారణాసి సరస్వతి - కాకినాడ, ఎస్.వికాస్ చౌదరి - నెల్లూరు, కదలి ప్రకాశ రావు - విజయనగరం, నేమాన సుభాష్ చంద్రబోస్ - విశాఖపట్నం, ఉదాలి భాస్కరయ్య - చెన్నై.

బహుమతి పొందిన విజేత : సి.హెచ్. చక్రపాణి, గుంటూరు

పదరసం సమాధానాలను పంపవలసిన చిరునామా
పదరసం, జాగృతి వారపత్రిక, కాచిగూడ, హైదరాబాద్ - 27.

సినిరంగ ప్రక్షాళన సాధ్యమేనా!

గత కొన్ని రోజులుగా అటు హిందీ, ఇటు కన్నడ చిత్రసీమలను గమనించిన వారికి, ఆయా రంగాల్లోని చేదు నిజాలు ఒక్కక్కటిగా బయటపడుతుంటే ఆశ్చర్యం కలుగక మానదు. కోట్లాదిమంది ఆరాధ్య వ్యక్తుల నిజ స్వరూపం ఇదా అనిపిస్తుంది. అదే సమయంలో ఈ రంగంలో బయటకు రాకుండా చీకటి మాటున మగ్గిపోయిన నిజాలు ఇంకెన్నో కదా! అనే సందేహం వస్తుంది. అందర్ వరల్డ్ కబంధ హస్తాల నుండి బయటకు వచ్చిన బాలీవుడ్, ఇప్పుడు మాదక ద్రవ్యాల మత్తులోనూ, మీటూ గొడవలతోనూ తనదైన అస్తిత్వాన్ని కోల్పోతుండేమోననిపిస్తోంది.

సుశాంత్ సింగ్ ఆత్మహత్య అనంతర పరిణామాలలో పైకి నెపోటిజమ్ కనిపించినా, దాని వెనుక అక్రమ ఆర్థిక లావాదేవీలు, డ్రగ్స్ వ్యవహారం బయటపడింది. ఈ నేపథ్యంలో నటి రియా చక్రవర్తి, ఆమె సోదరుడిని అరెస్ట్ చేసి విచారణ చేస్తున్నారు. బాలీవుడ్లోని అరాచకత్వాన్ని ప్రశ్నించిన కంగనా రనాథ్ వంటి వారిపై, అభ్యుదయ వాదులు, స్వయం ప్రకటిత మేధావులు ధ్వజమెత్తుతున్నారు. ముంబైను పాక్ ఆక్రమిత కశ్మీర్గా పోల్చిన పాపానికి కంగనా రనాథ్ కార్యాలయం అక్రమ నిర్మాణమనే వంకతో గంటల వ్యవధిలోనే కూల్చేశారు. సుశాంత్ సింగ్ ఆత్మహత్య కుట్రలో శివసేన అధినేత, మహారాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి ఉద్ధవ్ ఠాకే కుమారుడు ఆదిత్య హస్తం కూడా ఉందనే వార్తలు ప్రచారంలో ఉన్న నేపథ్యంలో మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం తమను వేరెత్తి చూపుతున్న వారిపై కఠిన చర్యలు తీసుకుంటున్న ఉదంతాలు స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి. కరోనా నియంత్రణ చర్యలపైనే తన దృష్టి అని ఉద్ధవ్ చెప్పినా, ఆయన కనునల్లలోనే కంగనాను కంట్రోల్ చేస్తున్నారనే విషయం అర్థమౌతుంది. అయితే, సిని ప్రయాణంలో ఇప్పటికీ

డక్కామొక్కీలు తిన్న కంగనా రనాథ్ సైతం ఎక్కడా వెనకడుగు వేయడం లేదు. మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో తాడోపేడో తేల్చుకోవాలన్నట్టుగానే ఆమె ప్రవర్తన ఉంది.

బాలీవుడ్లోని మచ్చలు, మరకలను తొలగించాలంటూ బీజేపీ ఎంపీ, నటుడు రవికిషన్ లోక్సభలో ప్రకటించిన మర్నాడే సమాజ్ వాదీ పార్టీ ఎంపీ, సీనియర్ నటీమణి జయూబచ్చన్ 'గౌరవప్రదమైన చిత్రసీమను కొందరు తక్కువ చేసి మాట్లాడుతున్నారని, తినే పళ్లెంకు చిల్లులు పెడుతున్నారు'ని రాజ్యసభలో చేసిన వ్యాఖ్యలూ కొత్త చర్చకు కారణమయ్యాయి. హేమమాలిని, జయప్రద వంటి వారు బాలీవుడ్లోని కళంకాలను తొలగించాల్సిందే అని స్పష్టం చేశారు. కంగనా అయితే... జయూబచ్చన్ ప్రకటనను తీవ్రంగా ఖండించింది. సినిమా అవకాశాల కోసం మహిళలు తమ శీలాన్ని ఎలా కోల్పోతున్నారో చెప్పింది. జయూబచ్చన్ సమర్థిస్తున్న వంకతో కొందరు సిని ప్రముఖులు కంగనాపై ధూషణ పర్వం మొదలెట్టారు. ఈ సమయంలో తెలుగులో పలు చిత్రాలలో నటించిన పాయల్ ఫోష్ దర్శకనిర్మాత అనురాగ్ కశ్యప్పై చేసిన ఆరోపణలు మరో సంచలనానికి కేంద్ర బిందువుగా నిలిచాయి. సినిమాల్లో ఛాన్స్ కోసం దర్శకుల దగ్గరకు వచ్చే అమ్మాయిలను శరీరం అమ్ముకునే వ్యభిచారులుగా చూడొద్దంటూ పాయల్ చేసిన విజ్ఞప్తి చాలామందిని కదిలించింది. స్త్రీవాది గానూ, అభ్యుదయ వాదిగానూ చలామణి అవుతున్న అనురాగ్ కశ్యప్ ఇప్పుడు తనపై వచ్చిన ఆరోపణలను తిప్పికొట్టే పనిలో ఉన్నారు. జాతీయ మహిళా కమిషన్ పాయల్ ఫోష్ విషయంలో స్పందించి, పూర్తి వివరాలు ఇస్తే విచారణ చేస్తామని తెలిపింది.

కంగనా రనాథ్ సైతం పాయల్కు మద్దతు ప్రకటించింది. అంతేకాదు మరో అడుగు ముందుకేసి

బాలీవుడ్ను ప్రక్షాళన చేయాలంటే ఎనిమిది రకాల టెర్రరిజాలను తొలగించాలని కోరింది. నెపోటిజమ్, డ్రగ్స్ మాఫియా, సెక్సిజమ్, రెలిజియన్ అండ్ రీజనిజమ్, లేబర్ ఎక్స్ప్లాయిటేషన్, టాలెంట్ ఎక్స్ప్లాయిటేషన్, హాలీవుడ్ మూవీస్ డామినేషన్ వంటి వాటిని అరికట్టాలని కోరింది. పైగా భారతీయ సినిమా రంగం అంటే చాలామంది బాలీవుడ్ అనుకుంటారని, అందులో వాస్తవం లేదని ప్రకటించింది. తెలుగులో గొప్ప సినిమాలు ఎన్నో వస్తుంటాయని, సౌత్లో రూపుదిద్దుకునే పాన్ ఇండియా స్థాయి చిత్రాలకు ఉత్తరాదిన థియేటర్లు దొరకకుండా దళారులు అడ్డుపడుతున్నారని విమర్శించింది. హాలీవుడ్ డబ్బింగ్ చిత్రాలకు ఇచ్చే ప్రాధాన్యం భారత ప్రాంతీయ అనువాద చిత్రాలకు ఇవ్వడం లేదని తెలిపింది. వివిధ రాష్ట్రాలలో ఉన్న సినిరంగాలను సమన్వయ పరిస్తే భారతీయ సినిమా నత్తా తెలుస్తుందన్నది కంగనా అభిప్రాయం.

ఇక మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం తన కార్యాలయాన్ని ధ్వంసం చేసినప్పుడు కూడా కంగనా మంచి మాట చెప్పింది. కశ్మీర్ పండితులు తమ గూడును కోల్పోయినప్పుడు వారెంత బాధపడి ఉంటారో తనకు అర్థమైందని తెలిపింది. అందుకే ఇప్పటికే ప్రకటించిన 'అయోధ్య' సినిమాతో పాటు కశ్మీర్ పండితుల వెతలపైనా సినిమా రూపొందిస్తానని చెప్పింది. కేవలం ప్రకటనలకే పరిమితం కాకుండా సినిమా వంటి బలమైన మాధ్యమం ద్వారా అర్థవంతమైన ఆలోచనలు ప్రజలకు చేరవేయడం ఎప్పటికైనా మంచిదే. అయితే చిత్రసీమలోని రాజకీయాలు వాటితో ప్రత్యక్ష సంబంధం ఉన్న సినిమావాళ్ల వల్ల ఈ రంగం ఎంతవరకూ ప్రక్షాళన కాగలదనే అనుమానం చాలామందిలో ఉందనే ఉంది! ★

నాడు గాంధీజీ కలగన్నారు. రామరాజ్యం రావాలని,
గ్రామ స్వరాజ్యం సాధించాలని...
నేడు మోదీజీ సాకారం చేస్తున్నారు బాపూజీ సుందర స్వప్నాన్ని..

మహాత్మాగాంధీ 150వ జయంతి

శుభాకాంక్షలు

ముదుగంటి రవీందర్ రెడ్డి, భాజపా నాయకులు, జగిత్యాల, తెలంగాణ.

కుల మతాల అంతరాలు తొలగి
భారతీయులంతా ఒక్కటై
ప్రగతి సాధించాలన్న
గాంధీజీ బాటలో ...
సబ్ కా సాత్, సబ్ కా వికాస్
నినాదమే విధానంగా ...
మోదీజీ నేతృత్వంలో సాగుతున్నది
భారత ప్రభుత్వం

మహాత్మాగాంధీ
150వ జయంతి
శుభాకాంక్షలు..

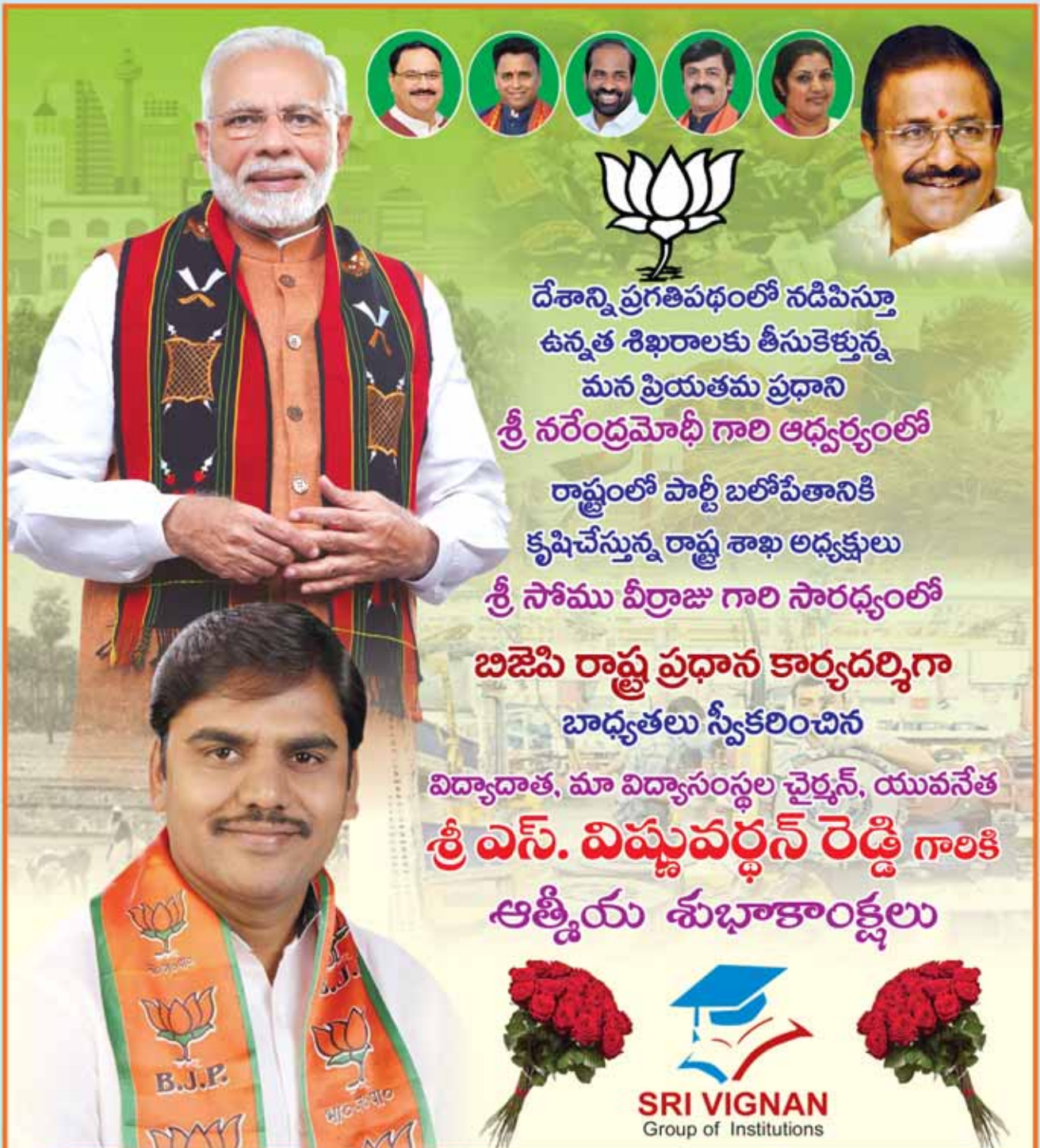

మీ...

సత్యమూర్తి వామరాజు

భాజపా రాష్ట్ర కోశాధికారి, కార్యాలయ కార్యదర్శి, ఆంధ్రప్రదేశ్.

దేశాన్ని ప్రగతిపథంలో నడిపిస్తూ
ఉన్నత శిఖరాలకు తీసుకెళ్తున్న
మన ప్రియతమ ప్రధాని
శ్రీ నరేంద్రమోదీ గారి ఆధ్వర్యంలో
రాష్ట్రంలో పార్టీ బలోపేతానికి
కృషిచేస్తున్న రాష్ట్ర శాఖ అధ్యక్షులు
శ్రీ సోము వీరాజు గారి సారధ్యంలో
బిజెపి రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శిగా
బాధ్యతలు స్వీకరించిన
విద్యాదాత, మా విద్యాసంస్థల చైర్మన్, యువనేత
శ్రీ ఎస్. విష్ణువర్ధన్ రెడ్డి గారికి
ఆత్మీయ శుభాకాంక్షలు

SRI VIGNAN
Group of Institutions

**ఇట్లు : అధ్యాపకులు, విద్యార్థులు, సిబ్బంది.
శ్రీ విజ్ఞాన్ గ్రూప్ ఆఫ్ ఇనిస్టిట్యూషన్స్ - కదిరి, పుట్టపర్తి, అనంతపురం.**